ZÁVEREČNÁ SPRÁVA VÝSKUMNEJ ÚLOHY

Analýza ŠkVP:

Postavenie a vyučovanie STE(A)M predmetov

NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE

NIVAM

NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE

Analýza ŠkVP:
Postavenie a vyučovanie STE(A)M predmetov

Záverečná správa výskumnej úlohy

Lujza Čipková Hamplová

Mariana Páleníková

Pavol Kelecsényi

Peter Kelecsényi

Analýza ŠkVP: Postavenie a vyučovanie STE(A)M predmetov

Záverečná správa výskumnej úlohy

Autori:
PaedDr. Lujza Čipková Hamplová, PhD.
PaedDr. Mariana Páleníková
Mgr. Pavol Kelecsényi
Mgr. Peter Kelecsényi, PhD.

Recenzenti:
PaedDr. Monika Reiterová, PhD., MBA
Mgr. Viola Kúdelová

Vydal: Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava
Vydanie: prvé
Formát: elektronický
Rok vydania: 2026

Toto dielo je licencované pod licenciou Creative Commons Uvedenie autora 4.0 Medzinárodná (CC BY 4.0). Dielo je možné šíriť a upravovať na akýkoľvek účel pri uvedení autorov a zdroja. Znenie licencie: creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sk.

Obsah

Zoznam skratiek **5**

1 Teoretické východiská výskumu **6**

2 Metodológia výskumu **9**

3 Zistenia výskumu a analýza dát **11**

3.1 Časť A. Informácie o škole 11

Zhrnutie 15

3.2 Časť B. Rámcový učebný plán (RUP v ŠVP) – základné hodiny 16

1. stupeň 17

2. stupeň 19

Zhrnutie 25

3.3 Časť C. Rámcový učebný plán (RUP v ŠVP) – voliteľné (disponibilné) hodiny 26

Zhrnutie 74

3.4 Časť D. Školský vzdelávací program 75

Zhrnutie 78

3.5 Časť E. Delenie tried 78

Zhrnutie 87

3.6 Časť F. Zmena rozdelenia hodinových dotácií voči RUP v ŠVP 87

Zhrnutie 90

3.7 Časť G. Využívanie rôznych foriem vyučovania 91

Zhrnutie 93

3.8 Časť H. Zapojenie do pilotného overovania ŠVP ZV 2023 94

Zhrnutie 96

3.9 Krížová tabuľková analýza 96

Zhrnutie 101

4 Vízia vyučovania STE(A)M na Slovensku **103**

5 Zhrnutie a závery výskumu **106**

6 Zoznam použitej literatúry **108**

Zoznam skratiek

MŠVVaM SR	Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky
NIVaM	Národný inštitút vzdelávania a mládeže
RUP	Rámcový učebný plán
SŠ	Stredná škola
STE(A)M	Science Technology Engineering (Arts) Mathematics
ŠkVP	Školský vzdelávací program
ŠVP ŠVP ZV 2023	Štátny vzdelávací program Štátny vzdelávací program pre základné vzdelávanie 2023
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základná škola

1 Teoretické východiská výskumu

Podnetom k práci so školskými vzdelávacími programami základných škôl bol pravidelný dopyt zástupcov škôl po zmene v rámcových učebných plánoch štátneho vzdelávacieho programu, ktoré uvádzajú počty hodín povinných vyučovacích predmetov a počty voliteľných hodín.

Od roku 2015 platí pre základné školy s vyučovacím jazykom slovenským *Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským*, ktorý schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6. 2. 2015 pod číslom 2015-5130/1760:1-10A0 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy s platnosťou od 1. 9. 2015. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky schválilo dňa 4. 4. 2019 pod číslom 2019/4559:1-A1010 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy s platnosťou od 1. 9. 2019 začínajúc 1. až 3. ročníkom *Dodatok č. 3 Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským*.

Od roku 2015 platí pre základné školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny *Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny*, ktorý schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6. 2. 2015 pod číslami 2015-5129/1758:1-10A0 a 2015-5129/5980:2-10A0 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny s platnosťou od 1. 9. 2015. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky schválilo dňa 30. 11. 2019 pod číslom 2019/11788:5-C1620 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny s platnosťou od 1. 9. 2020 začínajúc 1. až 3. ročníkom *Dodatok č. 4 Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny*.

Každá škola si na základe záväzného dokumentu štátnej úrovne tvorí svoj školský vzdelávací program, v ktorom zohľadňuje podmienky školy, špecifickosť regiónu a iné aspekty, ktoré ju zrkadlia. Škola tak má možnosť rozhodovať aj o posilnení výučby vyučovacích predmetov uvedených v RUP ŠVP, zavedení nových vyučovacích predmetov, inovatívnych foriem výučby alebo o tom, aby sa trieda delila na skupiny aj nad rámec zákonnej povinnosti.

Jednou z kľúčových výziev v súčasnom vzdelávaní je adaptácia STE(A)M prístupu do výučby na základných a stredných školách. Táto téma je v dnešnej dobe obzvlášť aktuálna, keďže príprava našich žiakov na výzvy modernej spoločnosti si vyžaduje inovované, kreatívne a multidisciplinárne prístupy.

Okrem požiadaviek z praxe výskum reaguje aj na systémové potreby a širšie trendy vo vzdelávaní.

Významným impulzom pre analýzu ŠkVP sú dlhodobo priemerné až podpriemerné výsledky slovenských žiakov v medzinárodných testovaniach PISA, predovšetkým v oblasti prírodovednej a matematickej gramotnosti. Výsledky poukazujú, že žiaci disponujú teoretickými vedomosťami, ale zlyhávajú v ich aplikácii pri riešení problémov z reálneho života. Výskum sa preto zameriava aj na to, do akej miery školy vytvárajú priestor na praktické, aplikačné, bádateľské a problémovo orientované učenie a na prepájanie poznatkov z rôznych vzdelávacích oblastí.

Súčasný trh práce, ovplyvnený digitálnou transformáciou a technologickým rozvojom, zvyšuje význam schopnosti pracovať s informáciami a údajmi, riešiť problémy, navrhovať a overovať riešenia, využívať technológie a spolupracovať pri riešení komplexných úloh. Analýza postavenia STE(A)M predmetov v školských vzdelávacích programoch preto sleduje aj možnosti, ktoré školské vzdelávacie programy vytvárajú na rozvoj týchto spôsobilostí. Nejde pritom len o prepájanie predmetov, ale najmä o vytváranie učebných situácií, v ktorých sú poznatky a postupy z viacerých oblastí účelne využívané pri skúmaní problému, návrhu a tvorbe riešenia, jeho overovaní a komunikácii.

V súvislosti s prebiehajúcou kurikulárnou reformou základného školstva v SR, ktorá kladie dôraz na rozvoj kompetencií a prepojenie obsahu vzdelávania, sa STE(A)M javí ako vhodný integrujúci prvok. Výskum vychádza z potreby identifikovať, nakoľko sú školy pripravené na prechod od izolovaného vyučovania predmetov k ich transdisciplinárnemu prepájaniu, čo je kľúčový predpoklad úspešnej implementácie nových vzdelávacích štandardov.

Doplnenie zložky „A“ (Arts) do pôvodného konceptu STEM nie je len estetickou úpravou, ale metodologickým východiskom pre rozvoj inovácií. Zapojenie kreatívneho priemyslu, dizajnového myslenia a etických aspektov vedy do ŠkVP je nevyhnutné pre výchovu zodpovedných inovátorov. Výskum čiastočne analyzuje aj to, či školy vnímajú potenciál prepojenia umeleckých a humanitných predmetov s exaktnými vedami.

Našim cieľom bolo nielen mapovať aktuálny stav vzdelávacích oblastí spájaných s prístupom STE(A)M v základných školách, predovšetkým predmetov zameraných na prírodné vedy, techniku, matematiku, informatiku a umelecké vzdelávanie, ale aj identifikovať možnosti ich ďalšieho rozvoja. Vychádzali sme pritom z toho, že STE(A)M nepredstavuje samostatný predmet, ale transdisciplinárny prístup k vyučovaniu, ktorý prepája poznatky a zručnosti z viacerých vzdelávacích oblastí. Zaujímalo nás preto, do akej miery školské vzdelávacie programy vytvárajú podmienky na rozvoj vedomostí a kompetencií potrebných nielen pre ďalšie štúdium a profesijné uplatnenie, ale aj

pre rozvoj kritického myslenia, kreativity, tímovej spolupráce a schopnosti riešiť problémy.

V roku 2025 sme problematiku riešili v dvoch rovinách:

1. Výskumní a vývojoví zamestnanci NIVaMu boli súčasťou pracovnej skupiny STE(A)M zriadenej pri MŠVVaM SR. Vedúcim skupiny bol Jakub Janega z Útvaru inovácií vo vzdelávaní, výskume a vývoji MŠVVaM SR. Ďalšími členmi boli zástupcovia ostatných priamo riadených organizácií ministerstva školstva a vybraní učitelia zo školskej praxe. Práce prebiehali v skupinách. Mapoval sa aktuálny stav a tvorili sa návrhy hlavne na zlepšenia štatistických ukazovateľov do budúcich rokov. Pracovná skupina na NIVaMe vytvorila na podnet pána ministra „Cestu žiaka STE(A)M v materskej, základnej a strednej škole“. V prvom štvrťroku boli vytvorené obsahové podklady na vypísanie projektovej výzvy na podporu STE(A)M vzdelávania na základných a stredných školách.
2. V rámci NIVaMu sme sa zamerali na pohľad do budúcnosti STE(A)M prístupu vo vzdelávaní. Do procesu sme zapojili renomovaných didaktikov z vysokých škôl a univerzít Slovenska. Zrealizovali sme „stretnutie pri okrúhlom stole“, počas ktorého sme sa významne posunuli v tvorbe spoločných predstáv a návrhov na realizáciu STE(A)M vzdelávania v praxi.

Úloha *Analýza ŠkVP: Postavenie a vyučovanie STE(A)M predmetov* bola súčasťou plánu hlavných úloh Národného inštitútu vzdelávania a mládeže, Odboru podpory formálneho vzdelávania na rok 2025. Riešiteľmi boli výskumní a vývojoví zamestnanci pre matematiku, biológiu, fyziku a chémiu Oddelenia pre rané, predškolské a všeobecné vzdelávanie.

V analýze sa pojem **STE(A)M predmety** používa ako pracovné označenie predmetov, ktorých obsah a charakter vytvárajú prirodzený priestor na uplatňovanie STEAM prístupu vo vyučovaní. Nejde o oficiálne vymedzenú skupinu vyučovacích predmetov ani o nový typ predmetu. Pre potreby analýzy boli do tejto skupiny zaradené najmä matematika, informatika, fyzika, chémia, biológia, technika, pracovné vyučovanie a výtvarná výchova. Ide o predmety, v ktorých možno prirodzene využívať poznatky a postupy prírodných vied, technológií, inžinierskeho a dizajnérskeho myslenia, umenia, tvorivosti a matematiky pri riešení zmysluplných problémov.

Takéto pracovné vymedzenie umožňuje sledovať, do akej miery školské vzdelávacie programy a učebné plány vytvárajú podmienky na rozvoj spôsobov učenia, ktoré sú charakteristické pre STE(A)M prístup – napríklad skúmanie a experimentovanie, prácu s údajmi, navrhovanie a tvorbu riešení, ich overovanie, zlepšovanie a komunikáciu výsledkov.

2 Metodológia výskumu

Cieľom výskumnej úlohy bolo zmapovať spôsoby aplikácie štátneho vzdelávacieho programu (2015) a rámcového učebného plánu do školských vzdelávacích programov a učebných plánov škôl s dôrazom na prírodovedné a technické predmety.

Úloha svojím zameraním a možnosťami aplikácie mala dlhodobý charakter. V roku 2023 (prvý rok) sme realizovali tvorbu výskumného nástroja a jeho pilotné overenie na všetkých základných školách Žilinského kraja. V druhom roku (rok 2024) sme uskutočnili zber údajov zo základných škôl a 8-ročných gymnázií z celého Slovenska. Výskumná úloha pokračovala v roku 2025 (tretí rok) štatistickým spracovaním zozbieraných dát, ich analýzou a interpretáciou údajov o učebných plánoch so zameraním na prírodovedné a technické predmety.

Na základe získaných výsledkov sme navrhli odporúčania pre školskú prax a efektívnejší prístup k tvorbe školských dokumentov ako rámcové učebné plány, metodické pokyny, metodické príručky.

Parciálne ciele výskumnej úlohy:

1. zmapovať mieru využitia voliteľných (disponibilných) hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti,
2. zmapovať mieru využitia voliteľných (disponibilných) hodín pre jednotlivé vyučovacie predmety,
3. zmapovať mieru vytvárania nových vyučovacích predmetov a ich zameranie,
4. zmapovať aktuálny stav delenia tried na skupiny,
5. zmapovať využitie rôznych foriem a metód vyučovania,
6. v rámci cieľov 1 – 5 špecifikovať postavenie STE(A)M predmetov

Výskumným súborom boli základné školy a 8-ročné gymnáziá v Slovenskej republike.

Použitým výskumným nástrojom bol neštandardizovaný dotazník pozostávajúci zo 63 položiek, z ktorých 6 bolo s otvorenou odpoveďou. Položky boli rozdelené do ôsmich častí:

A. Informácie o škole,
B. Rámcový učebný plán (RUP v ŠVP) – základné hodiny,
C. Rámcový učebný plán (RUP v ŠVP) – voliteľné (disponibilné) hodiny,
D. Školský vzdelávací program (ŠkVP),
E. Delenie tried,
F. Zmena rozdelenia hodinových dotácií vyučovacích predmetov v ročníkoch voči RUP v ŠVP,

G. Využívanie rôznych foriem vyučovania,
H. Zapojenie do pilotného overovania ŠVP ZV 2023.

Zber dát vo výskume sa uskutočnil elektronicky. Základné informácie o výskumnej úlohe a dotazník boli zaslané do škôl v SR v elektronickej forme e-mailom. Pri vyhodnocovaní získaných údajov z 992 škôl boli použité deskriptívne štatistické metódy.

3 Zistenia výskumu a analýza dát

Kľúčovým aspektom použitého dotazníka bola jeho anonymita. Odpovede nebolo možné priradiť ku konkrétnej škole, čo zvýšilo ochotu respondentov odpovedať otvorene a prípadne uviesť aj negatívne skúsenosti pri otvorených otázkach. Vďaka anonymite sme dosiahli aj relatívne vyššie percento odpovedí v týchto položkách.

Na druhej strane, anonymizácia dotazníka neumožnila určiť jeho reprezentatívnosť vzhľadom na región.

Zber údajov prebiehal bez použitia identifikátorov konkrétnych škôl, čo mohlo spôsobiť duplicitu odpovedí.

Pri niektorých položkách bol zaznamenaný nižší počet odpovedí z dôvodu ich nevyplnenia, pretože nie všetky otázky boli povinné.

Položky dotazníka boli vyhodnotené podľa jednotlivých oblastí, ktoré boli predmetom záujmu. V nadväznosti na cieľ výskumnej úlohy bola analýza jednotlivých položiek dotazníka zameraná na vyučovacie predmety, ktorých obsah a charakter vytvárajú prirodzený priestor na uplatňovanie STE(A)M prístupu vo vyučovaní, konkrétne na matematiku, informatiku, prvouku, prírodovedu, fyziku, chémiu, biológiu, techniku, pracovné vyučovanie a výtvarnú výchovu.

3.1 Časť A. Informácie o škole

Časť A dotazníka sa zameriavala na charakteristiku samotnej školy. Zisťovali sa v nej údaje o organizačnej zložke školy (napr. či ide o základnú školu len s prvým stupňom, s oboma stupňami alebo o osemročné gymnázium), o vyučovacom jazyku školy a jej zriaďovateľovi (štátna, cirkevná, súkromná). Taktiež sa v nej zhromažďovali informácie o počte žiakov školy, veľkosti obce, v ktorej sa škola nachádza, a o pracovnej pozícii respondenta, ktorý dotazník vypĺňal (napr. riaditeľ, zástupca riaditeľa alebo učiteľ).

Prvá oblasť položiek dotazníka sa týkala charakteristiky školy (Tabuľka 1 a Grafy 1 – 6).

Najviac zastúpeným typom škôl sú základné školy s prvým aj druhým stupňom (67,5 %). Základné školy len s prvým stupňom tvoria 28,2 % spomedzi škôl, ktoré na dotazník odpovedali. Osemročné gymnáziá predstavujú štyri percentá zo vzorky. Skupinu odpovedajúcich škôl dopĺňali dve základné školy len s druhým stupňom.

Väčšina škôl zastúpená v dotazníkovom prieskume, konkrétne 91,4 %, vyučuje v slovenskom jazyku. Školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny tvoria 8,6 % odpovedajúcich škôl.

Z pohľadu počtu žiakov školy (veľkosti školy) sú najpočetnejšie školy do 50 žiakov a školy s viac ako 400 žiakmi, ktoré spoločne predstavujú takmer polovicu respondentov . Stredne veľké školy v rozmedzí 51 až 400 žiakov sú rozložené pomerne rovnomerne, hoci ich počet s rastúcim počtom žiakov postupne klesá. Najmenej zastúpené sú školy s 351 až 400 žiakmi, ktorých je len 37.

Väčšina respondentov uviedla, že ich škola je štátna (890 odpovedí). Druhou najčastejšou odpoveďou v tejto položke je cirkevná škola, ktorú označilo 69 respondentov. Súkromné školy boli zastúpené v menšej miere, pričom ich uviedlo 31 respondentov.

Najväčší počet respondentov uviedol, že ich škola sa nachádza v obci s počtom obyvateľov od 1 001 do 2 000. Hoci obce do 500 obyvateľov tvoria takmer tretinu všetkých obcí na Slovensku, majú najnižšie zastúpenie. Väčšina týchto obcí nemá vzhľadom na demografiu zriadenú základnú školu, prípadne prevládajú malotriedne základné školy.

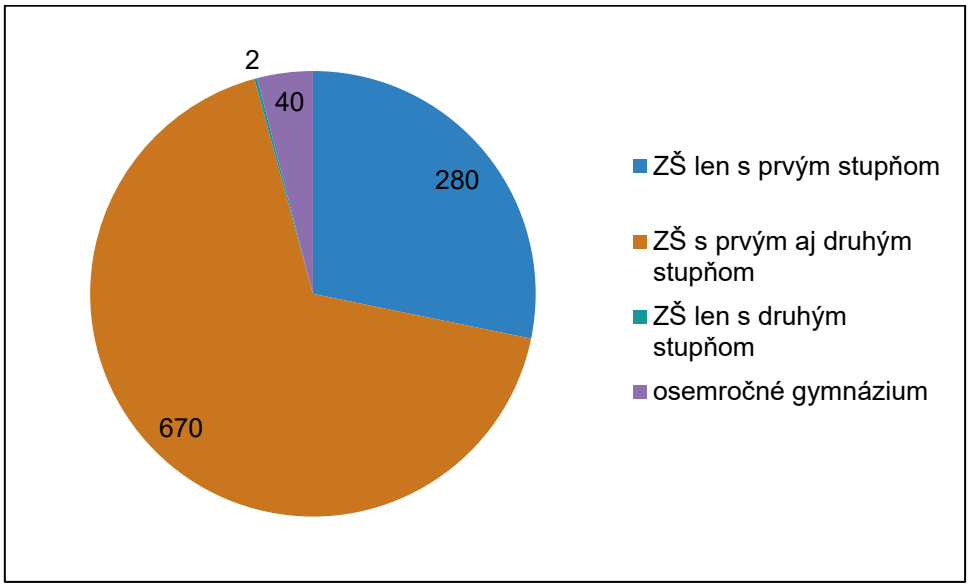
Najviac respondentov (743) zastáva pozíciu riaditeľa školy. Druhou najpočetnejšou skupinou sú zástupcovia riaditeľa, ktorých je 178. Menej respondentov uviedlo, že pracujú ako učitelia (55). Počet odpovedajúcich osôb na pozícii supervízora je veľmi nízky, iba 9 respondentov.

Tabuľka 1

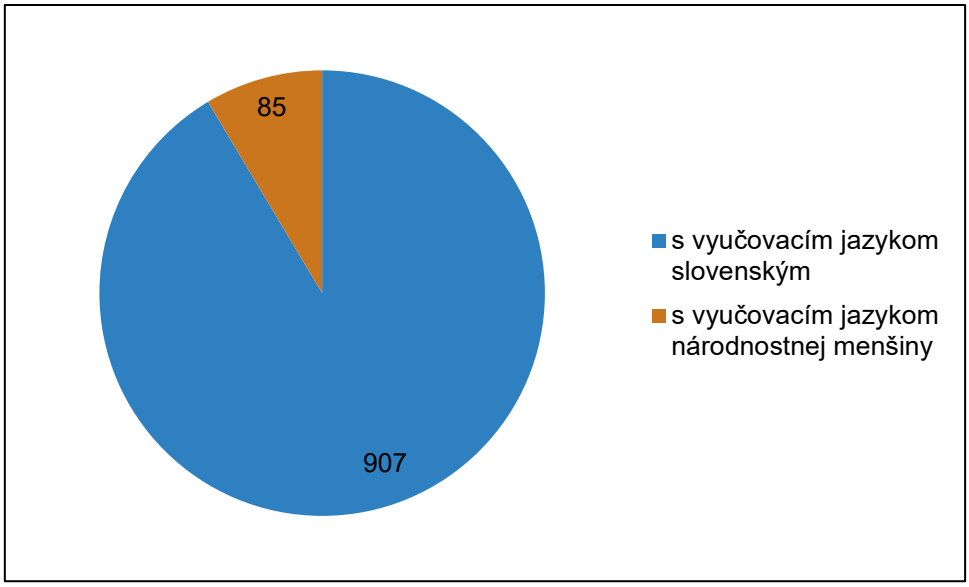
Odpovede na otázky v časti A. Informácie o škole

Zameranie otázky	Odpoveď	Počet odpovedí
organizačná zložka školy	základná škola len s prvým stupňom	280
	základná škola s prvým aj druhým stupňom	670
	základná škola len s druhým stupňom	2
	osemročné gymnázium	40
vyučovací jazyk školy	slovenský jazyk	907
	jazyk národnostnej menšiny	85
počet žiakov školy	do 50 žiakov	229
	od 51 do 100 žiakov	102
	od 101 do 150 žiakov	101
	od 151 do 200 žiakov	105
	od 201 do 250 žiakov	81
	od 251 do 300 žiakov	57

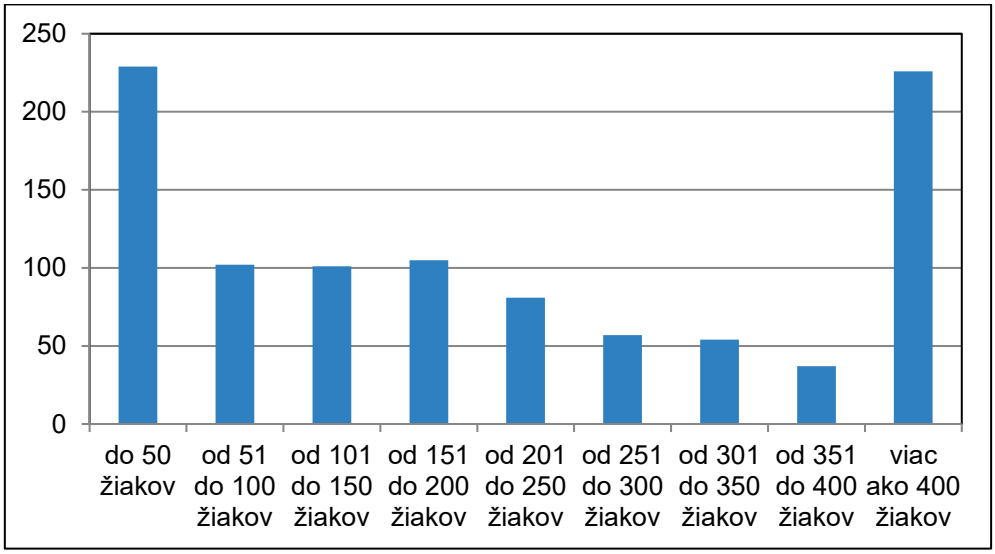
Zameranie otázky	Odpoveď	Počet odpovedí
	od 301 do 350 žiakov	54
	od 351 do 400 žiakov	37
	viac ako 400 žiakov	226
zriaďovateľ školy	štátna	890
	cirkevná	69
	súkromná	31
obec školy	do 500 obyvateľov	47
	od 501 do 1 000 obyvateľov	168
	od 1 001 do 2 000 obyvateľov	266
	od 2 001 do 5 000 obyvateľov	165
	od 5 001 do 10 000 obyvateľov	61
	od 10 001 do 30 000 obyvateľov	110
	od 30 001 do 50 000 obyvateľov	53
	od 50 001 do 100 000 obyvateľov	58
	viac ako 100 000 obyvateľov	62
pozícia v škole	riaditeľ	743
	zástupca riaditeľa	178
	učiteľ	55
	supervízor	9
	iná pozícia	7

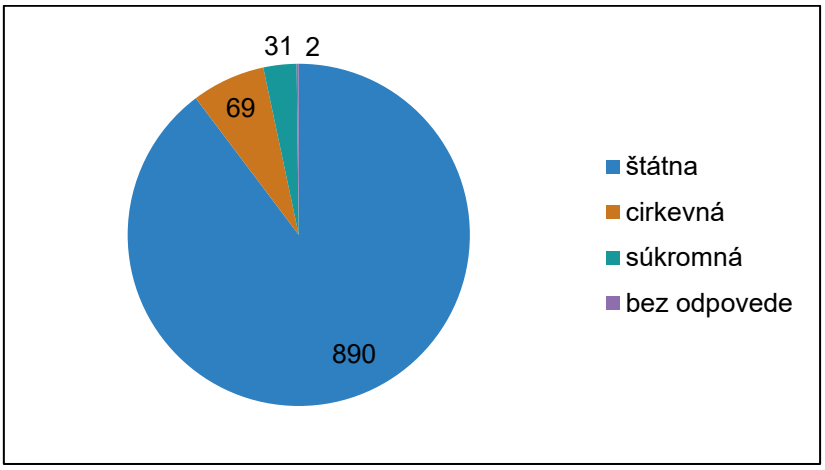
Graf 1 Organizačná zložka školy

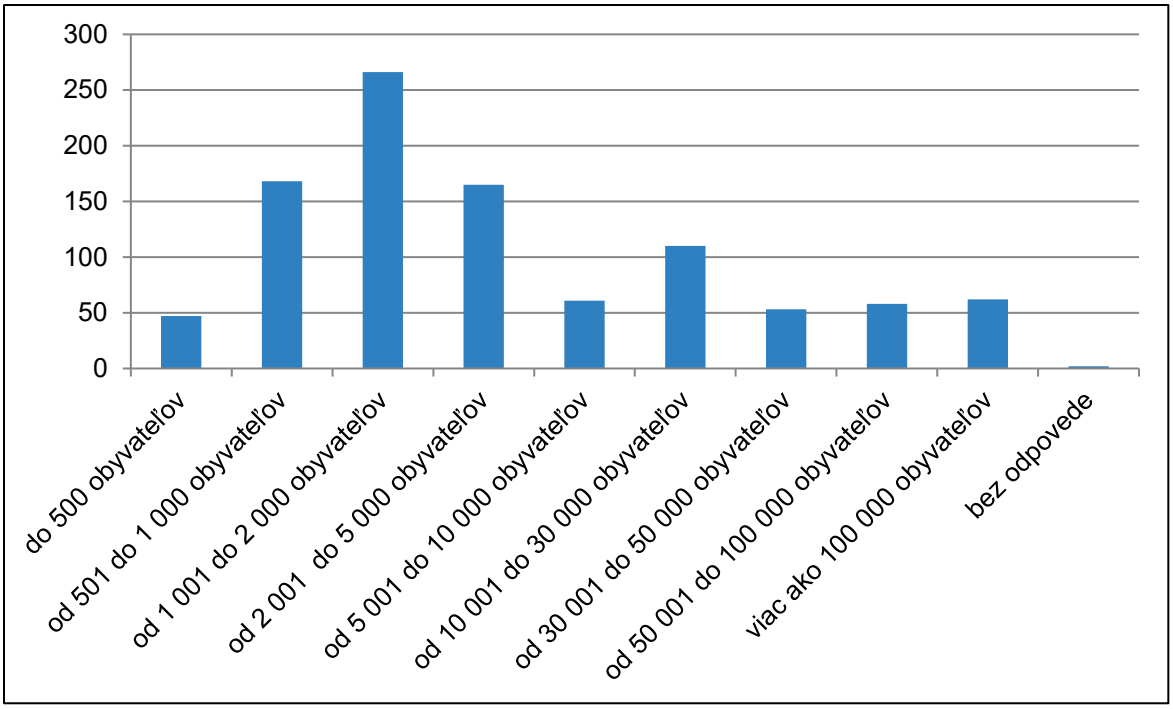
Graf 2 *Vyučovací jazyk školy*

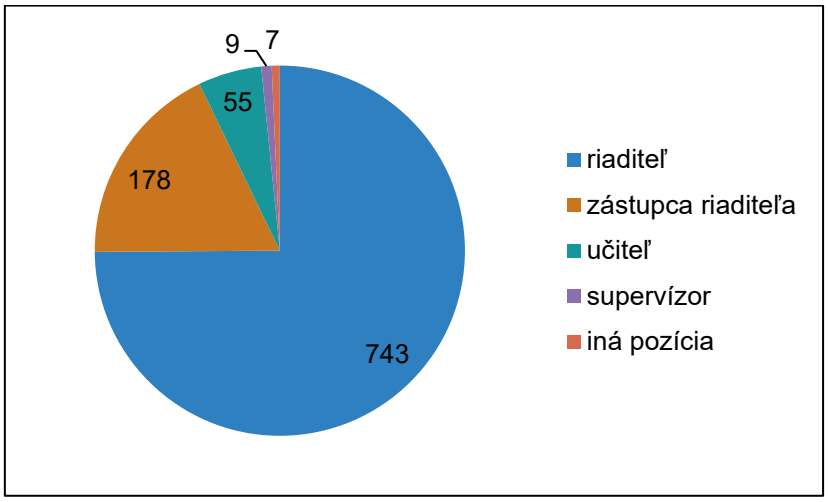
Graf 3 *Počet žiakov školy*

Graf 4 *Zriaďovateľ školy*

Graf 5 *Obec školy*

Graf 6 *Pozícia v škole*

Zhrnutie

Analýza ukazuje, že najčastejšie zastúpeným typom škôl, ktoré odpovedali na dotazník, sú základné školy s prvým aj druhým stupňom, pričom drvivá väčšina z nich vyučuje v slovenskom jazyku a má štátneho zriaďovateľa. Respondenti najčastejšie pôsobia na pozícii riaditeľa školy. Z hľadiska veľkosti škôl sú najpočetnejšie tie do 50 žiakov a tie s viac ako 400 žiakmi, pričom najviac z nich sa nachádza v obciach s počtom obyvateľov od 1 001 do 2 000.

Celkovo možno konštatovať, že vzorka škôl je charakteristická prevahou štátnych základných škôl s oboma stupňami, so slovenským vyučovacím jazykom a riaditeľom ako respondentom, pričom sa delia na dve hlavné skupiny – veľmi malé a veľmi veľké – umiestnené najčastejšie v menších obciach.

3.2 Časť B. Rámcový učebný plán (RUP v ŠVP) – základné hodiny

Časť B dotazníka sa zameriavala na zisťovanie názorov na týždennú hodinovú dotáciu základných vyučovacích hodín v rámci ŠVP. Konkrétne mapovala dotáciu hodín pre vyučovacie predmety s potenciálom STE(A)M, ako sú matematika, informatika, technika, prírodovedné predmety (fyzika, chémia, biológia) a výtvarná výchova. Informácie boli rozdelené a zbierané osobitne pre prvý stupeň a druhý stupeň základnej školy.

Druhá oblasť otázok sa zameriavala na rámcový učebný plán (ďalej RUP), s ktorým školy pracujú (Tabuľka 2). Na otázku, či celkový počet vyučovacích hodín v RUP pre povinné vyučovacie predmety stanovený ako základ je vyhovujúci, väčšina respondentov (823) odpovedala „áno“. Naopak, 169 respondentov vyjadrilo nesúhlas a považuje tento počet za nevyhovujúci.

Na otázku, aký by mal byť celkový počet vyučovacích hodín v RUP stanovený ako základ pre povinné vyučovacie predmety, odpovedali len tí respondenti (169), ktorí v predchádzajúcej otázke odpovedali „nie“. Až 132 respondentov uviedlo, že by mal byť vyšší, zatiaľ čo menšia časť respondentov (34) sa priklonila k možnosti „nižší“.

Väčšina respondentov (580) by využila možnosť zmeniť počet hodín (týždenné hodinové dotácie) v základe RUP pre jednotlivé povinné vyučovacie predmety. Naopak, 412 respondentov odpovedalo „nie“, čo pravdepodobne znamená, že sú so súčasným stavom spokojní a nepotrebujú zmeny.

Tabuľka 2

Odpovede na otázky v časti B. RUP v ŠVP – základné hodiny

Oblasť otázky	Odpoveď	Počet odpovedí
celkový počet vyučovacích hodín v RUP pre povinné vyučovacie predmety stanovený ako základ je vyhovujúci	áno	823
	nie	169
celkový počet vyučovacích hodín v RUP stanovený ako základ pre povinné vyučovacie predmety by mal byť	vyšší	132
	nižší	34
	–	3
	áno	580

Oblasť otázky	Odpoveď	Počet odpovedí
využil(a) by som možnosť zmeniť počet hodín (týždenné hodinové dotácie) v základe RUP pre jednotlivé povinné vyučovacie predmety	nie	412

1. stupeň

V Tabuľke 3 sú uvedené odpovede na otázku „Ktorým vyučovacím predmetom na 1. stupni by ste ZNÍŽILI hodinovú dotáciu (napr. o 1 vyučovaciu hodinu týždenne), za predpokladu, že o koľko vyučovacích hodín celkovo v súčte sa dotácia zníži, o toľko sa celkovo v iných predmetoch zvýši?“. Najviac respondentov uviedlo, že by znížili hodinovú dotáciu náboženskej výchove a následne etickej výchove. Naopak, predmety ako hudobná výchova, matematika, prírodoveda alebo vlastiveda sú menej často navrhované na redukciu vyučovacích hodín (Graf 7).

Vzhľadom na STE(A)M predmety (v Tabuľke 3 a následne aj v ďalších tabuľkách podfarbené sivou farbou) možno konštatovať, že najviac respondentov by znížilo hodinovú dotáciu výtvarnej výchove, potom pracovnému vyučovaniu a najmenej matematike.

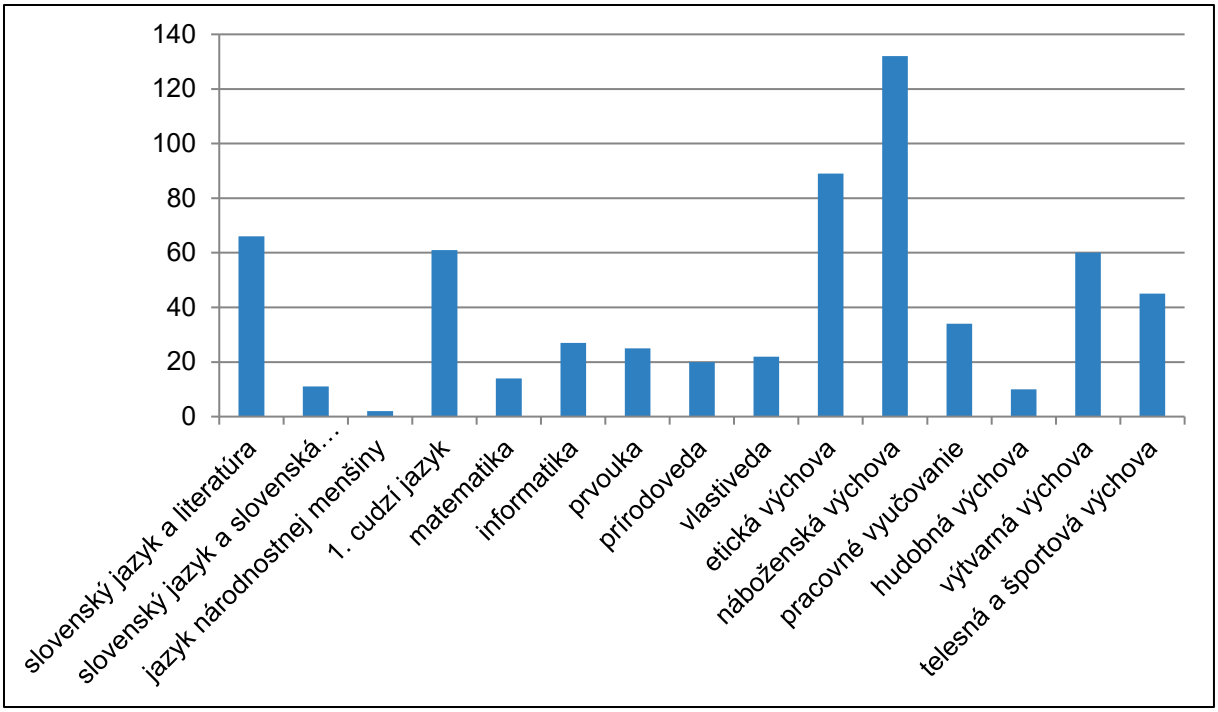
Tabuľka 3

Odpovede na otázku zníženia hodinovej dotácie predmetom na 1. stupni

Vyučovacie predmety	Počet odpovedí	%
slovenský jazyk a literatúra*	66	7,3
slovenský jazyk a slovenská literatúra**	11	12,9
jazyk národnostnej menšiny a literatúra**	2	2,4
1. cudzí jazyk	61	6,1
matematika	14	1,4
informatika	27	2,7
prvouka	25	2,5
prírodoveda	20	2,0
vlastiveda	22	2,2
etická výchova	89	22,3
náboženská výchova	132	
pracovné vyučovanie	34	3,4
hudobná výchova	10	1,0
výtvarná výchova	60	6,0
telesná a športová výchova	45	4,5

*SJL si mohli vybrať len na školách s VJS

**SJSL a VJN si mohli vybrať len na školách s VJN

Graf 7 ***Zníženie hodinovej dotácie predmetom na 1. stupni***

V Tabuľke 4 sú uvedené odpovede na otázku „Ktorým vyučovacím predmetom na 1. stupni by ste ZVÝŠILI hodinovú dotáciu (napr. o 1 vyučovaciu hodinu týždenne), za predpokladu, že o koľko vyučovacích hodín celkovo v súčte sa dotácia zvýši, o toľko sa celkovo v iných predmetoch zníži?“. Najviac respondentov by pridalo hodiny matematike a následne slovenskému jazyku a literatúre v školách s vyučovacím jazykom slovenským a jazyku národnostnej menšiny a literatúre v školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny, čo naznačuje, že tieto predmety sú vnímané ako kľúčové pre vzdelávanie na 1. stupni. Najmenšiu podporu získali výchovy – hudobná, náboženská/etická (Graf 8).

S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať, že matematika niekoľkonásobne prevyšuje ostatné predmety, čo sa týka počtu odpovedí na otázku zvýšenia hodinovej dotácie predmetom na 1. stupni. Najmenej respondentov by zvýšilo hodinovú dotáciu výtvarnej výchove.

Tabuľka 4

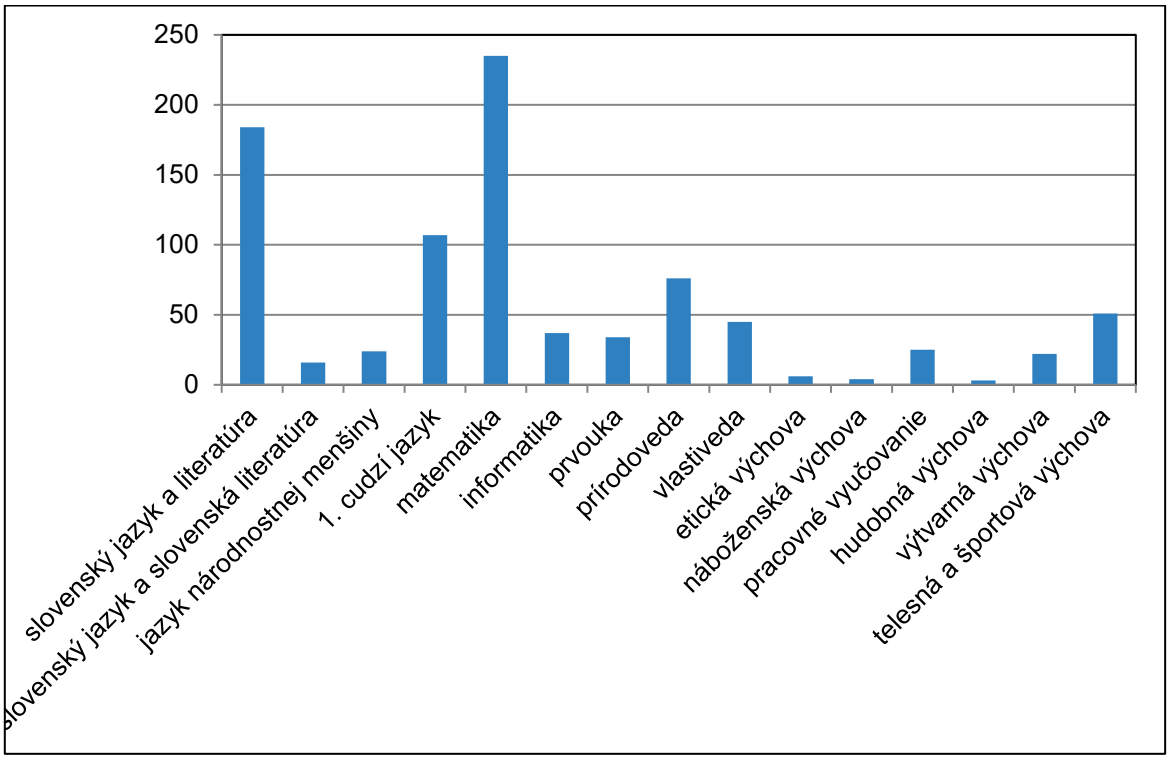
Odpovede na otázku zvýšenia hodinovej dotácie predmetom na 1. stupni

Vyučovacie predmety	Počet odpovedí	%
slovenský jazyk a literatúra*	184	20,3
slovenský jazyk a slovenská literatúra**	16	18,8
jazyk národnostnej menšiny a literatúra**	24	28,2
1. cudzí jazyk	107	10,8

Vyučovacie predmety	Počet odpovedí	%
matematika	235	23,7
informatika	37	3,7
prvouka	34	3,4
prírodoveda	76	7,7
vlastiveda	45	4,5
etická výchova	6	1,0
náboženská výchova	4	
pracovné vyučovanie	25	2,4
hudobná výchova	3	0,3
výtvarná výchova	22	2,2
telesná a športová výchova	51	5,1

*SJL si mohli vybrať len na školách s VJS

**SJSL a VJN si mohli vybrať len na školách s VJN

Graf 8 *Zvýšenie hodinovej dotácie predmetom na 1. stupni*

2. stupeň

V Tabuľke 5 sú uvedené odpovede na otázku „Ktorým vyučovacím predmetom na 2. stupni by ste ZNÍŽILI hodinovú dotáciu (napr. o 1 vyučovaciu hodinu týždenne), za predpokladu, že o koľko vyučovacích hodín celkovo v súčte sa dotácia zníži, o toľko

sa celkovo v iných predmetoch zvýši?“. Najviac respondentov uviedlo, že by znížili hodinovú dotáciu náboženskej výchove, následne hudobnej výchove a 2. cudziemu jazyku. Naopak, predmety ako informatika, matematika a biológia sú menej často navrhované na redukciu vyučovacích hodín (Graf 9).

S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať, že situácia je podobná ako na 1. stupni: najviac respondentov by znížilo hodinovú dotáciu výtvarnej výchove, potom technike, no najmenej informatike.

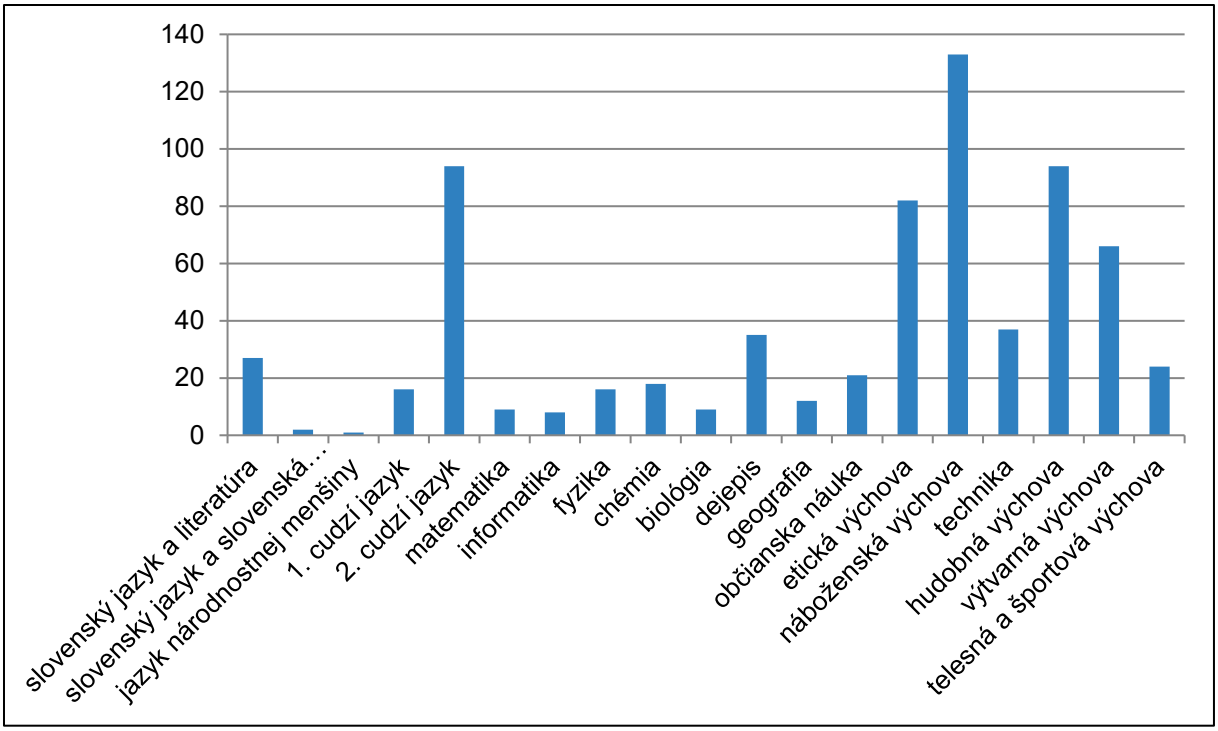
Tabuľka 5

Odpovede na otázku zníženia hodinovej dotácie predmetom na 2. stupni

Vyučovacie predmety	Počet odpovedí	%
slovenský jazyk a literatúra*	27	3,0
slovenský jazyk a slovenská literatúra**	2	2,4
jazyk národnostnej menšiny a literatúra**	1	1,2
1. cudzí jazyk	16	1,6
2. cudzí jazyk	94	9,5
matematika	9	0,9
informatika	8	0,8
fyzika	16	1,6
chémia	18	1,8
biológia	9	0,9
dejepis	35	3,5
geografia	12	1,2
občianska náuka	21	2,1
etická výchova	82	21,7
náboženská výchova	133	
technika	37	3,7
hudobná výchova	94	9,5
výtvarná výchova	66	6,6
telesná a športová výchova	24	2,4

*SJL si mohli vybrať len na školách s VJS

**SJSL a VJN si mohli vybrať len na školách s VJN

Graf 9 ***Zníženie hodinovej dotácie predmetom na 2. stupni***

V Tabuľke 6 sú uvedené odpovede na otázku „Ktorým vyučovacím predmetom na 2. stupni by ste ZVÝŠILI hodinovú dotáciu (napr. o 1 vyučovaciu hodinu týždenne), za predpokladu, že o koľko vyučovacích hodín celkovo v súčte sa dotácia zvýši, o toľko sa celkovo v iných predmetoch zníži?“. Najviac respondentov by pridalo hodiny matematike a následne slovenskému jazyku a literatúre v školách s vyučovacím jazykom slovenským. V školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny by okrem matematiky pridali hodiny slovenskému jazyku a slovenskej literatúre. To naznačuje, že tieto predmety sú vnímané ako kľúčové pre vzdelávanie na 2. stupni. Najmenšiu podporu získali výchovy – hudobná, výtvarná a náboženská/etická.

S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať, že situácia je podobná ako na 1. stupni: matematika niekoľkonásobne prevyšuje ostatné predmety (čo sa týka počtu odpovedí na otázku zvýšenia hodinovej dotácie predmetom na 2. stupni) a najmenej respondentov by zvýšilo hodinovú dotáciu výtvarnej výchove.

Tabuľka 6

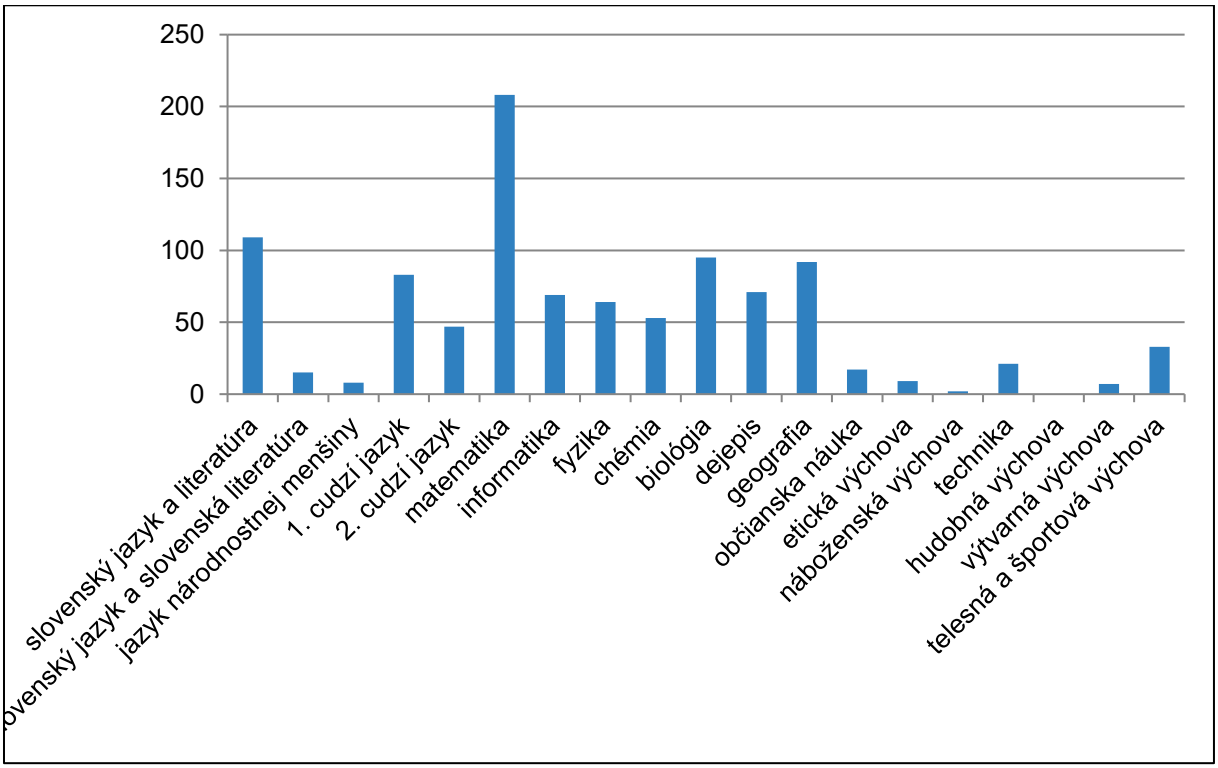
Odpovede na otázku zvýšenia hodinovej dotácie predmetom na 2. stupni

Vyučovacie predmety	Počet odpovedí	%
slovenský jazyk a literatúra*	109	12,0
slovenský jazyk a slovenská literatúra**	15	17,6
jazyk národnostnej menšiny a literatúra**	8	9,4

Vyučovacie predmety	Počet odpovedí	%
1. cudzí jazyk	83	8,4
2. cudzí jazyk	47	4,7
matematika	208	21,0
informatika	69	7,0
fyzika	64	6,4
chémia	53	5,3
biológia	95	9,6
dejepis	71	7,2
geografia	92	9,3
občianska náuka	17	1,7
etická výchova	9	1,1
náboženská výchova	2	
technika	21	2,1
hudobná výchova	0	0,0
výtvarná výchova	7	0,7
telesná a športová výchova	33	3,3

*SJL si mohli vybrať len na školách s VJS

**SJSL a VJN si mohli vybrať len na školách s VJN

Graf 10 ***Zvýšenie hodinovej dotácie predmetom na 2. stupni***

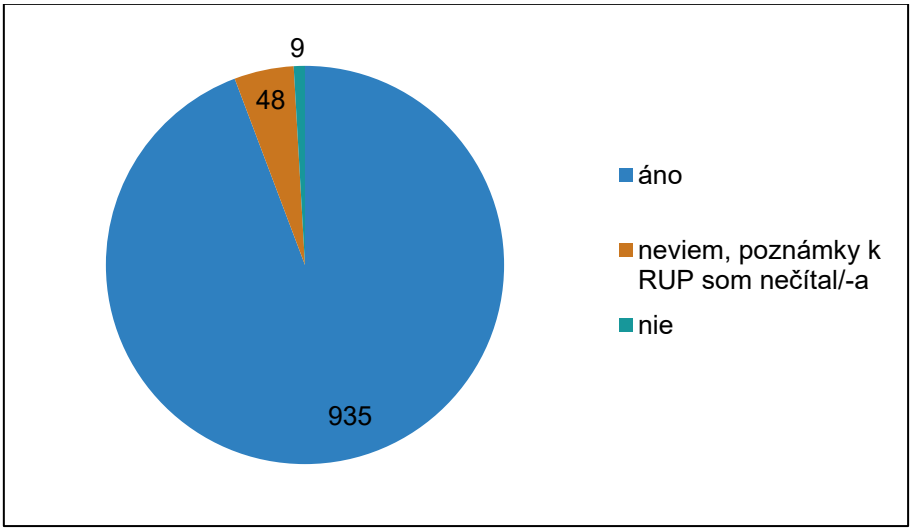
V Tabuľke 7 sú uvedené odpovede respondentov na otázku, či sú poznámky k RUP jasné a zrozumiteľné. Väčšina respondentov (935) odpovedala „áno“, naopak, 48 respondentov nevedelo posúdiť ich zrozumiteľnosť. Len deväť respondentov označilo poznámky k RUP za nejasné a nezrozumiteľné (Graf 11), pričom navrhli do poznámok uviesť nasledujúce informácie:

- inklúzia,
- počet hodín za cyklus pre konkrétne predmety vo vzdelávacích oblastiach Človek a príroda, Človek a spoločnosť,
- ak dochádza k zmenám v poznámkach k RUP, ich zapracovanie do textu by malo byť automaticky upravené,
- poznámka č. 8 o kompenzácii odlišnosti pri prestupe žiaka,
- vhodné by boli metodické usmernenia k aplikácii poznámok v praxi, ako napr. pri zavedení náhrady 3. hodiny telesnej a športovej výchovy.

Tabuľka 7

Odpovede na otázku zrozumiteľnosti poznámok k RUP

Odpoveď	Počet odpovedí
áno	935
neviem, poznámky k RUP som nečítal/-a	48
nie	9

Graf 11 *Zrozumiteľnosť poznámok k RUP*

V Tabuľke 8 sú uvedené odpovede na otázku, či poznámky k RUP opisujú a vysvetľujú všetky potrebné informácie súvisiace s RUP. Väčšina respondentov (925) odpovedala

„áno“. 49 respondentov sa k otázke nevyjadrilo, čo korešponduje s predchádzajúcou otázkou. Podľa 18 respondentov poznámky neobsahujú všetky potrebné informácie (Graf 12). Ich názory uvádzame v dvoch skupinách.

1. Požiadavky na doplnenie a špecifikáciu obsahu RUP

Uvedené body predstavujú konkrétne informácie, ktoré by respondenti v poznámkach uvítali:

- **Delenie tried a počty žiakov:**
  - Podrobnosti o pravidlách delenia triedy na skupiny.
  - Stanovenie presného počtu žiakov v skupine pri delení.
  - Určenie maximálneho a minimálneho počtu žiakov na hodinách s praktickým zameraním (laboratórne cvičenia, cudzie jazyky, TŠV) podľa vzoru informatiky či etickej výchovy.
  - Povinnosť deliť triedu pri predmetoch, kde to vyžadujú odporúčané metódy a formy práce.
- **Špecifické formy vzdelávania a organizácie:**
  - Doplnenie informácií k úvodným ročníkom.
  - Možnosť vyučovania v blokoch.
  - Konkrétne príklady realizácie 3. hodiny telesnej a športovej výchovy v praxi.
  - Pravidlá spájania žiakov/tried rovnakého veku v rámci spojených škôl s osemročným gymnáziom (napr. príma a 6. ročník).
- **Úpravy pre medzinárodné programy:**
  - Možnosť úpravy RUP pre školy s medzinárodným vzdelávacím programom v inom jazyku (napr. pri nižšom počte žiakov úprava pomeru hodín cudzieho jazyka a slovenského jazyka).
- **Všeobecné doplnenie:**
  - Uvádzanie výnimiek a ďalších bližšie neurčených špecifických informácií.

2. Pripomienky k forme, metodike a správe poznámok

Ostatné vyjadrenia respondentov smerujú k technickej stránke dokumentu a k jeho zrozumiteľnosti:

- **Aktualizácia a súlad s legislatívou:**
  - Zabezpečiť priebežnú aktualizáciu a odstránenie neaktuálnych pokynov.

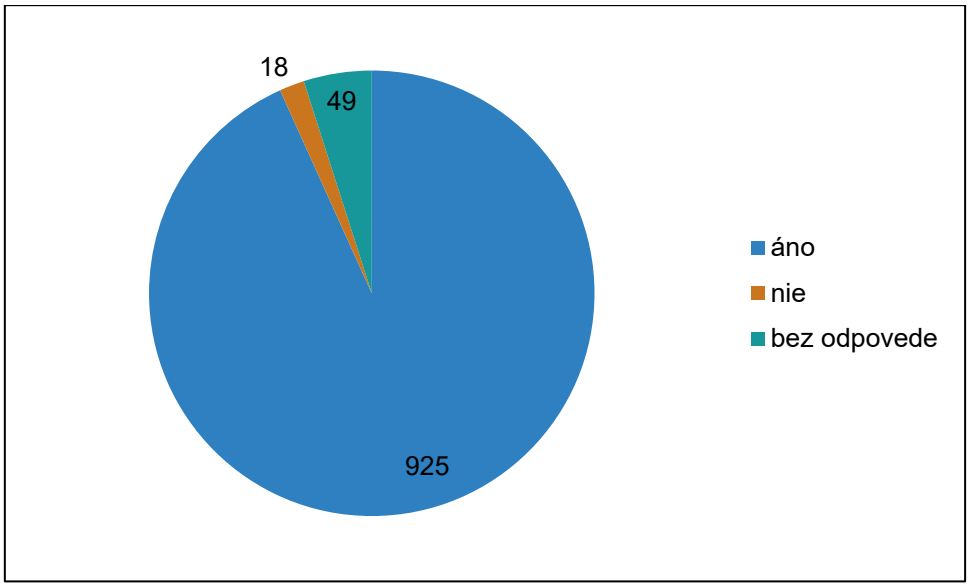
- Udržať poznámky v striktnom súlade s platným zákonom a vyhláškou.
- Pri nových poznámkach uvádzať do zátvorky rok nadobudnutia platnosti pre lepšiu orientáciu v čase.

- **Zrozumiteľnosť a adresnosť:**
  - Kritika prílišnej všeobecnosti – kvôli kumulácii špecifík pre všetky typy škôl nie je jasná záväznosť jednotlivých bodov pre konkrétne typy inštitúcií.
- **Individuálna zodpovednosť škôl:**
  - Názor, že ďalšie dopĺňanie nie je nutné, pretože každá škola si má poznámky prispôsobiť a doplniť podľa vlastných potrieb a špecifík svojho školského učebného plánu.

Tabuľka 8

Odpovede na otázku informatívneho charakteru poznámok k RUP

Odpoveď	Počet odpovedí
áno	925
nie	18
bez odpovede	49

Graf 12 *Informatívny charakter poznámok k RUP*

Zhrnutie

Analýza ukazuje, že hoci väčšina respondentov (823) považuje celkový počet základných vyučovacích hodín v RUP pre povinné vyučovacie predmety za vyhovujúci, významná časť z nich (580) by využila možnosť zmeniť dotácie jednotlivých predmetov,

pričom 132 respondentov by dokonca celkový počet hodín zvýšilo. V rámci konkrétnych predmetov na oboch stupňoch sa konštatuje silný konsenzus na znižovanie hodinovej dotácie pre výchovy, najmä pre náboženskú výchovu/etickú výchovu, a spomedzi STE(A)M predmetov pre výtvarnú výchovu. Naopak, najsilnejšiu podporu pre zvýšenie hodinovej dotácie získala na oboch stupňoch matematika a slovenský jazyk a literatúra, na prvom stupni aj jazyk národnostnej menšiny a literatúra, čo svedčí o tom, že tieto predmety sú vnímané ako kľúčové pre posilnenie vzdelávania.

Napriek zisteniam o potrebe zmien prevažná väčšina respondentov (935) považuje sprievodné poznámky k RUP za jasné a zrozumiteľné, aj keď menší počet (18) navrhuje ich doplnenie o podrobnosti týkajúce sa najmä delenia tried na skupiny.

Celkové zistenia poukazujú na to, že hoci je väčšina škôl spokojná s celkovým počtom základných hodín v RUP, existuje silný konsenzus na tom, že by sa hodiny mali presunúť z výchovných predmetov v prospech matematiky a slovenského jazyka a literatúry na oboch stupňoch.

3.3 Časť C. Rámcový učebný plán (RUP v ŠVP) – voliteľné (disponibilné) hodiny

Časť C dotazníka sa zameriavala na zisťovanie postoja škôl k počtu voliteľných (disponibilných) hodín v Rámcovom učebnom pláne. Konkrétne zisťovala, či je aktuálny počet voliteľných hodín stanovený v RUP vyhovujúci, aký by mal byť (vyšší alebo nižší) a akým spôsobom školy tieto hodiny využívajú.

Na otázku, či počet voliteľných (disponibilných) hodín stanovený v RUP (Tabuľka 9) je vyhovujúci, väčšina respondentov (593) odpovedala „áno“. Naopak, 399 respondentov vyjadrilo nesúhlas a považuje tento počet za nevyhovujúci. Výsledky ukazujú, že hoci väčšina respondentov vníma aktuálny stav voliteľných hodín ako vyhovujúci, stále existuje významná časť (40,2 %), ktorá by uvítala jeho zmenu. Tento názorový rozdiel naznačuje potrebu ďalšej diskusie o možnostiach prispôsobenia hodinových dotácií v RUP.

Na otázku, aký by mal byť počet voliteľných (disponibilných) hodín, až 380 respondentov uviedlo, že by mal byť vyšší, zatiaľ čo menšia časť respondentov (16) sa priklonila k možnosti nižší. Výsledky ukazujú, že medzi respondentmi existuje silná podpora pre zvýšenie počtu voliteľných hodín, čo naznačuje potrebu väčšej flexibility v ŠkVP.

Prevažná väčšina respondentov (938) odpovedala, že ich školy využívajú disponibilné hodiny prioritne na posilnenie výučby povinných predmetov. Naopak, iba 54 respon-

dentov odpovedalo, že na ich školách sa tieto hodiny nevyužívajú na tento účel. Výsledky ukazujú, že školy aktívne využívajú disponibilné hodiny na podporu povinných predmetov, čo naznačuje, že považujú takéto rozšírenie výučby za potrebné.

Tabuľka 9

Odpovede na otázky v časti C. RUP v ŠVP – voliteľné (disponibilné) hodiny

Oblasť otázky	Odpoveď	Počet odpovedí
počet voliteľných (disponibilných) hodín stanovený v RUP je vyhovujúci	áno	593
	nie	399
počet voliteľných (disponibilných) hodín by mal byť	vyšší	380
	nižší	16
na posilnenie výučby povinných vyučovacích predmetov uvedených v RUP voliteľné (disponibilné) hodiny škola využíva	áno	938
	nie	54

V Tabuľke 10 sú uvedené odpovede na otázku „Vyznačte, koľko hodín týždenne škola využíva na posilnenie výučby jednotlivých povinných vyučovacích predmetov na celom 1. stupni – pre každý posilnený vyučovací predmet vyznačte celkový súčet za všetky ročníky (1. až 4.).“ Podľa Grafu 13 najčastejšie posilňovanými vyučovacími predmetmi sú:

1. jazyk národnostnej menšiny a literatúra, kde školy najčastejšie pridávajú 2 hodiny navyše,
2. slovenský jazyk a literatúra, kde školy najčastejšie pridávajú 1 hodinu naviac,
3. matematika, ktorá je posilňovaná najčastejšie 1 hodinou.

Naopak, predmety ako hudobná výchova, pracovné vyučovanie a etická výchova sú posilňované len minimálne alebo vôbec.

S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať, že najčastejšie posilňovaná je matematika a najmenej je posilňované pracovné vyučovanie.

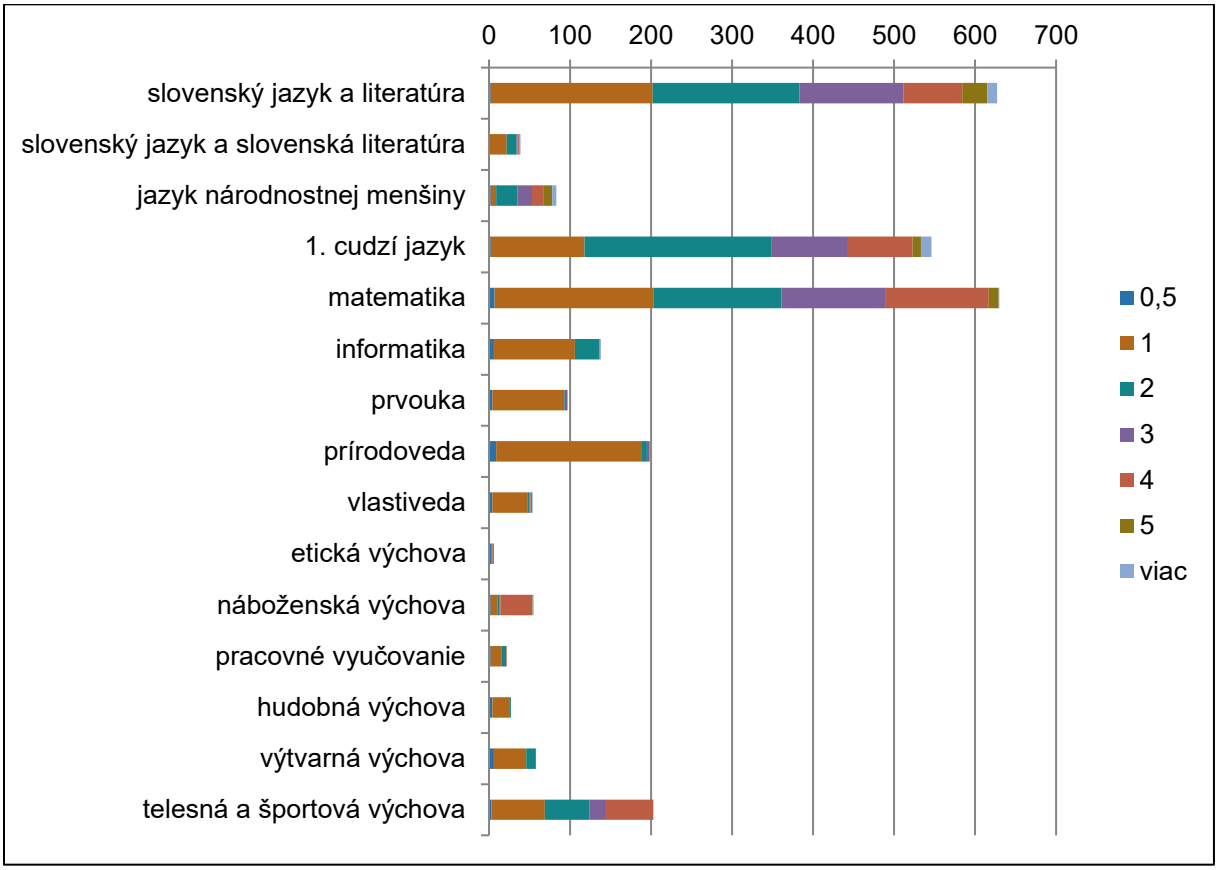
Tabuľka 10

Odpovede na otázku posilnenia výučby predmetov na 1. stupni

Vyučovacie predmety	Počet odpovedí						
	0,5 h	1 h	2 h	3 h	4 h	5 h	viac h
slovenský jazyk a literatúra	2	200	181	129	72	31	12
*slovenský jazyk a slovenská literatúra**	1	21	12	1	2	0	2
jazyk národnostnej menšiny a literatúra*	2	7	26	18	14	11	5
1. cudzí jazyk	2	116	231	94	80	10	13
matematika	7	196	158	128	128	12	1

Vyučovacie predmety	Počet odpovedí						
	0,5 h	1 h	2 h	3 h	4 h	5 h	viac h
informatika	6	100	30	0	1	0	1
prvouka	4	89	2	2	0	0	0
prírodoveda	9	179	7	3	1	0	0
vlastiveda	4	44	2	1	2	0	1
etická výchova	3	0	1	0	2	0	0
náboženská výchova	2	9	2	1	39	1	1
pracovné vyučovanie	2	13	6	0	1	0	0
hudobná výchova	4	22	1	0	0	0	0
výtvarná výchova	6	40	12	0	0	0	0
telesná a športová výchova	3	66	55	19	60	0	0

*vypĺňali len školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

Graf 13 ***Posilnenie výučby predmetov na 1. stupni***

V Tabuľke 11 sú uvedené odpovede na otázku „Vyznačte, koľko hodín týždenne škola využíva na posilnenie výučby jednotlivých povinných vyučovacích predmetov na celom 2. stupni – pre každý posilnený vyučovací predmet vyznačte celkový súčet za všetky ročníky (5. až 9.).“ Podľa grafu 14 najčastejšie posilňovanými predmetmi sú:

1. matematika, ktorá je posilňovaná najčastejšie 4 hodinami,
2. slovenský jazyk a literatúra, kde školy najčastejšie pridávajú 1 hodinu navyše,
3. slovenský jazyk a slovenská literatúra, kde školy najčastejšie pridávajú 1 hodinu naviac.

Naopak, predmety ako občianska náuka, hudobná výchova a etická výchova sú posilňované len minimálne.

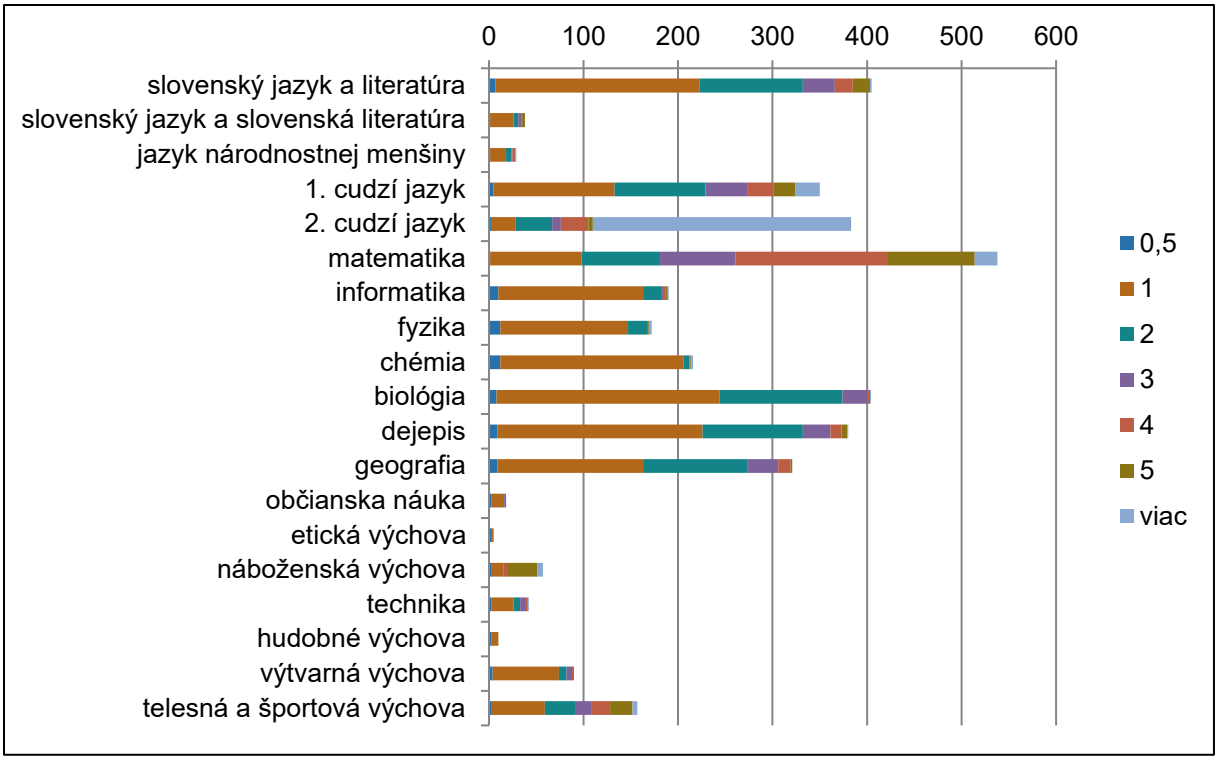
S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať, že najčastejšie posilňovaná je matematika, biológia a najmenej je posilňovaná technika.

Tabuľka 11

Odpovede na otázku posilnenia výučby predmetov na 2. stupni

Vyučovacie predmety	Počet odpovedí						
	0,5 h	1 h	2 h	3 h	4 h	5 h	viac h
slovenský jazyk a literatúra	7	216	109	34	19	18	2
*slovenský jazyk a slovenská literatúra**	1	25	5	3	1	3	0
jazyk národnostnej menšiny a literatúra*	1	17	6	1	3	0	1
1. cudzí jazyk	5	128	96	44	28	23	26
2. cudzí jazyk	2	26	39	9	29	5	273
matematika	1	97	83	80	161	92	24
informatika	10	153	19	2	3	2	1
fyzika	12	135	21	0	0	1	3
chémia	12	194	6	1	0	1	2
biológia	8	236	130	26	3	0	1
dejepis	9	217	106	29	12	6	1
geografia	9	154	110	33	13	2	0
občianska náuka	3	13	0	2	0	0	0
etická výchova	2	3	0	0	0	0	0
náboženská výchova	2	13	0	0	5	31	6
technika	3	23	7	6	2	0	1
hudobná výchova	3	7	0	0	0	0	0
výtvarná výchova	4	70	8	6	1	1	0
telesná a športová výchova	2	57	33	17	19	24	5

*vypĺňali len školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

Graf 14 ***Posilnenie výučby predmetov na 2. stupni***

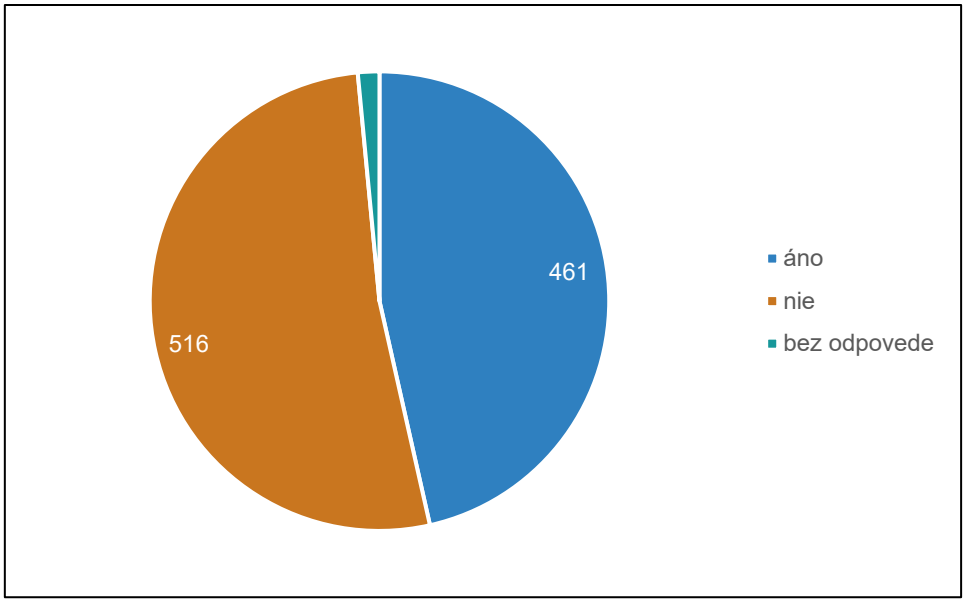
V Tabuľke 12 sú uvedené odpovede na otázku „Využíva vaša škola voliteľné (disponibilné) hodiny na vytvorenie nových vyučovacích predmetov, ktoré nie sú uvedené v RUP?“. Podľa Grafu 15 takmer polovica respondentov (461) odpovedala kladne, čo znamená, že ich škola takéto hodiny využíva na tvorbu nových predmetov. 7 z respondentov však už na ďalšie otázky o nových vyučovacích predmetoch neodpovedalo. 515 respondentov uviedlo, že ich škola túto možnosť nevyužíva a všetky disponibilné hodiny smeruje na posilnenie už existujúcich predmetov. Ďalších 16 respondentov na túto otázku neodpovedalo, čo môže naznačovať, že nemajú informácie o tomto využití voliteľných hodín na ich škole.

Výsledky naznačujú, že vytváranie nových predmetov prostredníctvom disponibilných hodín nie je úplne bežnou praxou, ale zároveň nie je ani výnimočné. Školy sa v tomto smere delia na tie, ktoré túto možnosť aktívne využívajú, a tie, ktoré sa radšej sústreďujú na posilnenie povinných predmetov.

Tabuľka 12

Odpovede na otázku využitia voliteľných hodín na tvorbu nových predmetov

Odpoveď	Počet odpovedí
áno	461
nie	516
bez odpovede	15

Graf 15 ***Využitie voliteľných hodín na tvorbu nových predmetov***

1. stupeň

Z celkového počtu 950 škôl, ktoré majú 1. stupeň (Tabuľka 1 a Graf 1) na otázky o zavedení jedného alebo viac nových vyučovacích predmetov na 1. stupni odpovedalo iba 935 škôl. Zvyšných 15 škôl s 1. stupňom na tieto otázky neodpovedalo (Tabuľka 12 a Graf 15).

V nasledujúcej časti sumarizujeme údaje o školách, ktoré na 1. stupni zaviedli jeden nový vyučovací predmet.

V Tabuľke 13 sú uvedené odpovede na otázku „Využíva vaša škola na 1. stupni voliteľné (disponibilné) hodiny na vytvorenie nových vyučovacích predmetov, ktoré nie sú uvedené v RUP?“. RUP pre školy s vyučovacím jazykom slovenským ponúka na 1. stupni 8 voliteľných (disponibilných) hodín a RUP pre školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny 6 voliteľných (disponibilných) hodín. Podľa Grafu 16 najväčší počet respondentov (765) odpovedal „nie“, čo znamená, že ich škola nevyužíva disponibilné hodiny na tvorbu nových predmetov na 1. stupni. Naopak, 165 respondentov uviedlo, že ich škola túto možnosť využíva, čo naznačuje, že v niektorých školách vznikajú nové vyučovacie predmety prispôsobené potrebám žiakov. Ďalších 5 respondentov na túto otázku neodpovedalo, hoci na predchádzajúcu otázku o zavedení nových vyučovacích predmetov v škole odpovedalo pozitívne, čo môže znamenať, že nemajú o tejto téme dostatok informácií.

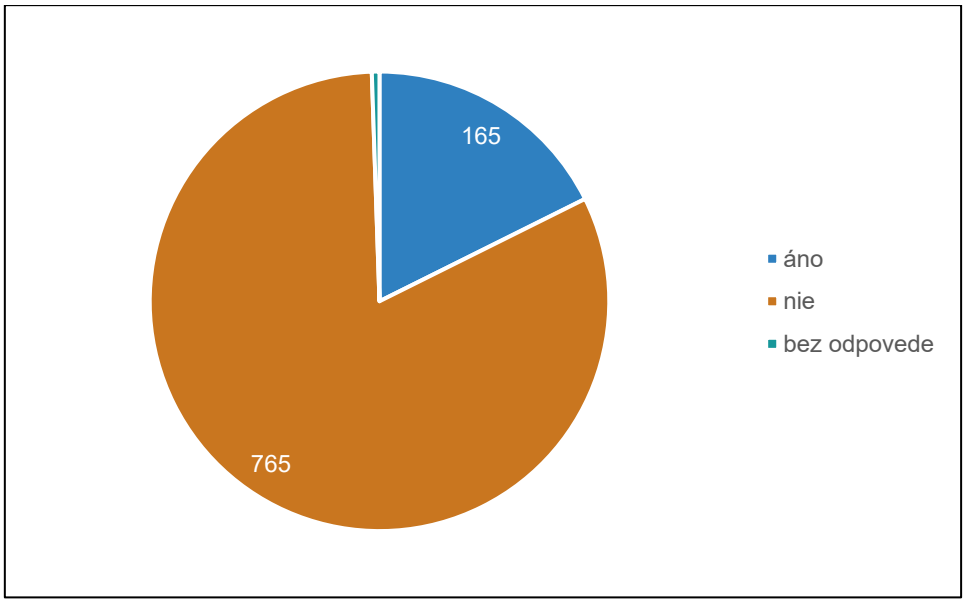
Výsledky ukazujú, že väčšina škôl, ktorá má aj prvý stupeň, sa na tomto stupni drží tradičných predmetov a disponibilné hodiny využíva skôr na posilnenie existujúcich

predmetov, než na tvorbu nových. Napriek tomu existuje menšia skupina škôl, ktoré túto možnosť aktívne využíva.

Tabuľka 13

Odpovede na otázku využitia voliteľných hodín na tvorbu nových predmetov (1. stupeň)

Odpoveď	Počet odpovedí
áno	165
nie	765
bez odpovede	5

Graf 16 ***Využitie voliteľných hodín na tvorbu nových predmetov (1. stupeň)***

V Tabuľke 14 uvádzame názvy nového vyučovacieho predmetu zavedeného na 1. stupni.

Tabuľka 14

Nový vyučovací predmet zavedený na 1. stupni

Názvy nového vyučovacieho predmetu (1. stupeň)	
2.cudzí jazyk - alternácia Výchova k zdraviu	Krasopisné písanie
Anglická konverzácia	Kruh komunity
Anglická konverzácia	Kubkova knižnica
Anglická konverzácia	Maľujeme na počítači
Anglický jazyk	Matematicko-didaktické hry na šachovnici
Anglický jazyk	Mladý záchranár
Anglický jazyk	Mladý záchranár

Názvy nového vyučovacieho predmetu (1. stupeň)	
2.cudzí jazyk - alternácia Výchova k zdraviu	Krasopisné písanie
Anglický jazyk	Mladý záchranár
Anglický jazyk	Mladý záchranár
Anglický jazyk	Mladý záchranár
Anglický jazyk	Mladý záchranár
Anglický jazyk	Moje prvé životné zručnosti
Anglický jazyk	Nemecký jazyk
Anglický jazyk	Objavovanie sveta
Anglický jazyk	Tvorivá dramatika
Anglický jazyk	Ochrana človeka a prírody
Anglický jazyk	Osobnostný a sociálny rozvoj
Anglický jazyk	Osobnostný rozvoj
Anglický jazyk - 1. a 2. ročník	Osobnostný rozvoj
Anglický jazyk	Pohybové hry
Anglický jazyk 1. a 2. ročník	Poznaj a ži
Anglický jazyk hrou	Poznávame región
Anglický jazyk odborne	Prvý cudzí jazyk anglický
Anglický jazyk v 1.a v 2.ročníku	Ranná pohoda
Angličtina hravo	Ranné kruhy
Angličtina hrou	Ranné kruhy
Angličtina hrou	Ranné kruhy
Angličtina hrou	Ranný kruh
Angličtina hrou	Regionálna výchova
Angličtina hrou	Regionálna výchova
Angličtina hrou	Regionálna výchova
Angličtina hrou	Regionálna výchova
Angličtina hrou	Regionálna výchova
Angličtina hrou	Regionálna výchova
Angličtina hrou	Regionálna výchova
Angličtina hrou	Regionálna výchova
Angličtina hrou	Regionálna výchova
Angličtina hrou	Regionálna výchova
Angličtina hrou	Regionálna výchova
Angličtina tvorivo a hravo	Regionálna výchova
ANJ	Regionálna výchova
Clil	Regionálna výchova
Čítanie hrou	Regionálna výchova

Názvy nového vyučovacieho predmetu (1. stupeň)	
2.cudzí jazyk - alternácia Výchova k zdraviu	Krasopisné písanie
Čítanie s porozumením	Rozvíjanie špecifických funkcií
Čítanie s porozumením	Rozvoj čitateľskej gramotnosti
Čitateľská dielňa a tvorivé písanie	Rozvoj charakteru
Čitateľská gramotnosť	Spoločenská výchova
Čitateľská gramotnosť	Stimulácia senzomotorického spracovávania
Dopraváčik	Svet práce
Dopraváčik	Športová príprava
Dopravná výchova	Tanečná a gymnastická príprava
Dopravná výchova	Tanečná výchova
Dopravná výchova	Tenis
Dopravná výchova	Gymnastika
Dopravná výchova	Triednická hodina
Dopravná výchova	Triednická hodina
Dopravná výchova	Tvorivá dramatika
Dopravná výchova	Tvorivá dramatika
Dramatická výchova	Tvorivá dramatika
Dramatická výchova	Detský svet v umení
Dramatická výchova	Tvorivé čítanie
Dramatická výchova	Tvorivé čítanie
Ekológia/Environmentálna výchova	Tvorivé čítanie
Emocionálny kompas	Tvorivé čítanie
Environmentálna výchova	Tvorivé čítanie
Environmentálna výchova	Tvorivé čítanie a písanie
Environmentálna výchova	Tvorivé čítanie a písanie
Etická výchova - hodnotenie	Tvorivé čítanie a písanie
Gymnastika hrou	Tvorivé čítanie a písanie
Hra na flaute	Tvorivé písanie
Hravá angličtina	Tvorivé písanie
Hravá angličtina	Tvorivé písanie
Hravá angličtina	Tvorivé písanie a čítanie
Hravá angličtina	Tvorivé tematické čítanie
Hravá angličtina	Učenie pre život
Hravá angličtina	Viem, čo zjem
Hravé bádanie	Virtuálna grafika
Hravé čítanie	Výchova sociálnych zručností

Názvy nového vyučovacieho predmetu (1. stupeň)	
2.cudzí jazyk - alternácia Výchova k zdraviu	Krasopisné písanie
Hravé čítanie	Zábavná angličtina
Ja a peniaze	Zdravoveda a dopravná výchova
Ja a peniaze (finančná gramotnosť)	Zdravý chrbátik
Komunikácia v slovenskom jazyku	Zdravý životný štýl (v anglickom alebo v nemeckom jazyku)
Konverzácia v anglickom jazyku	Zippyho kamaráti
	Životné zručnosti

S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať, že nový vyučovací predmet zavedený na 1. stupni (Tabuľka 14) je možné zaradiť do týchto oblastí:

Science (Veda)

- ekológia
- environmentálna výchova
- hýb sa a spoznávaj
- ochrana človeka a prírody
- poznaj a ži
- objavovanie sveta
- objavovanie
- hravé bádanie
- mladý záchranár
- viem, čo zjem
- zdravoveda
- zdravý chrbátik
- zdravý životný štýl – v anglickom/nemeckom jazyku

Technology (Technológia)

- maľujeme na počítači
- virtuálna grafika
- clil *(ak obsahuje využívanie technológií alebo digitálnych zdrojov)*

Engineering (Inžinierstvo)

- dopraváčik
- dopravná výchova
- stimulácia senzomotorického spracovávania

Arts (Umenie)

- čitateľská dielňa a tvorivé písanie
- dramatická výchova
- hravé čítanie
- tvorivá dramatika
- tvorivé čítanie
- tvorivé písanie
- tvorivé písanie a čítanie
- tvorivé tematické čítanie
- hra na flaute
- krasopisné písanie
- tanečná výchova
- maľujeme na počítači

Mathematics (Matematika)

- matematicko-didaktické hry na šachovnici
- ja a peniaze

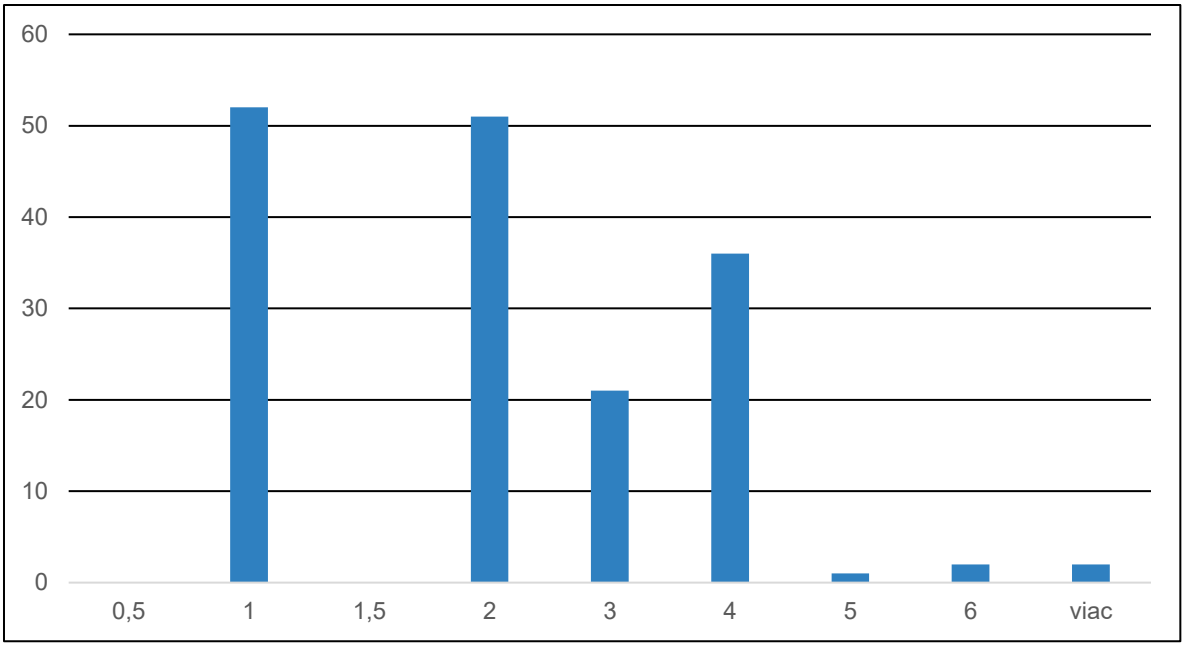
V Tabuľke 15 sú uvedené odpovede na otázku, aký celkový počet hodín za celý 1. stupeň (spolu za všetky ročníky 1. až 4.) škola využíva na vyučovanie nového vyučovacieho predmetu uvedeného v Tabuľke 14. RUP pre školy s vyučovacím jazykom slovenským ponúka na 1. stupni 8 voliteľných (disponibilných) hodín a RUP pre školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny 6 voliteľných (disponibilných) hodín. Podľa Grafu 17 školy najčastejšie využívajú 1 alebo 2 hodiny týždenne, nasledujú 4 hodiny a potom 3 hodiny. Možnosti 5, 6 a viac hodín boli označené len v menšom počte prípadov.

Výsledky naznačujú, že školy, ktoré využívajú disponibilné hodiny na vytváranie nových predmetov na 1. stupni, ich väčšinou rozdeľujú v rozsahu jednej až dvoch hodín týždenne.

Tabuľka 15

Odpovede na otázku o počte hodín nového vyučovacieho predmetu (1. stupeň)

Počet hodín	0,5	1	1,5	2	3	4	5	6	viac
Počet odpovedí	0	52	0	51	21	36	1	2	2

Graf 17 ***Počet hodín nového vyučovacieho predmetu (1. stupeň)***

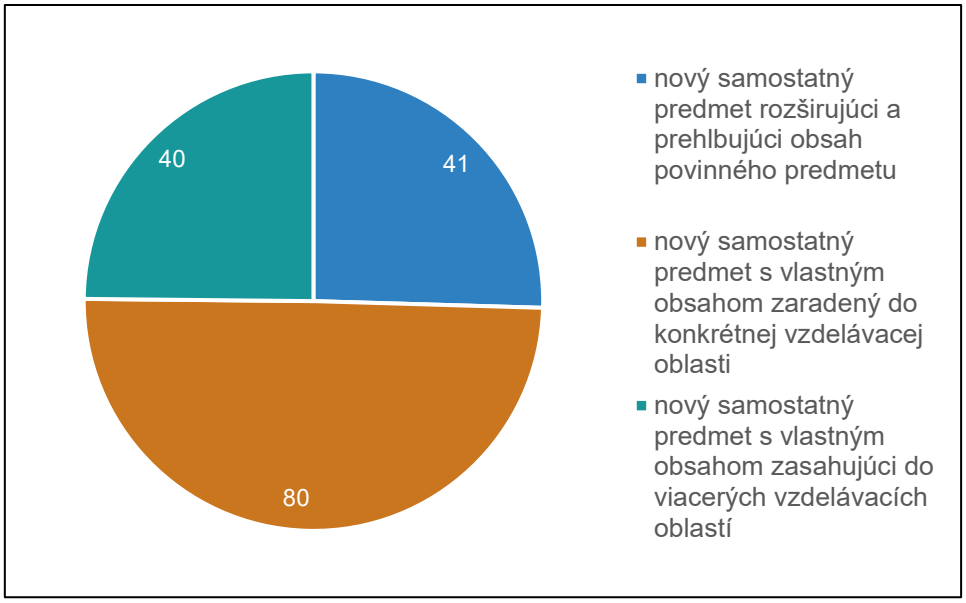
V Tabuľke 16 sú uvedené odpovede na otázku, akú charakteristiku má nový vyučovací predmet uvedený v Tabuľke 14. Podľa grafu 18 najviac respondentov, konkrétne 80, označilo, že nový samostatný predmet má vlastný obsah zaradený do konkrétnej vzdelávacej oblasti. Druhým najčastejším typom nového predmetu, ktorý označilo 44 respondentov, je predmet s vlastným obsahom zasahujúci do viacerých vzdelávacích oblastí. Najmenej, ale stále významný počet 41 respondentov uviedlo, že nový predmet má rozširujúci a prehlbujúci obsah povinného vyučovacieho predmetu.

Výsledky naznačujú, že školy pri tvorbe nových predmetov najčastejšie volia samostatné predmety so špecifickým obsahom v rámci určitej vzdelávacej oblasti. Zároveň existuje významná skupina škôl, ktoré uprednostňujú medziodborové predmety, zatiaľ čo rozšírenie obsahu existujúcich predmetov je menej častou, no stále využívanou možnosťou.

Tabuľka 16

Odpovede na otázku o charakteristike nového vyučovacieho predmetu (1. stupeň)

Odpoveď	Počet odpovedí
nový samostatný predmet rozširujúci a prehlbujúci obsah povinného predmetu	41
nový samostatný predmet s vlastným obsahom zaradený do konkrétnej vzdelávacej oblasti	80
nový samostatný predmet s vlastným obsahom zasahujúci do viacerých vzdelávacích oblastí	44
bez odpovede	1

Graf 18 *Charakteristika nového vyučovacieho predmetu (1. stupeň)*

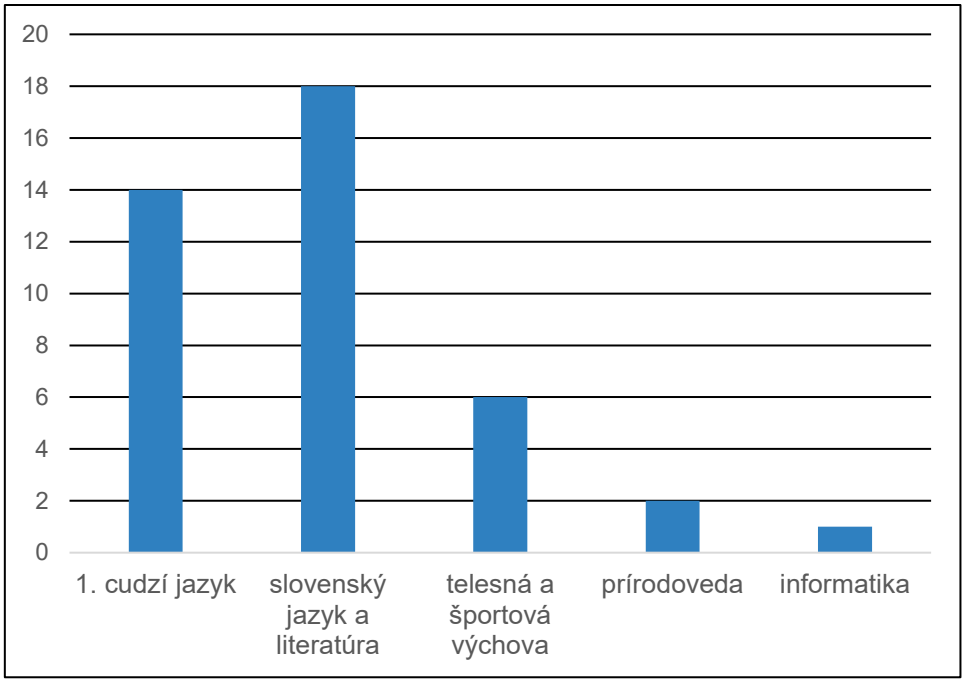
V Tabuľke 17 sú uvedené povinné vyučovacie predmety, ktorých obsah rozširuje a prehlbuje 41 nových samostatných vyučovacích predmetov z Tabuľky 14. Podľa Grafu 19 najviac respondentov uviedlo, že nový predmet rozširuje a prehlbuje slovenský jazyk a literatúru a potom 1. cudzí jazyk. To naznačuje, že školy sa snažia posilniť jazykové vzdelávanie prostredníctvom nových predmetov, ktoré poskytujú žiakom väčší priestor na rozvoj jazykových zručností.

S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať, že školy v malej miere rozširujú a prehlbujú prírodovedu a informatiku.

Tabuľka 17

Odpovede na otázku o povinnom vyučovacom predmete, ktorého obsah rozširuje a prehlbuje nový vyučovací predmet (1. stupeň)

Vyučovací predmet	Počet odpovedí
1. cudzí jazyk	14
slovenský jazyk a literatúra	18
telesná a športová výchova	6
prírodoveda	2
informatika	1

Graf 19 ***Povinný vyučovací predmet, ktorého obsah rozširuje a prehlbuje nový vyučovací predmet (1. stupeň)***

V Tabuľke 18 sú uvedené odpovede na otázku o vzdelávacej oblasti, do ktorej je zaradený nový samostatný predmet s vlastným obsahom z Tabuľky 14. Podľa Grafu 20 z celkového počtu 80 samostatných predmetov najviac respondentov zaradilo nový predmet do vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia, ktorá získala výrazne najvyšší počet 44 hlasov. To naznačuje, že nové predmety vytvárané školami sú najčastejšie zamerané na rozvoj jazykových zručností a komunikácie, čo korešponduje s predchádzajúcimi zisteniami o posilňovaní výučby slovenského jazyka a literatúry a cudzích jazykov.

Ďalšou najčastejšie vybranou vzdelávacou oblasťou je Zdravie a pohyb, ktorú označilo 10 respondentov. Tento výsledok poukazuje na to, že nové predmety môžu byť zamerané na šport, telesnú a športovú výchovu či zdravý životný štýl.

Rovnako častým výberom bola vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť, ktorú označilo 10 respondentov. To naznačuje, že niektoré školy vytvárajú predmety súvisiace so spoločenskými vedami, históriou, občianskou výchovou alebo etikou.

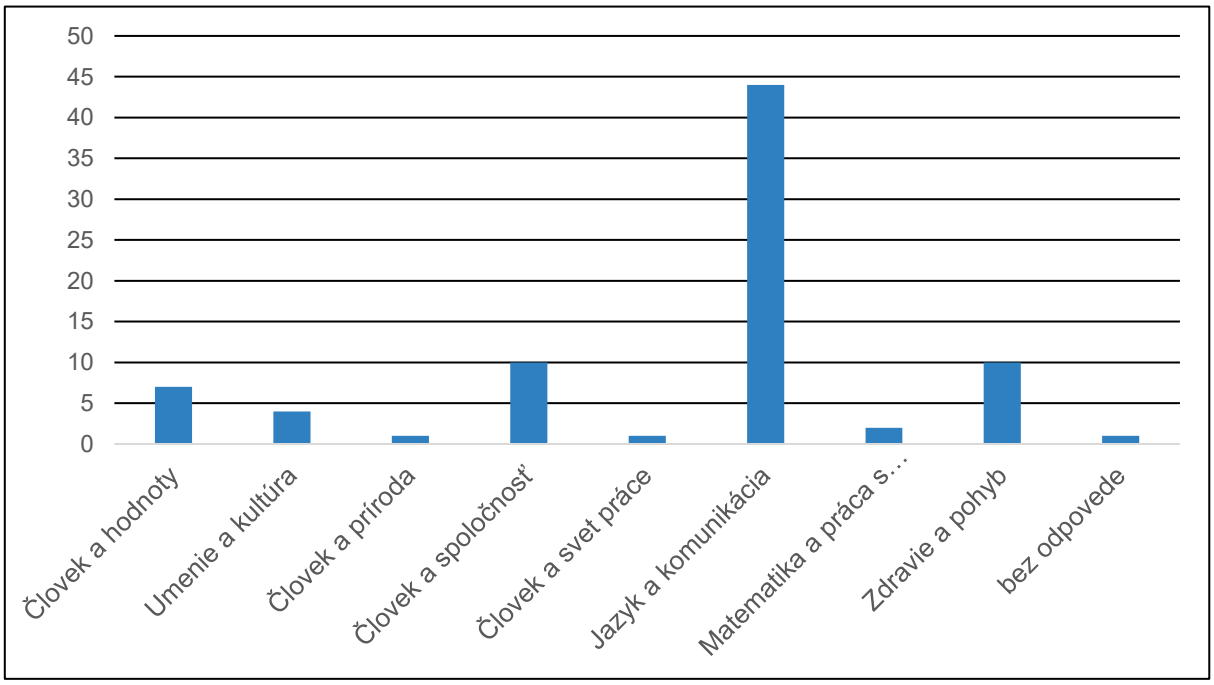
Výsledky jasne ukazujú, že nové vyučovacie predmety sa najčastejšie zaraďujú do oblasti jazykového vzdelávania a komunikácie, pričom významnú úlohu zohráva aj oblasť zdravia a pohybu a spoločenskovedná oblasť. Ostatné oblasti sú zastúpené menej často.

S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať, že nové predmety najviac respondentov zaradilo do vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra.

Tabuľka 18

Odpovede na otázku o vzdelávacej oblasti, do ktorej je zaradený nový vyučovací predmet (1. stupeň)

Vzdelávacia oblasť	Počet odpovedí
Človek a hodnoty	7
Umenie a kultúra	4
Človek a príroda	1
Človek a spoločnosť	10
Človek a svet práce	1
Jazyk a komunikácia	44
Matematika a práca s informáciami	2
Zdravie a pohyb	10
bez odpovede	1

Graf 20 ***Vzdelávacia oblasť, do ktorej je zaradený nový vyučovací predmet (1. stupeň)***

V nasledujúcej časti sumarizujeme údaje o školách, ktoré na 1. stupni zaviedli viac ako jeden nový vyučovací predmet.

V Tabuľke 19 sú uvedené odpovede na otázku „Využíva vaša škola na 1. stupni voliteľné (disponibilné) hodiny na vytvorenie nových vyučovacích predmetov, ktoré nie sú

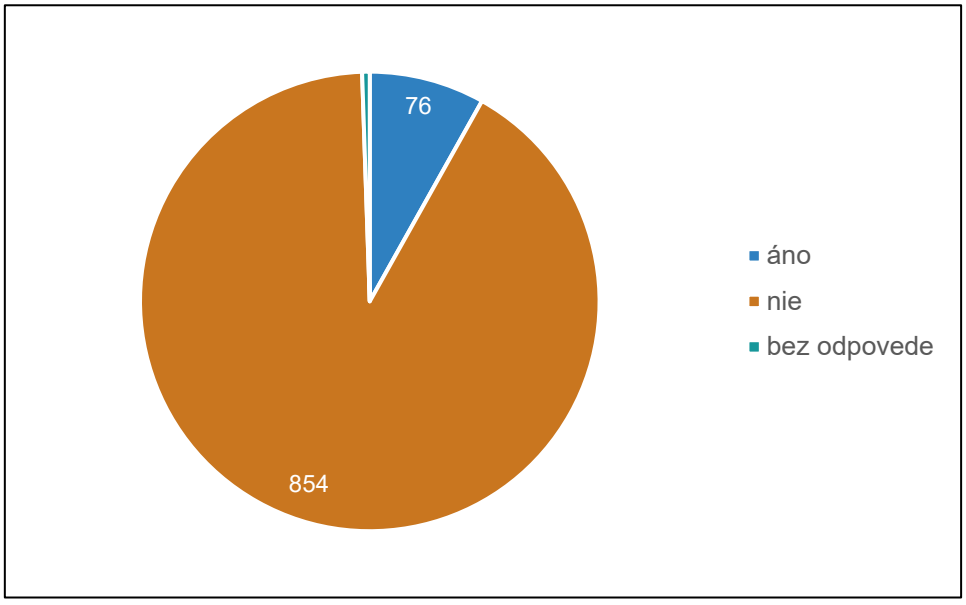
uvedené v RUP?“ kombinované s odpoveďami uvedenými na otázku „Využíva vaša škola na 1. stupni voliteľné (disponibilné) hodiny aj na vytvorenie ďalšieho nového vyučovacieho predmetu, ktorý nie je uvedený v RUP?“. Podľa Grafu 21 na obe otázky odpovedalo „áno“ 76 respondentov. V týchto školách teda zaviedli aspoň dva nové vyučovacie predmety na 1. stupni. Podľa Tabuľky 13 a Grafu 16 práve jeden nový vyučovací predmet na 1. stupni zaviedlo 165 škôl, čo je približne dvojnásobne viac ako 76 škôl, ktoré na 1. stupni zaviedli dva nové vyučovacie predmety. Školy teda častejšie využívajú možnosť využiť disponibilné hodiny na zavedenie jedného nového vyučovacieho predmetu než na zavedenie dvoch alebo viac nových vyučovacích predmetov.

Výsledky ukazujú, že vytváranie viacerých nových predmetov na 1. stupni nie je bežnou praxou. Väčšina škôl sa pravdepodobne sústreďuje na posilňovanie existujúcich predmetov alebo zavedenie len jedného nového predmetu v rámci disponibilných hodín. Napriek tomu existuje skupina škôl, ktoré využívajú disponibilné hodiny na širšiu inováciu učebného plánu.

Tabuľka 19

Odpovede na otázku využitia voliteľných hodín na tvorbu aspoň dvoch nových predmetov (1. stupeň)

Odpoveď	Počet odpovedí
áno	76
nie	854
bez odpovede	5

Graf 21 ***Využitie voliteľných hodín na tvorbu dvoch nových predmetov (1. stupeň)***

V Tabuľke 20 uvádzame názvy nových vyučovacích predmetov zavedených na 1. stupni. V jednom riadku sú uvedené nové vyučovacie predmety z jednej školy.

Tabuľka 20

Dvojice nových vyučovacích predmetov zavedených na 1. stupni

Názvy nového vyučovacieho predmetu (1. stupeň)	
Nový vyučovací predmet	**Nový vyučovací predmet**
Abeceda kamarátstva	Obohatenie
Aktívne čítanie	Angličtina hrou
Anglický jazyk	Environmentálna výchova
Anglický jazyk	Informatika
Anglický jazyk	Angličtina hrou
Anglický jazyk	Informatická výchova
Anglický jazyk (1. a 2. ročník)	Praktická vlastiveda
Angličtina hrou	Tvorivé čítanie
Angličtina hrou	Čítanie hrou
Angličtina hrou	Detský svet umení
Angličtina hrou	Ruský jazyk
Angličtina hrou, Dopravná výchova	Literárno-dramatická výchova
Angličtina tvorivo a hravo	Informáčik
Anglický jazyk	Funkčná gramotnosť
Anglický jazyk	Prírodoveda
Čítanie s porozumením	ANJ pre 1. a 2.ročník
Čítanie s porozumením	Zábavná angličtina
Čítanie s porozumením	Angličtina hrou
Dopravná výchova	Prírodoveda
Dopravná výchova	Matematicko-didaktické hry
Dopravná výchova	Anglický jazyk 1
Dramatická výchova	Regionálna výchova
Environmentálna výchova	Tvorivé čítanie
Hra na flautu	Dramatická výchova
Hravá angličtina	Informatika ako prostriedok na vyučovanie ostatných predmetov
Hravá angličtina	Tvorivé písanie
Hravá matematika	Tvorivé čítanie a písanie
Hravá matematika	Tvorivé čítanie a písanie
Hravá matematika	Tvorivé čítanie a písanie

Názvy nového vyučovacieho predmetu (1. stupeň)	
Nový vyučovací predmet	**Nový vyučovací predmet**
Hravé čítanie	1. cudzí jazyk
Hravý slovenský jazyk	Dopravná výchova
Hravý slovenský jazyk	Dopravná výchova
Informatika	Zábavná angličtina
Ja a peniaze	Čítankovo
Mathematics	Science
Mladý záchranár	Anglický jazyk odborne
Multikultúrna výchova	Tvorivá dramatika
Nemecký jazyk	Čítanie a komunikácia
Obohatenie	Anglický jazyk
Plávanie, Atletika	Anglický jazyk
Pohybová príprava	Regionálna výchova
Pohybová príprava/Plávanie/Loptové hry	Hravá angličtina
Práca s textom	Pohybové hry
Projektové dielne LUPA	Obohatenie
Prvá pomoc	Anglicky jazyk odborne
Regionálna výchova	Environmentálna výchova
Regionálna výchova	Environmentálna výchova
Regionálna výchova	Anglický jazyk
Regionálna výchova	Rozvoj grafomotorických zručností
Rozvoj jazykových schopností	Rozvoj rytmických schopností
Rozvoj sociálnych zručností	Angličtina hravo a tvorivo
Rozvoj základných životných zručností	Pohybová príprava
Sociálna gramotnosť	Regionálna výchova
Sociálna výchova	Maľovaná abeceda
Spoločenská výchova	Dopravná výchova
Spoločenská výchova	Angličtina hrou
Spoločenstvo Maurerko	Svet angličtiny
Školienka	Hrdinovia dejín
Športová príprava	Kreatívna príprava
Športová príprava	Sociálne zručnosti
Štvorlístok	Angličtina hrou
Tajomstvá sveta	Angličtina hrou
Tvorba projektu a projektové zručnosti	Anglický jazyk
Tvorivá matematika	Čítanie a dramatika

Názvy nového vyučovacieho predmetu (1. stupeň)	
Nový vyučovací predmet	**Nový vyučovací predmet**
Tvorivá matematika	Čítanie a dramatika
Tvorivé čítanie	Anglický jazyk
Tvorivé čítanie	Korčuľovanie a iné sezónne hry v prírode
Tvorivé čítanie	Legohranie
Tvorivé písanie	Regionálna výchova
Umelecký predmet	Umelecký predmet
Umelecký prednes	Triednická hodina
Zábavná angličtina	Informatická výchova
Zábavná angličtina	Zábavná angličtina
Zábavná angličtina	Poznaj a chráň
Zábavná angličtina	Environmentálna výchova
Začínam sa učiť	Mladý záchranár

Pri analýze nových vyučovacích predmetov zavádzaných školami na 1. stupni základných škôl sme sa snažili identifikovať typické vzory a kombinácie vyučovacích predmetov/vzdelávacích oblastí, ktoré školy pri tvorbe učebných plánov využívajú. Keďže jednotlivé názvy predmetov sú veľmi rôznorodé a často majú tvorivý alebo špecifický charakter, na ich systematické usporiadanie bola zvolená clusterová analýza. Táto metóda umožňuje zoskupiť podobné položky na základe ich spoločných charakteristík a odhaliť prirodzené skupiny (clustre) v dátach. V tomto prípade umožnila identifikovať, ktoré oblasti sa v nových predmetoch najčastejšie kombinujú a aké typické modely predmetov školy vytvárajú. Zároveň poskytuje rámec na interpretáciu výsledkov v kontexte moderných prístupov k vzdelávaniu, najmä interdisciplinárne orientovaného prístupu STE(A)M.

Clusterová analýza ukázala, že nové vyučovacie predmety zavádzané školami na 1. stupni sa zoskupujú do niekoľkých typických skupín, ktoré školy kombinujú. Najväčší cluster tvoria predmety zamerané na rozvoj komunikačných a čitateľských zručností, napríklad anglický jazyk, angličtina hrou, čítanie s porozumením, tvorivé čítanie alebo tvorivé písanie. Školy v tomto prípade posilňujú najmä jazykové kompetencie žiakov
a podporujú čitateľskú gramotnosť.

Druhý výrazný cluster predstavujú kombinácie jazykových predmetov s inými vzdelávacími oblasťami. Jazykové predmety sa tu prepájajú napríklad s informatikou, environmentálnou výchovou, pohybovou prípravou alebo regionálnou výchovou. Tento typ

kombinácie naznačuje snahu škôl rozvíjať jazykové zručnosti žiakov paralelne s ďalšími kompetenciami, napríklad digitálnymi, pohybovými alebo environmentálnymi.

Samostatnú skupinu tvoria predmety zamerané na regionálnu, environmentálnu a spoločenskú výchovu. V tejto skupine sa najčastejšie objavuje spojenie regionálnej výchovy s environmentálnou výchovou alebo s rozvojom základných zručností žiakov. Menšie clustre tvoria aj kombinácie pohybovo-športových predmetov s inými oblasťami vzdelávania a kombinácie umeleckých alebo dramatických predmetov s jazykovými aktivitami. Práve tieto prepojenia umeleckých, prírodovedných a praktických tém možno interpretovať ako prvky prístupu STE(A)M, ktorý zdôrazňuje integráciu vedy, technológií, inžinierstva, umenia a matematiky v autentických učebných situáciách.

Celkový výsledok analýzy ukazuje, že jazykové vzdelávanie, najmä výučba anglického jazyka a rozvoj čitateľskej gramotnosti, predstavuje centrálnu oblasť, okolo ktorej školy najčastejšie vytvárajú nové vyučovacie predmety. Ostatné vzdelávacie oblasti sa s ňou kombinujú ako doplnok, čo naznačuje snahu škôl podporovať rozvoj jazykových kompetencií žiakov v prepojení s ďalšími typmi zručností. Takéto interdisciplinárne kombinácie sú v súlade s princípmi STE(A)M vzdelávania, ktoré podporuje integráciu rôznych typov vedomostí a zručností a rozvoj komplexného myslenia žiakov už na prvom stupni základnej školy.

Nové vyučovacie predmety zavedené na 1. stupni (Tabuľka 20) je možné s ohľadom na STE(A)M predmety zaradiť do týchto oblastí:

Science (Veda)

- prírodoveda
- environmentálna výchova
- poznaj a chráň
- praktická vlastiveda
- hrdinovia dejín
- mladý záchranár
- tajomstvá sveta
- projektové dielne LUPA
- prvá pomoc

Technology (Technológia)

- informatika
- informatika ako prostriedok na vyučovanie ostatných predmetov
- informáčik
- informatická výchova

- legohranie (ak zahŕňa prácu so stavebnicami LEGO, programovanie)

Engineering (Inžinierstvo)

- legohranie (základy konštrukcie)
- dopravná výchova
- hravá angličtina (ak obsahuje STE(A)M aktivity, napr. roboty v jazyku)
- projektové dielne LUPA (ak zahŕňajú experimenty, modelovanie)
- korčuľovanie a iné sezónne hry v prírode (základy pohybu, fyzikálne princípy)

Arts (Umenie)

- dramatická výchova
- hravé čítanie
- hra na flautu
- literárno-dramatická výchova
- tvorivá dramatika
- tvorivé čítanie
- tvorivé čítanie a písanie
- tvorivé písanie
- maľovaná abeceda
- umelecký predmet
- umelecký prednes
- detský svet umení
- kreatívna príprava

Mathematics (Matematika)

- hravá matematika
- tvorivá matematika
- matematicko-didaktické hry
- mathematics
- ja a peniaze
- funkčná gramotnosť (ak sa zameriava aj na numerické zručnosti)

V Tabuľke 21 sú uvedené odpovede na otázku, aký celkový počet hodín za celý 1. stupeň (spolu za všetky ročníky 1. až 4. a všetky nové vyučovacie predmety) škola využíva na vyučovanie školou vytvorených nových vyučovacích predmetov z Tabuľky 20. Podľa Grafu 22 školy najčastejšie využívajú 3 a 4 hodiny týždenne (33 respondentov), pričom najčastejšie delia tieto hodiny medzi dva nové vyučovacie predmety v rozsahu 2 a 1 alebo 2 a 2 vyučovacie hodiny. Potom nasledujú 2 hodiny týždenne (13

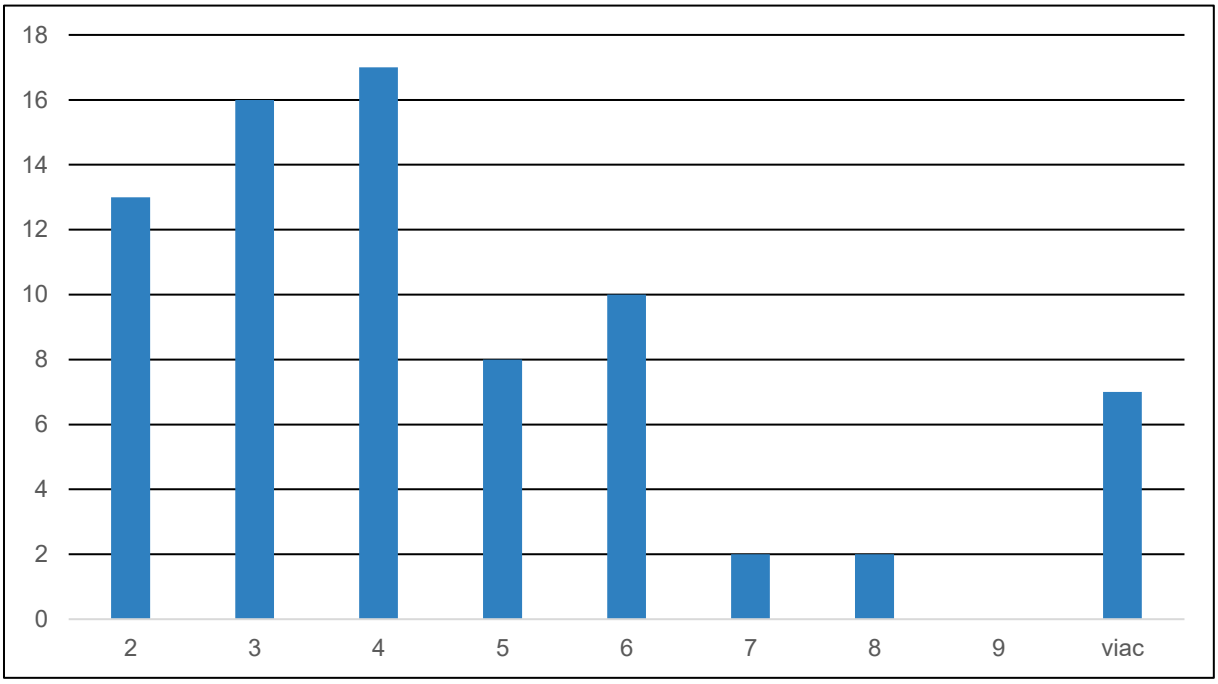
respondentov), kde je každému vyučovaciemu predmetu venovaná 1 vyučovacia hodina. Najmenej časté sú odpovede 7 hodín a viac hodín týždenne (11 respondentov).

Výsledky naznačujú, že ak školy zavádzajú ďalšie nové predmety, spravidla im vyčleňujú jednu až dve hodiny týždenne.

Tabuľka 21

Odpovede na otázku o počte hodín nových vyučovacích predmetov (1. stupeň)

Počet hodín	2	3	4	5	6	7	8	9	viac
Počet odpovedí	13	16	17	8	10	2	2	0	7

Graf 22 ***Počet hodín nových vyučovacích predmetov (1. stupeň)***

V Tabuľke 22 sú uvedené odpovede na otázku, aký charakter majú nové vyučovacie predmety z Tabuľky 20. Podľa Grafu 23 najviac nových vyučovacích predmetov, konkrétne 80, má vlastný obsah zaradený do konkrétnej vzdelávacej oblasti. Druhým najčastejším typom nového predmetu, je 39 nových predmetov rozširujúcich a prehlbujúcich obsah povinného predmetu. Najmenej, 33 nových vyučovacích predmetov, zasahuje do viacerých vzdelávacích oblastí.

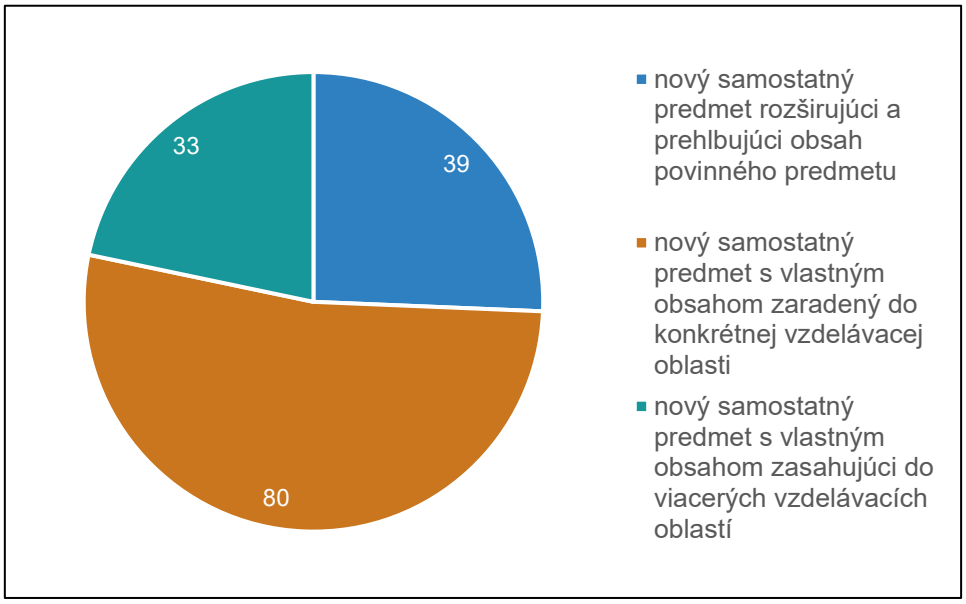
Výsledky ukazujú, že pri tvorbe nových predmetov školy najčastejšie volia špecifické, tematicky zamerané predmety. Menej častým, ale stále prítomným trendom je prehlbovanie obsahu existujúcich predmetov, zatiaľ čo medziodborové predmety sú zastúpené v najmenšej miere.

Podobne ako v školách, ktoré zaviedli iba jeden nový vyučovací predmet na 1. stupni (Tabuľka 16, Graf 18), aj v školách s dvomi alebo viac novými vyučovacími predmetmi je približne polovica zavedených vyučovacích predmetov novým samostatným predmetom s vlastným obsahom zaradeným do konkrétnej vzdelávacej oblasti.

Tabuľka 22

Odpovede na otázku o charakteristike dvoch nových vyučovacích predmetov (1. stupeň)

Odpoveď	Počet odpovedí
nový samostatný predmet rozširujúci a prehlbujúci obsah povinného predmetu	39
nový samostatný predmet s vlastným obsahom zaradený do konkrétnej vzdelávacej oblasti	80
nový samostatný predmet s vlastným obsahom zasahujúci do viacerých vzdelávacích oblastí	33
bez odpovede	0

Graf 23 ***Charakteristika ďalšieho nového vyučovacieho predmetu (1. stupeň)***

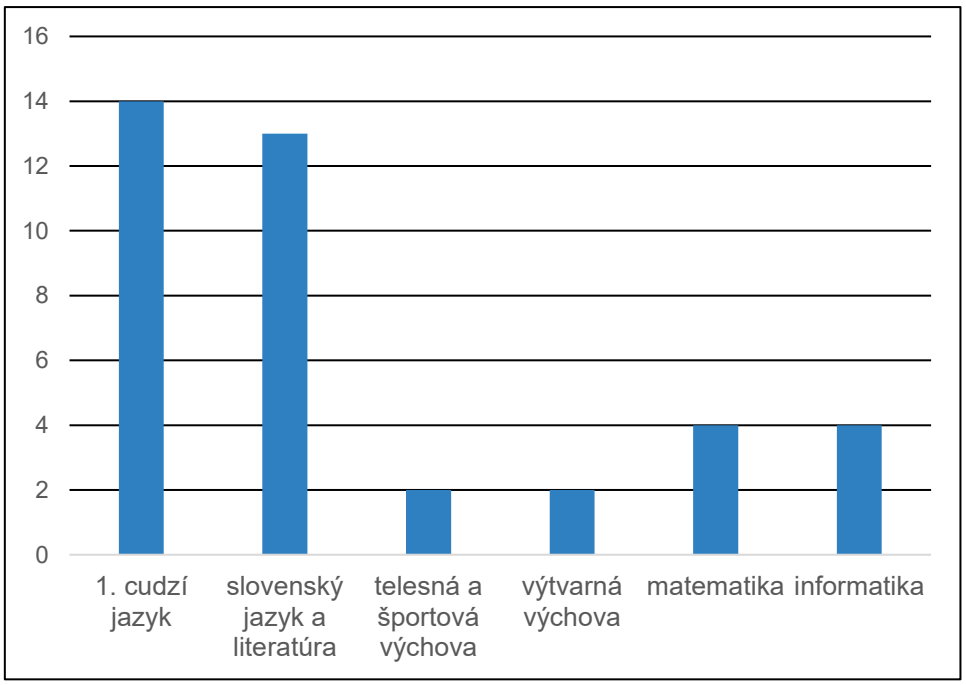
V Tabuľke 23 sú uvedené odpovede na otázku o povinnom vyučovacom predmete, ktorého obsah rozširujú a prehlbujú nové vyučovacie predmety z Tabuľky 20. Podľa Grafu 24 najviac respondentov (14) označilo 1. cudzí jazyk, za ním nasleduje slovenský jazyk a literatúra, ktorý označilo 13 respondentov. To naznačuje, že školy najčastejšie rozširujú a prehlbujú jazykové predmety.

S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať nasledovné: školy v malej miere rozširujú a prehlbujú informatiku, matematiku a najmenej výtvarnú výchovu.

Tabuľka 23

Odpovede na otázku o povinnom vyučovacom predmete, ktorého obsah rozširujú a prehlbujú nové vyučovacie predmety (1. stupeň)

Vyučovací predmet	Počet odpovedí
1. cudzí jazyk	14
informatika	4
matematika	4
slovenský jazyk a literatúra	13
telesná a športová výchova	2
výtvarná výchova	2

Graf 24 ***Povinný vyučovací predmet, ktorého obsah rozširujú a prehlbujú nové vyučovacie predmety (1. stupeň)***

V Tabuľke 24 sú uvedené odpovede na otázku o vzdelávacej oblasti, do ktorej sú zaradené nové vyučovacie predmety z Tabuľky 20. Podľa Grafu 25 najviac respondentov (45) označilo vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia, ktorá získala výrazne najvyšší počet hlasov, viac ako polovicu. To naznačuje, že nové predmety vytvárané školami sú najčastejšie zamerané na rozvoj jazykových zručností a komunikácie (rovnaká situácia ako pri školách, ktoré zaviedli jeden nový vyučovací predmet, Graf 20).

Druhou najčastejšie vybranou vzdelávacou oblasťou je Človek a spoločnosť, ktorú označilo 12 respondentov. Tretie najčastejšie zastúpenie má Zdravie a pohyb (11).

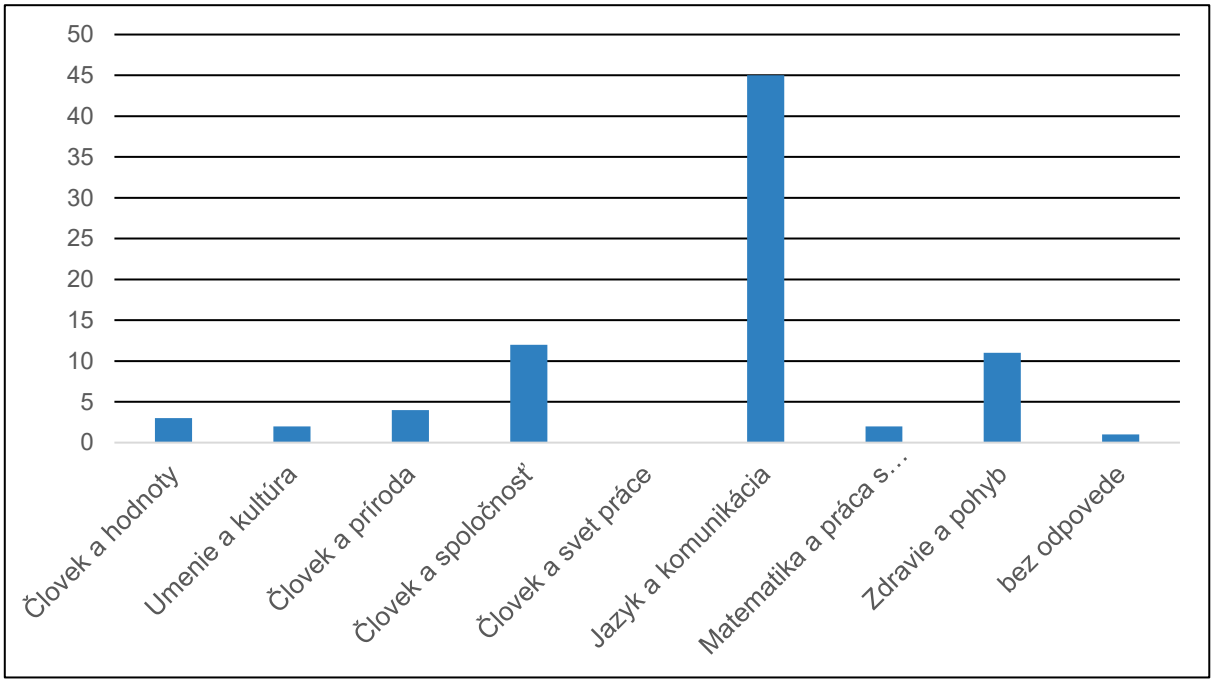
Výsledky jasne ukazujú, že nové predmety na školách sa najčastejšie zameriavajú na jazykové vzdelávanie a komunikáciu, pričom spoločenskovedné predmety a pohybové aktivity sú ďalšími významnými oblasťami. Naopak, matematické a informatické predmety sú v tomto kontexte zastúpené minimálne.

S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať, že nové predmety najviac respondentov zaradilo do vzdelávacej oblasti Človek a príroda.

Tabuľka 24

Odpovede na otázku o vzdelávacej oblasti, do ktorej sú zaradené nové vyučovacie predmety (1. stupeň)

Vzdelávacia oblasť	Počet odpovedí
Človek a hodnoty	3
Umenie a kultúra	2
Človek a príroda	4
Človek a spoločnosť	12
Jazyk a komunikácia	45
Matematika a práca s informáciami	2
Zdravie a pohyb	11
Bez odpovede	1

Graf 25 ***Vzdelávacia oblasť, do ktorej sú zaradené nové vyučovacie predmety (1. stupeň)***

2. stupeň

Na otázky o zavedení jedného alebo viac nových vyučovacích predmetov na 2. stupni odpovedalo 712 škôl, ktoré majú 2. stupeň (Tabuľka 1 a Graf 1).

V nasledujúcej časti sumarizujeme údaje o školách, ktoré na 2. stupni zaviedli jeden nový vyučovací predmet.

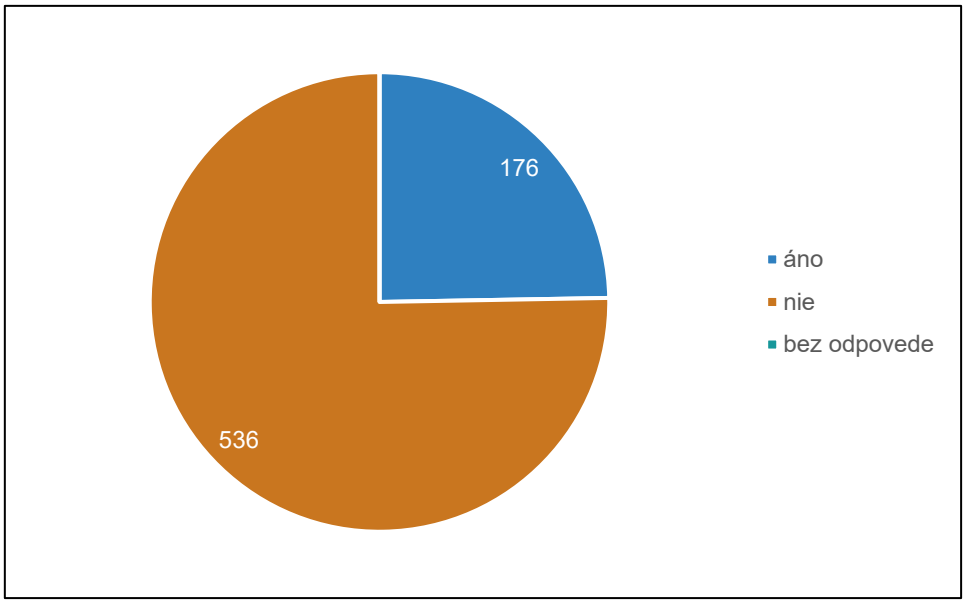
V Tabuľke 25 sú uvedené odpovede na otázku „Využíva vaša škola na 2. stupni voliteľné (disponibilné) hodiny na vytvorenie nových vyučovacích predmetov, ktoré nie sú uvedené v RUP?“. RUP pre školy s vyučovacím jazykom slovenským ponúka na 2. stupni 19 voliteľných (disponibilných) hodín a RUP pre školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny 7 voliteľných (disponibilných) hodín. Podľa Grafu 26 približne štvrtina respondentov, konkrétne 176, odpovedala „áno“, čo znamená, že školy na 2. stupni využívajú disponibilné hodiny na zavedenie nových vyučovacích predmetov. To naznačuje, že existuje značný záujem o rozšírenie vyučovania o predmety, ktoré nie sú súčasťou štandardného rámcového učebného plánu.

Naopak, 536 respondentov odpovedalo „nie“, čo znamená, že ich škola sa rozhodla nevyužívať na 2. stupni disponibilné hodiny na tvorbu nových predmetov a pravdepodobne ich využíva na posilnenie už existujúcich povinných predmetov.

Tabuľka 25

Odpovede na otázku využitia voliteľných hodín na tvorbu nových predmetov (2. stupeň)

Odpoveď	Počet odpovedí
áno	176
nie	536

Graf 26 ***Využitie voliteľných hodín na tvorbu nových predmetov (2. stupeň)***

V Tabuľke 26 uvádzame názvy nového vyučovacieho predmetu zavedeného na 2. stupni. Jeden respondent, ktorý v predchádzajúcej položke uviedol, že v škole zaviedli nový vyučovací predmet, už na ďalšie položky neuviedol odpoveď, preto je v tabuľke iba 175 predmetov.

Tabuľka 26

Nový vyučovací predmet zavedený na 2. stupni

Názvy nového vyučovacieho predmetu (2. stupeň)	
Anglická konverzácia	Poznaj a ži - Regionálne zvláštnosti
Anglický jazyk odborne	Práca s informáciami a komunikácia
Angličtina v praxi	Práca s textom
Bio-enviro	Práce v domácnosti
Cvičenia z geografie	Pracovné vyučovanie
Cvičenia z matematiky	Praktická príprava
Cvičenia z matematiky	Prírodné vedy
Cvičenia zo SJL a MAT	Prírodovedné a spoločenskovedné praktiká
Cvičenia zo SJL a MAT	Prírodovedné praktiká alebo Dejepisné praktiká alebo Geografické praktiká
Cvičenia zo slovenského jazyka	Profesijná orientácia, Funkčná gramotnosť
Cvičenia zo slovenského jazyka	Programovanie
Cvičenia zo slovenského jazyka a literatúry	Prosociálna výchova
Cvičenia zo slovenského jazyka	Prosociálna výchova

Názvy nového vyučovacieho predmetu (2. stupeň)	
Anglická konverzácia	Poznaj a ži - Regionálne zvláštnosti
Čítanie s porozumením	Putovanie regiónom
Čítanie s porozumením	Regionálna geografia
Čitateľská gramotnosť	Regionálna geografia a história
Dopravná výchova	Regionálna výchova
Dramatická výchova	Regionálna výchova
Dramatická výchova	Regionálna výchova
Ekológia	Regionálna výchova
Ekológia	Regionálna výchova
Ekológia	Regionálna výchova
Ekonomika domácnosti	Regionálna výchova
Environmentálna výchova	Regionálna výchova
Environmentálna výchova	Regionálna výchova
Environmentálna výchova	Regionálna výchova
Environmentálna výchova	Regionálna výchova
Environmentálna výchova	Regionálna výchova
Environmentálna výchova	Regionálna výchova
Environmentálna výchova	Regionálna výchova
Environmentálna výchova	Regionálna výchova
Environmentálna výchova	Regionálna výchova
Environmentálna výchova	Regionálna výchova
Environmentálna výchova	Regionálna výchova
Etická a spoločenská výchova	Regionálna výchova
Fenomény sveta	Regionálna výchova
Fenomény sveta	Regionálna výchova
Fenomény sveta	Regionálna výchova
Fenomény sveta	Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra
Fenomény sveta	Regionálna výchova, regionálne a prírodovedné praktiká
Fenomény sveta	Regionálny dejepis
Finančná a čitateľská gramotnosť	Regionálny dejepis
Finančná gramotnosť	Robotika a umelá inteligencia
Finančná gramotnosť	Rómske reálie
Finančná gramotnosť	Rozvíjanie komunikačných schopností v anglickom jazyku
Finančná gramotnosť	Rozvoj základných životných zručností

Názvy nového vyučovacieho predmetu (2. stupeň)	
Anglická konverzácia	Poznaj a ži - Regionálne zvláštnosti
Finančná gramotnosť	Rozvoj zručností
Finančná gramotnosť	Ruský jazyk
Finančná gramotnosť	Slovenský jazyk plus
Finančná gramotnosť	Sociálna výchova
Finančná gramotnosť	Sokoliarstvo
Finančná gramotnosť	Spoločenská výchova
Finančná gramotnosť	Svet práce
Finančná gramotnosť	Svet okolo nás - alternatíva k 2. cudziemu jazyku
Finančná gramotnosť	Svet práce
Florbal	Špecifická príprava do života
Hodina bez aktovky	Športová príprava
Chemicko-biologické praktiká	športová príprava
INF	Športová príprava
INF	Športová príprava
Informatika	Športové hry
Informatika	Technická výchova
Komunikačná výchova	Technická výchova
Konverzácia v AJ	Triednická hodina
Konverzácia v anglickom jazyku	Triednická hodina
Konverzácia v anglickom jazyku	Tvorba projektov a prezentácií
Konverzácia v anglickom jazyku	Tvorba životného prostredia
Konverzácia v anglickom jazyku	Tvorivé čítanie
Konverzácia v cudzom jazyku	Tvorivé čítanie
Konverzácia v cudzom jazyku	Tvorivé písanie
Konverzácia v slovenskom jazyku	Tvorivé písanie
Konverzácia z anglického jazyka	Vedenie domácnosti
Konverzácia z ANJ	Vedy v anglickom jazyku
Mediálna výchova	Viac ako peniaze
Mediálna výchova	Viac ako peniaze
Mediálna výchova	Viac ako peniaze
Mladý informatik	Viem, čo zjem
Mladý záchranár	Viem, čo zjem
Myšlienkové mapy	Viem, čo zjem
NEJ	Viem, čo zjem
Nemecký jazyk	Viem, čo zjem

Názvy nového vyučovacieho predmetu (2. stupeň)	
Anglická konverzácia	Poznaj a ži - Regionálne zvláštnosti
Nemecký jazyk	Viem, čo zjem
Nemecký jazyk	Výchova k ľudským právam
Pestovateľské práce	Výchova k manželstvu a rodičovstvu
Pestovateľské práce	Výchova k manželstvu a rodičovstvu
Pestovateľské práce	Zdravý životný štýl - v anglickom alebo v nemeckom jazyku
Pohybová príprava	Životné zručnosti
Pohybová príprava	

S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať, že nový vyučovací predmet zavedený na 2. stupni (Tabuľka 26) je možné zaradiť do týchto oblastí:

Science (Veda)

- bio-enviro
- ekológia
- environmentálna výchova
- fenomény sveta
- prírodné vedy
- prírodovedné a spoločenskovedné praktiká
- prírodovedné praktiká
- vedy v anglickom jazyku
- viem, čo zjem

Technology (Technológia)

- informatika
- mladý informatik
- programovanie
- robotika a umelá inteligencia
- technická výchova
- práca s informáciami a komunikácia

Engineering (Inžinierstvo)

- pestovateľské práce
- pracovné vyučovanie
- ekonomika domácnosti
- technická výchova
- tvorba projektov a prezentácií
- tvorba životného prostredia
- práce v domácnosti

- vedenie domácnosti

Arts (Umenie)

- dramatická výchova
- tvorivé čítanie
- tvorivé písanie
- mediálna výchova
- regionálna geografia a história *(s umeleckým aspektom)*
- myšlienkové mapy *(tvorivý vizuálny prejav)*
- konverzácia v anglickom jazyku *(komunikačné a tvorivé zručnosti)*

Mathematics (Matematika)

- cvičenia z matematiky
- finančná gramotnosť
- finančná a čitateľská gramotnosť
- viac ako peniaze *(aplikovaná finančná matematika)*

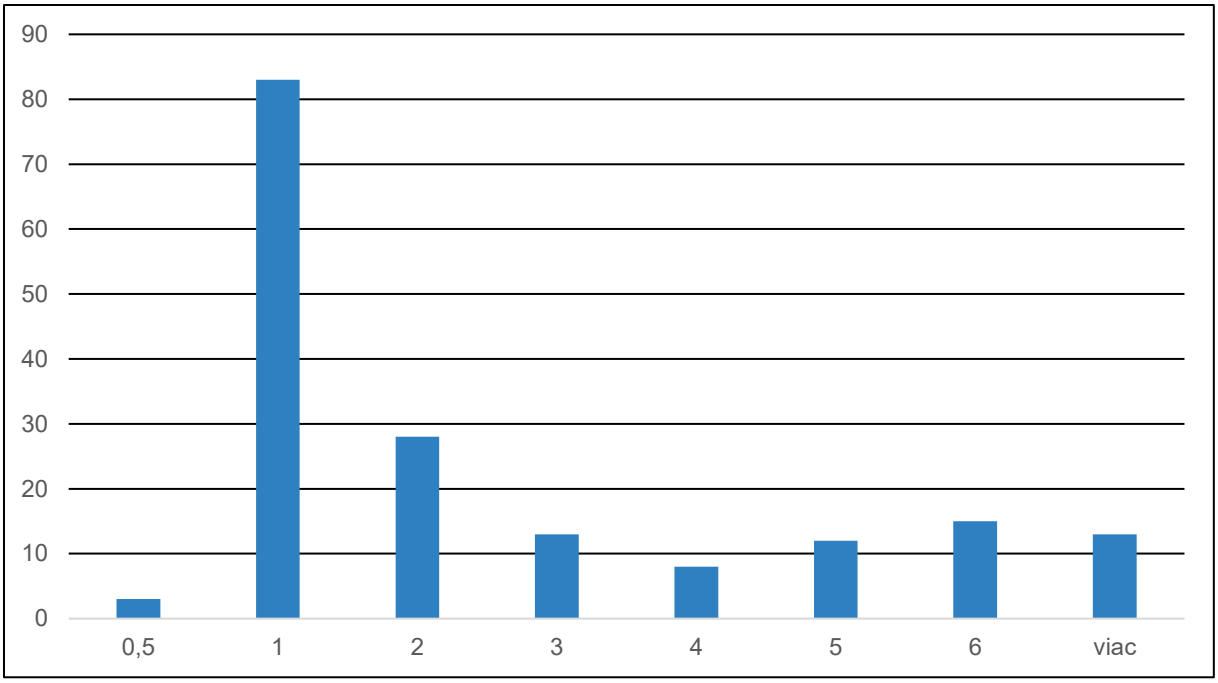
V Tabuľke 27 sú uvedené odpovede na otázku, aký celkový počet hodín za celý 2. stupeň (spolu za všetky ročníky 5. až 9.) škola využíva na vyučovanie nového vyučovacieho predmetu z Tabuľky 26. RUP pre školy s vyučovacím jazykom slovenským ponúka na 2. stupni 19 voliteľných (disponibilných) hodín a RUP pre školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny 7 voliteľných (disponibilných) hodín. Podľa Grafu 27 najčastejšou odpoveďou bola 1 hodina týždenne, ktorú označilo najviac respondentov (83). To naznačuje, že väčšina škôl zavádza nové predmety s minimálnou hodinovou dotáciou, pričom sa snažia využiť disponibilné hodiny na rozšírenie ponuky predmetov bez výrazného zásahu do rozvrhu. Potom nasledujú 2 hodiny týždenne, ktorú označilo 28 respondentov.

Výsledky naznačujú, že školy, ktoré zavádzajú nové predmety na 2. stupni, ich väčšinou organizujú s dotáciou jednej až dvoch hodín týždenne. Len menší počet škôl sa rozhodne pre rozsiahlejšie hodinové dotácie (predmety sa pravdepodobne vyučujú vo viacerých ročníkoch), čo môže súvisieť s obmedzeným počtom disponibilných hodín a potrebou zachovať rovnováhu medzi povinnými a voliteľnými predmetmi.

Tabuľka 27

Odpovede na otázku o počte hodín nového vyučovacieho predmetu (2. stupeň)

Počet hodín	0,5	1	2	3	4	5	6	viac
Počet odpovedí	3	83	28	13	8	12	15	13

Graf 27 ***Počet hodín nového vyučovacieho predmetu (2. stupeň)***

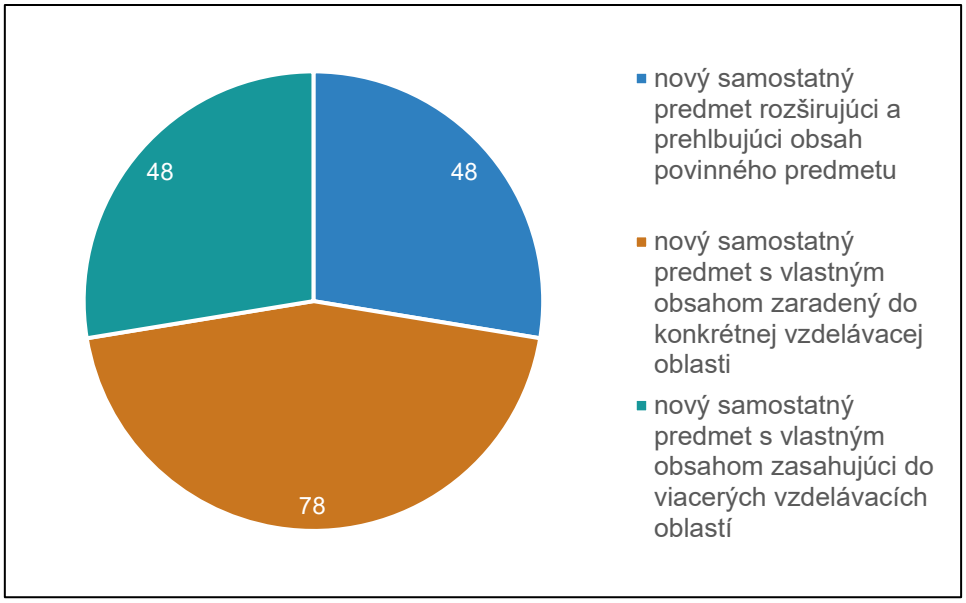
V Tabuľke 28 sú uvedené odpovede na otázku, akú charakteristiku má nový vyučovací predmet z Tabuľky 26. Podľa Grafu 28 najviac respondentov, konkrétne 78, označilo, že nový predmet je samostatným predmetom s vlastným obsahom zaradeným do konkrétnej vzdelávacej oblasti. Odpovede, že nový predmet rozširuje a prehlbuje obsah povinného predmetu a že nový predmet zasahuje do viacerých vzdelávacích oblastí, vybral rovnaký počet 48 respondentov.

Výsledky ukazujú, že pri tvorbe nových predmetov školy najčastejšie volia samostatné predmety s úzkym zameraním na konkrétnu oblasť vzdelávania. Menej často sa rozhodujú pre predmety, ktoré rozširujú existujúce učivo a pre predmety s medziodborovým zameraním.

Tabuľka 28

Odpovede na otázku o charakteristike nového vyučovacieho predmetu (2. stupeň)

Odpoveď	Počet odpovedí
nový samostatný predmet rozširujúci a prehlbujúci obsah povinného predmetu	48
nový samostatný predmet s vlastným obsahom zaradený do konkrétnej vzdelávacej oblasti	78
nový samostatný predmet s vlastným obsahom zasahujúci do viacerých vzdelávacích oblastí	48
bez odpovede	2

Graf 28 ***Charakteristika nového vyučovacieho predmetu (2. stupeň)***

V Tabuľke 29 sú uvedené odpovede na otázku o povinnom vyučovacom predmete, ktorého obsah rozširuje a prehlbuje 48 nových vyučovacích predmetov z Tabuľky 26. Podľa Grafu 29 najviac respondentov (12) uviedlo, že nový predmet rozširuje a prehlbuje slovenský jazyk a literatúru. Druhým najčastejším výberom bol 1. cudzí jazyk, ktorý označilo 10 respondentov. Významnú podporu má aj telesná a športová výchova, ktorú označilo 7 respondentov.

Výsledky ukazujú, že nové predmety sa najčastejšie zameriavajú na jazykové vzdelávanie a pohybovú aktivitu.

S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať nasledovné: najviac respondentov uviedlo, že nový predmet rozširuje a prehlbuje matematiku a najmenej biológiu, fyziku a chémiu.

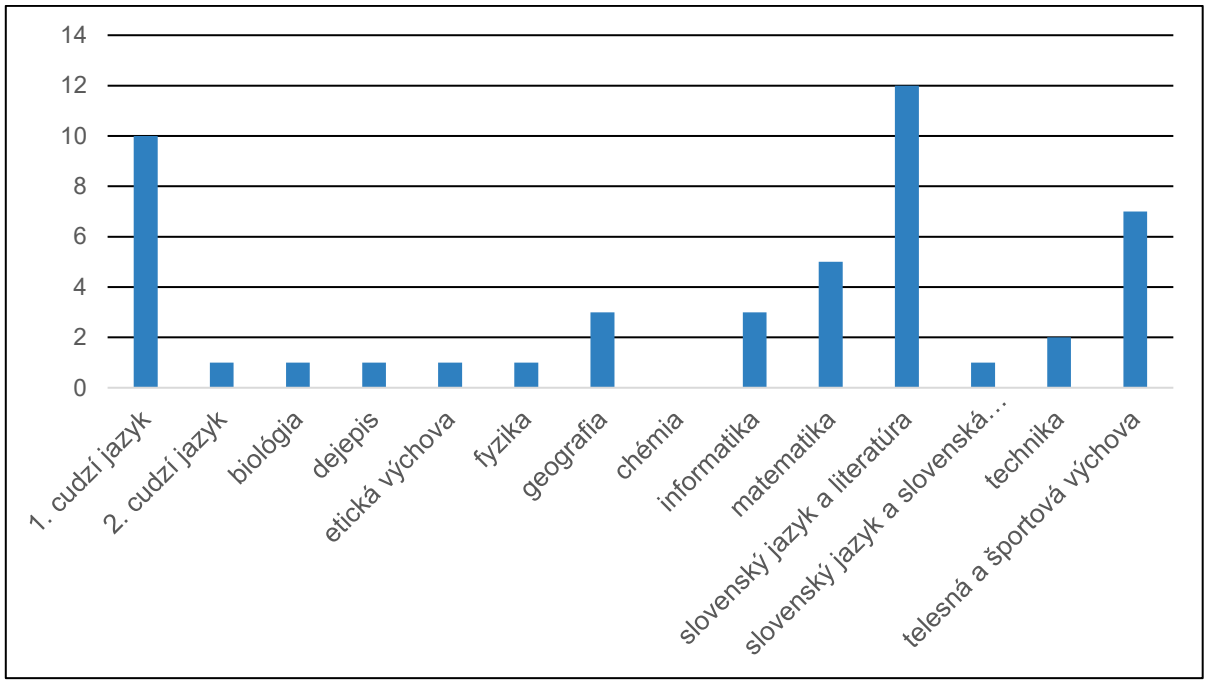
Tabuľka 29

Odpovede na otázku o povinnom vyučovacom predmete, ktorého obsah rozširuje a prehlbuje nový vyučovací predmet (2. stupeň)

Vyučovací predmet	Počet odpovedí
1. cudzí jazyk	10
2. cudzí jazyk	1
biológia	1
dejepis	1
etická výchova	1
fyzika	1

Vyučovací predmet	Počet odpovedí
geografia	3
chémia	0
informatika	3
matematika	5
slovenský jazyk a literatúra	12
*slovenský jazyk a slovenská literatúra**	1
technika	2
telesná a športová výchova	7

*vypĺňali len školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

Graf 29 ***Povinný vyučovací predmet, ktorého obsah rozširuje a prehlbuje nový vyučovací predmet (2. stupeň)***

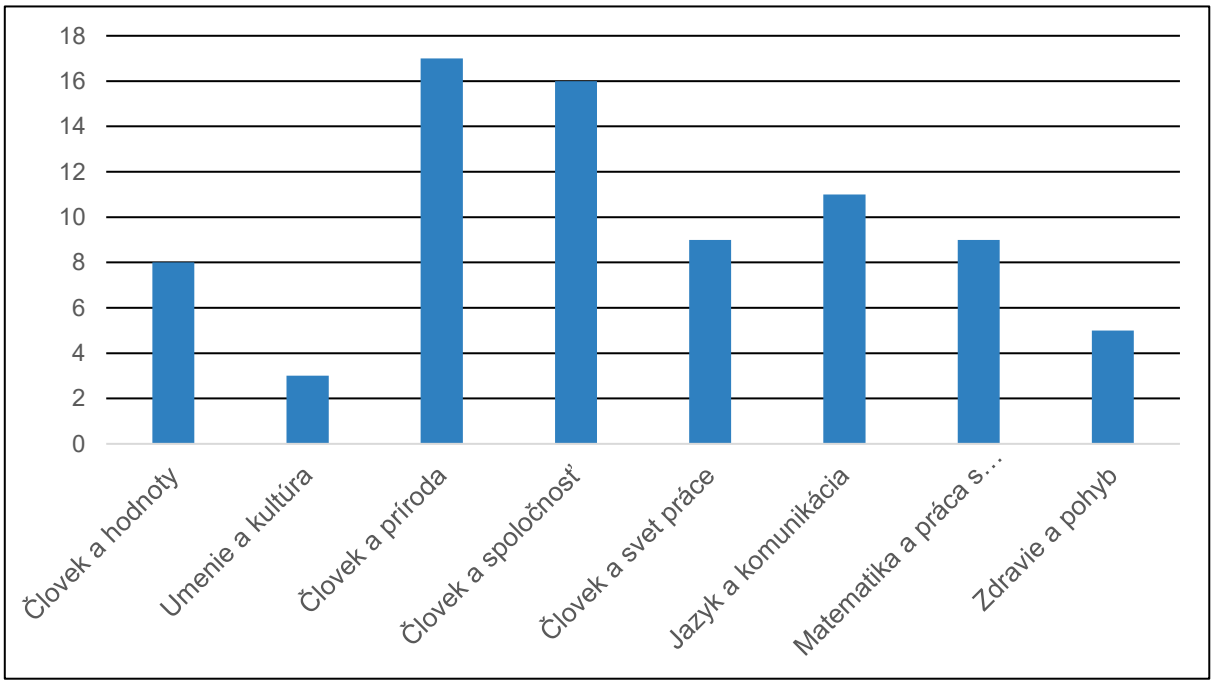
V Tabuľke 30 sú uvedené odpovede na otázku o vzdelávacej oblasti, do ktorej je zaradený nový vyučovací predmet z Tabuľky 26. Podľa Grafu 30 najviac respondentov (17) označilo vzdelávaciu oblasť Človek a príroda, čo naznačuje, že nový predmet je najčastejšie orientovaný nie na jeden konkrétny prírodovedný predmet, ale všeobecnejšie na prírodovedné disciplíny, ako sú biológia, chémia, fyzika. Druhou najčastejšie vybranou vzdelávacou oblasťou je Človek a spoločnosť, ktorú označilo 16 respondentov, nasledovala oblasť Jazyk a komunikácia, ktorú označilo 11 respondentov. Celkovo výsledky naznačujú, že školy sa pri vytváraní nových predmetov najčastejšie orientujú na prírodné vedy, spoločenské vedy a jazyk a komunikáciu.

S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať, že nové predmety najviac respondentov zaradilo do vzdelávacej oblasti Človek a príroda.

Tabuľka 30

Odpovede na otázku o vzdelávacej oblasti, do ktorej je zaradený nový vyučovací predmet (2. stupeň)

Vzdelávacia oblasť	Počet odpovedí
Človek a hodnoty	8
Umenie a kultúra	3
Človek a príroda	17
Človek a spoločnosť	16
Človek a svet práce	9
Jazyk a komunikácia	11
Matematika a práca s informáciami	9
Zdravie a pohyb	5

Graf 30 ***Vzdelávacia oblasť, do ktorej je zaradený nový vyučovací predmet (2. stupeň)***

V nasledujúcej časti sumarizujeme údaje o školách, ktoré na 2. stupni zaviedli viac ako jeden nový vyučovací predmet.

V Tabuľke 31 sú uvedené odpovede na otázku „Využíva vaša škola na 2. stupni voliteľné (disponibilné) hodiny na vytvorenie nových vyučovacích predmetov, ktoré nie sú uvedené v RUP?“ kombinované s odpoveďami uvedenými na otázku „Využíva vaša

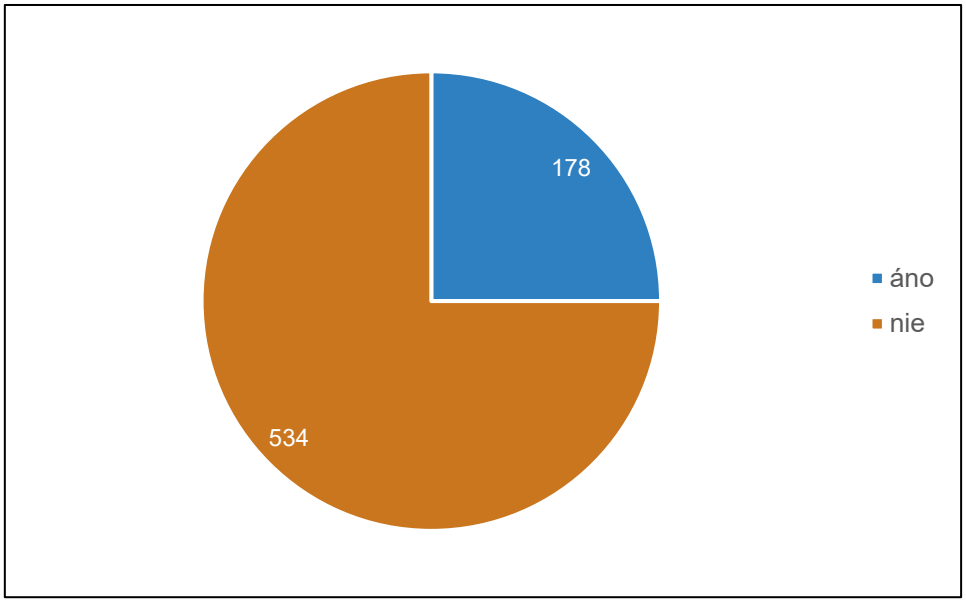
škola na 2. stupni voliteľné (disponibilné) hodiny aj na vytvorenie ďalšieho nového vyučovacieho predmetu, ktorý nie je uvedený v RUP?“. Podľa Grafu 31 na obe otázky odpovedalo „áno“ 178 respondentov. V týchto školách teda zaviedli aspoň dva nové vyučovacie predmety na 2. stupni. Podľa Tabuľky 25 a Grafu 26 práve jeden nový vyučovací predmet na 2. stupni zaviedlo 176 škôl, čo je približne rovnaký počet ako 178 škôl, ktoré na 2. stupni zaviedli aspoň dva nové vyučovacie predmety. Školy teda približne rovnako často využívajú možnosť využiť disponibilné hodiny na zavedenie jedného nového vyučovacieho predmetu alebo na zavedenie dvoch nových vyučovacích predmetov.

Výsledky ukazujú, že školy na 2. stupni sú rozdelené v prístupe k využívaniu disponibilných hodín. Z celkového počtu 712 škôl s 2. stupňom ich jedna časť využíva na zavádzanie nových predmetov (176 a 178, spolu 354 škôl), zatiaľ čo druhá časť (358) sa zameriava na optimalizáciu existujúceho učebného plánu. Tento vyrovnaný pomer naznačuje, že neexistuje jednoznačný trend v školách, pričom rozhodnutie zaviesť ďalší nový predmet zrejme závisí od individuálnych potrieb školy a jej pedagogického zamerania.

Tabuľka 31

Odpovede na otázku využitia voliteľných hodín na tvorbu nových predmetov (2. stupeň)

Odpoveď	Počet odpovedí
áno	178
nie	534

Graf 31 ***Využitie voliteľných hodín na tvorbu nových predmetov (2. stupeň)***

V Tabuľke 32 uvádzame názvy dvojice nových vyučovacích predmetov zavedených na 2. stupni. V jednom riadku sú uvedené nové vyučovacie predmety z jednej školy. Ak škola zaviedla viac ako dva nové vyučovacie predmety, mala uviesť dva najdominantnejšie z nich.

Tabuľka 32

Nové vyučovacie predmety zavedené na 2. stupni

Názvy nového vyučovacieho predmetu (2. stupeň)	
Nový vyučovací predmet	**Nový vyučovací predmet**
Finančná gramotnosť	Prezentačné a komunikačné zručnosti žiaka
Finančná gramotnosť	Tvorba životného prostredia
Športová príprava	Regionálna geografia
Biologické praktiká (ako alternatíva k 2.CJ)	Fyzikálne experimenty (ako alternatíva k 2 CJ)
Cestujeme po svete	Environmentálna výchova
Cvičenia z matematiky	Triednická hodina
Cvičenia zo SJL	Cvičenia z MAT
Cvičenia zo SJL	Cvičenia z MAT
Cvičenia zo SJL	Environmentálna výchova
Cvičenia zo slov. jazyka	Cvičenia z matematiky
Cvičenia zo slovenského jazyka	Seminár z matematiky
Cvičenia zo slovenského jazyka	Cvičenia z matematiky
Cvičenia zo slovenského jazyka	Cvičenia z anglického jazyka
Cvičenia zo slovenského jazyka	Cvičenia z matematiky
Cvičenia zo slovenského jazyka a literatúry	Cvičenia z matematiky
Cvičenia zo slovenského jazyka a literatúry	Cvičenia z matematiky
Čítanie s porozumením	Finančná matematika
Čítanie s porozumením	Konverzácia v ANJ
Čítanie s porozumením	Environmentálna výchova
Čítanie s porozumením	Programovanie
Čítanie s porozumením	Mladý záchranár
Čítanie s porozumením	Kritické myslenie
Čitateľská gramotnosť	Matematická gramotnosť
Čitateľská gramotnosť	Finančná gramotnosť
Čitateľská gramotnosť	Matematická gramotnosť
Čitateľská gramotnosť	Príprava na testovanie z matematiky
Dopravná výchova	Rusínsky jazyk
Dramatická výchova	Regionálna výchova

Názvy nového vyučovacieho predmetu (2. stupeň)	
Nový vyučovací predmet	**Nový vyučovací predmet**
Dramatická výchova	Cvičenia z matematiky
Ekológia	Multikultúrna výchova
Ekológia	Konverzácia z anglického jazyka
Ekológia	Čítanie s porozumením
Ekológia	Regionálna geografia
Environmentálna výchova	Viem, čo zjem
Environmentálna výchova	Športové hry
Environmentálna výchova	Finančná gramotnosť
Environmentálna výchova	Viem, čo zjem
Environmentálna výchova	Cvičenia z matematiky
Environmentálna výchova	Regionálna výchova
Environmentálna výchova	Rodina a domácnosť
Environmentálna výchova	Svet práce - alternatíva k 2. CJ
Environmentálna výchova	Regionálna výchova
Environmentálna výchova	Výchova umením
Environmentálna výchova	Francúzsky jazyk
Environmentálna výchova	Finančná gramotnosť
Environmentálna výchova,	Finančná gramotnosť
Environmentálna výchova	Regionálna výchova
Etická výchova - hodnotenie	Rozvoj kritického myslenia
Fenomény sveta	Cvičenia z MAT
Finančná gramotnosť	Dopravná výchova
Finančná gramotnosť	Mediálna výchova
Finančná gramotnosť	Čitateľská gramotnosť
Finančná gramotnosť	Finančná gramotnosť
Finančná gramotnosť	Cvičenia zo slovenského jazyka
Florbal	Matematická terminológia
Funkčná gramotnosť	Hravá angličtina
Hlavolamatika	Regionálna kultúra
Hudobná výchova	Informatika
Humanitné vedy v anglickom jazyku	Veda v anglickom jazyku
Chémia v živote	Živý svet
Konverzácia v anglickom jazyku	Čitateľská gramotnosť
Konverzácia v anglickom jazyku	Zdravý životný štýl
Konverzácia v anglickom jazyku	Praktiká z matematiky

Názvy nového vyučovacieho predmetu (2. stupeň)	
Nový vyučovací predmet	**Nový vyučovací predmet**
Konverzácia v anglickom jazyku	Environmentálna výchova
Konverzácia v anglickom jazyku	Strojopis
Konverzácia v anglickom jazyku	Ekonomika domácnosti
Konverzácia v ANJ	Aplikovaná informatika
Konverzácia v ANJ	Ochrana človeka
Konverzácia v nemeckom jazyku	Environmentálna výchova
Konverzácie v anglickom jazyku	Cvičenia zo slovenského jazyka a literatúry
Konverzácie z ANJ	Ekologická výchova
Ľudová kultúra	Dobrodružstvo a zážitok
Matematické a finančné minimum	Environmentálna výchova
Mathematics	Science
Mediálna komunikácia	História regiónu
Mediálna výchova	Regionálna výchova
Mediálna výchova	Biologické praktiká, Tvorba životného prostredia
Mediálna výchova	Základy finančnej gramotnosti
Mediálna výchova	Rodina a domácnosť
Mediálna výchova	Environmentálna výchova
Mladý záhradník	Environmentálna výchova
Mladý záchranár	Regionálna výchova
Mladý záchranár	Profesijná orientácia
Mladý záchranár,	Finančná gramotnosť
Nemecký jazyk	Cvičenia z biológie
Nemecký jazyk	Finančná gramotnosť
Odborná technika	Praktická fyzika
Ochrana človeka a prírody	Svet práce
Osobnostný rozvoj	Konverzácia v anglickom jazyku
PDO - Práce v domácnosti	Konverzácia v slovenskom jazyku
Plávanie	Druhý cudzí jazyk
Pohybová príprava	Svet práce
Poľnohospodárska výroba	Cvičenia z matematiky
Polytechnická výchova	Environmentálna výchova
Pomocné práce v kuchyni	Základy ošetrovateľstva
Poznávam seba a svet	Mladý vedec
Práca s informáciami	Dramatická výchova
Práca s literárnym textom	Športová príprava

Názvy nového vyučovacieho predmetu (2. stupeň)	
Nový vyučovací predmet	**Nový vyučovací predmet**
Práca s textom	Mediálna výchova a ochrana života a zdravia
Praktiká z chémie	Cvičenia z fyziky
Prírodné vedy v ANJ	Spoločenské vedy v ANJ
Projektové dielne LUPA	Mediálna výchova
Ranná pohoda	Laboratórne práce
Regionálna výchova	Astronómia
Regionálna výchova	Mediálna výchova
Regionálna výchova	Cvičenia zo slovenského jazyka
Regionálna výchova	Pracovné vyučovanie
Regionálna výchova	Finančná a matematická gramotnosť
Regionálna výchova	Finančná gramotnosť
Regionálna výchova	Tvorba životného prostredia
Regionálna výchova	Tvorba životného prostredia
Regionálna výchova	Viac ako peniaze
Regionálna výchova	Seminár z matematiky
Regionálna výchova	Finančná gramotnosť
Regionálna výchova	Viem, čo zjem
Regionálna výchova	Športová príprava
Regionálna výchova	Zdravý životný štýl
Regionálna výchova	Konverzácia z anglického jazyka
Regionálna výchova	Konverzácia v anglickom jazyku
Regionálna výchova	Konverzácia v anglickom jazyku
Regionálna výchova	Svet práce
Regionálna výchova	Ochrana životného prostredia
Regionálna výchova	Environmentálna výchova
Regionálna výchova	Pohybové hry
Regionálna výchova	Slovenčina pre život
Regionálny výchova	Praktická výchova
Robotika	Matematické metódy
Robotika a umelá inteligencia	Športová príprava
Rozvoj pohybových zručností	Konverzácia v anglickom jazyku
Ruský jazyk	Nemecký jazyk
Ruský jazyk	Nemecký jazyk
Seminár z matematiky	Cvičenia zo slovenského jazyka
Seminár z matematiky	Cvičenia zo slovenského jazyka

Názvy nového vyučovacieho predmetu (2. stupeň)	
Nový vyučovací predmet	**Nový vyučovací predmet**
Seminár z matematiky	Cvičenia zo slovenského jazyka
Seminár z matematiky	Cvičenia zo SJL
Seminár zo slovenského jazyka	Seminár z matematiky
Seminár zo slovenského jazyka a literatúry	Seminár z anglického jazyka
Spoločenská výchova	Výchova umením
Svet okolo nás	Výchova ku zdraviu
Svet práce	Tvorivé myslenie
Šach	Logika
Športom k zdraviu	Finančná gramotnosť
Športová a pohybová príprava	Cvičenie z matematiky
Športová príprava	Environmentálna výchova
Športová príprava	Zdravotná telesná výchova
Športová príprava	Zdravotná telesná výchova
Športová príprava - florbal	Fenomény sveta - alternácia k 2. cudziemu jazyku
Športová príprava plávanie	Dopravná výchova
Športové hry	Informačné technológie
Technické praktiká	Viac ako peniaze
Tvorba životného prostredia	Základy nemčiny
Tvorba životného prostredia	Cvičenia z geografie
Tvorba životného prostredia	Rodinná výchova
Tvorivá dramatika	Rozvíjanie životných zručností
Tvorivé čítanie a písanie	Matematické cvičenia
Mediálna výchova	Regionálna výchova
Tvorivé písanie	Tvorba projektu a projektových zručností
Tvorivé písanie	Cvičenia zo slovenského jazyka a literatúry
Tvorivé písanie	Multikultúrna výchova
Umelecký predmet	Remeselný
Viac ako peniaze	Čitateľská gramotnosť
Viac ako peniaze	Veda a technika
Viem, čo zjem	Prvá pomoc
Viem, čo zjem	Cvičenia zo slovenského jazyka
Viem, čo zjem	Regionálna výchova
Viem, čo zjem	Environmentálna biológia
Viem, čo zjem	Mediálna výchova

Názvy nového vyučovacieho predmetu (2. stupeň)	
Nový vyučovací predmet	**Nový vyučovací predmet**
Viem, čo zjem	Environmentálna výchova
Virtuálna grafika	Kyberbezpečnosť
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	Finančná gramotnosť
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	Rómske reálie
Výchova k životným zručnostiam	Športová výchova
Výchova pre život	Viem, čo zjem
Zábavná logika	Informačno-komunikačné technológie
Základy ošetrovateľstva	Domov a práca
Zážitkové čítanie	Environmentálna výchova
Zdravý životný štýl	Hospodárenie v domácnosti
Životné praktikum	Matematika pre všetkých

S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať, že nové vyučovacie predmety zavedené na 2. stupni (Tabuľka 32) je možné zaradiť do týchto oblastí:

Science (Veda)

- astronómia
- biologické praktiká
- cvičenia z biológie
- environmentálna biológia
- environmentálna výchova
- ekologická výchova
- ekológia
- fenomény sveta
- fyzikálne experimenty
- chémia v živote
- praktická fyzika
- mladý vedec
- ochrana životného prostredia
- science
- veda a technika
- veda v anglickom jazyku
- viem, čo zjem
- živý svet

Technology (Technológia)

- aplikovaná informatika
- informačno-komunikačné technológie
- informatika
- kyberbezpečnosť
- odborná technika
- práca s informáciami
- programovanie
- projektové dielne LUPA
- prezentačné a komunikačné zručnosti žiaka
- robotika
- robotika a umelá inteligencia
- strojopis
- technické praktiká
- virtuálna grafika

Engineering (Inžinierstvo)

- pracovné vyučovanie
- hospodárenie v domácnosti
- ekonomika domácnosti
- odborná technika
- poľnohospodárska výroba
- pomocné práce v kuchyni
- remeselný
- regionálna kultúra (ak má tvorivý a remeselný obsah)
- technické praktiká
- tvorba projektu a projektových zručností
- tvorba životného prostredia

Arts (Umenie)

- dramatická výchova
- hravá angličtina
- výchova umením
- tvorivé myslenie
- tvorivé čítanie a písanie

- tvorivé písanie
- multikultúrna výchova
- mediálna výchova
- mediálna komunikácia
- regionálna kultúra
- ľudová kultúra
- zábavná logika
- dobrodružstvo a zážitok
- umelecký predmet
- tvorivá dramatika
- konverzácia v anglickom jazyku (komunikačné a tvorivé zručnosti)

Mathematics (Matematika)

- cvičenia z matematiky
- finančná a matematická gramotnosť
- finančná gramotnosť
- finančná matematika
- matematická gramotnosť
- matematická terminológia
- matematické cvičenia
- matematické metódy
- matematika pre všetkých
- seminár z matematiky
- mathematics
- základy finančnej gramotnosti
- matematické a finančné minimum
- viac ako peniaze
- logika
- zábavná logika
- hlavolamatika

V Tabuľke 33 sú uvedené odpovede na otázku, aký celkový počet hodín za celý 2. stupeň (spolu za všetky ročníky 5. až 9. a všetky nové vyučovacie predmety) škola využíva na vyučovanie ďalšieho nového vyučovacieho predmetu z Tabuľky 32. Podľa Grafu 32 školy najčastejšie využívajú 2 hodiny týždenne (48 respondentov), pričom každému novému vyučovaciemu predmetu venujú 1 vyučovaciu hodinu. Potom nasledujú 3 hodiny týždenne (32 respondentov) s rozdelením tohto počtu na 2 a 1 vyučova-

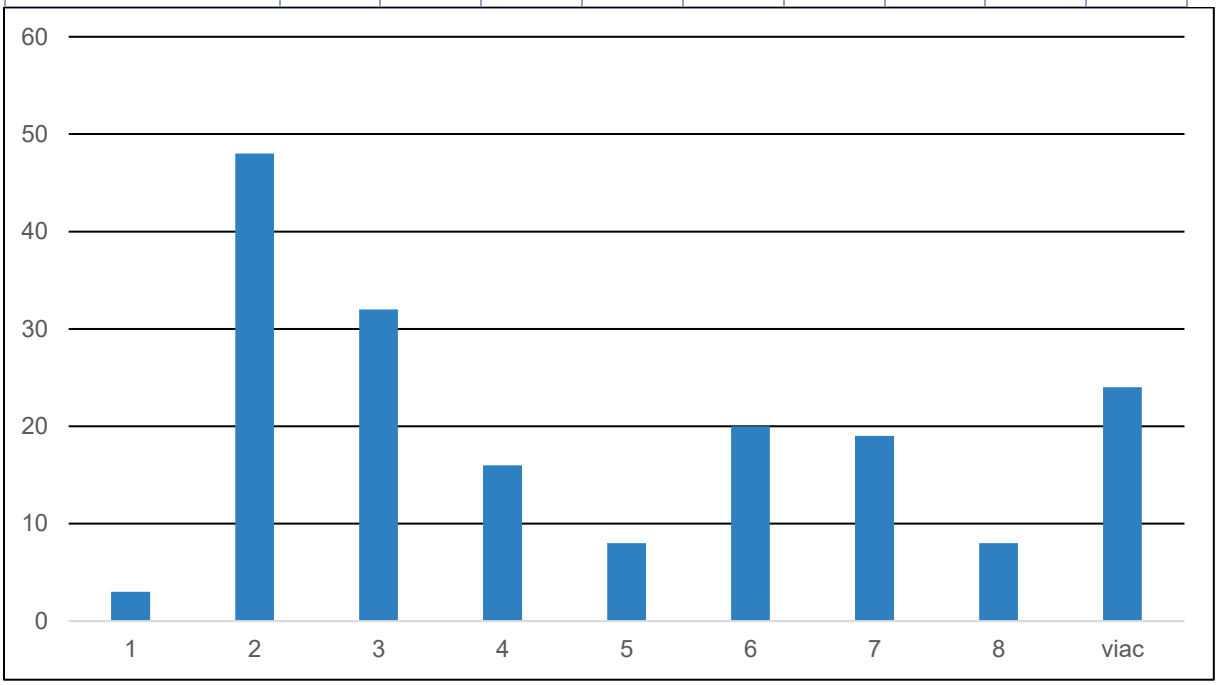
ciu hodinu jednotlivým novým vyučovacím predmetom. Ak školy zavádzajú nové vyučovacie predmety tak, že ich výučba trvá viac rokov, venujú týmto vyučovacím predmetom viac hodín. Táto alternatíva je však menej častá.

Výsledky naznačujú, že školy, ktoré zavádzajú nové predmety na 2. stupni, ich väčšinou organizujú s dotáciou dvoch až troch hodín týždenne, teda predmety vyučujú iba v jednom ročníku. Situácia je podobná ako na 1. stupni.

Tabuľka 33

Odpovede na otázku o súhrnnom počte hodín nových vyučovacích predmetov (2. stupeň)

Počet hodín	1	2	3	4	5	6	7	8	viac
Počet odpovedí	3	48	32	16	8	20	19	8	24

Graf 32 ***Súhrnný počet hodín nových vyučovacích predmetov (2. stupeň)***

V Tabuľke 34 sú uvedené odpovede na otázku, akú charakteristiku majú nové vyučovacie predmety z Tabuľky 32. Podľa Grafu 33 najviac respondentov, konkrétne 144, označilo, že nový samostatný predmet má vlastný obsah zaradený do konkrétnej vzdelávacej oblasti. Druhým najčastejším typom nových predmetov, ktorý označilo 113 respondentov, je nový predmet rozširujúci a prehlbujúci obsah povinného predmetu. Najmenej respondentov (99) uviedlo, že nové predmety zasahujú do viacerých vzdelávacích oblastí.

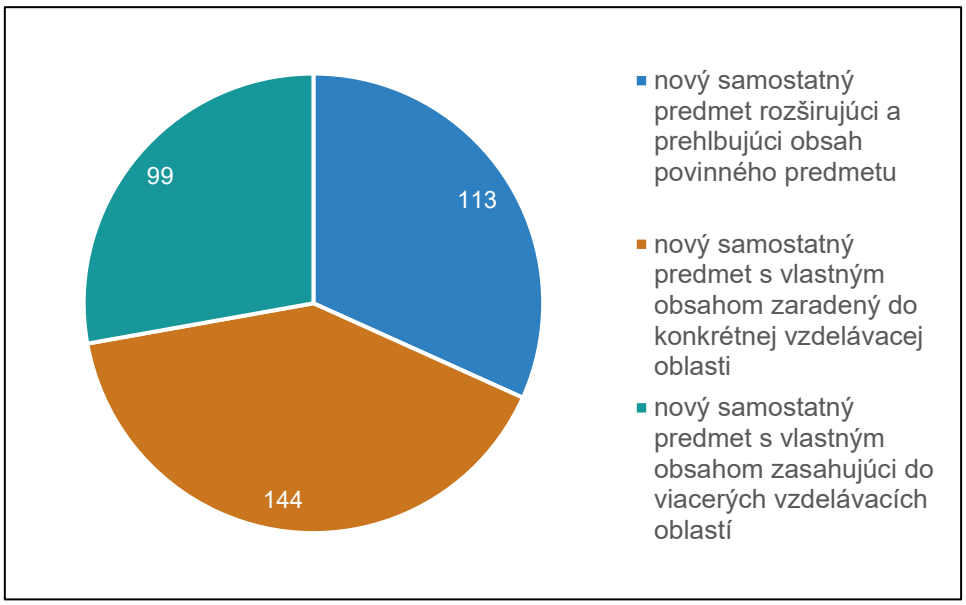
Výsledky ukazujú, že pri tvorbe nových predmetov školy najčastejšie volia predmety s úzkym zameraním na konkrétnu oblasť vzdelávania. Menej často sa rozhodujú

pre predmety, ktoré rozširujú existujúce učivo, a ešte menej pre predmety s medziodborovým zameraním. Situácia je rovnaká ako na 1. stupni.

Tabuľka 34

Odpovede na otázku o charakteristike nových vyučovacích predmetov (2. stupeň)

Odpoveď	Počet odpovedí
nový samostatný predmet rozširujúci a prehlbujúci obsah povinného predmetu	113
nový samostatný predmet s vlastným obsahom zaradený do konkrétnej vzdelávacej oblasti	144
nový samostatný predmet s vlastným obsahom zasahujúci do viacerých vzdelávacích oblastí	99

Graf 33 *Charakteristika nových vyučovacích predmetov (2. stupeň)*

V Tabuľke 35 sú uvedené odpovede na otázku o povinnom vyučovacom predmete, ktorého obsah rozširuje a prehlbuje nový vyučovací predmet z Tabuľky 32. Podľa Grafu 34 najviac respondentov (31) označilo matematiku, nasleduje slovenský jazyk a literatúra, ktorý označilo 29 respondentov a potom 1. cudzí jazyk (20 respondentov). To naznačuje, že školy prioritne posilňujú kľúčové kompetencie v oblasti analytického myslenia a jazykov.

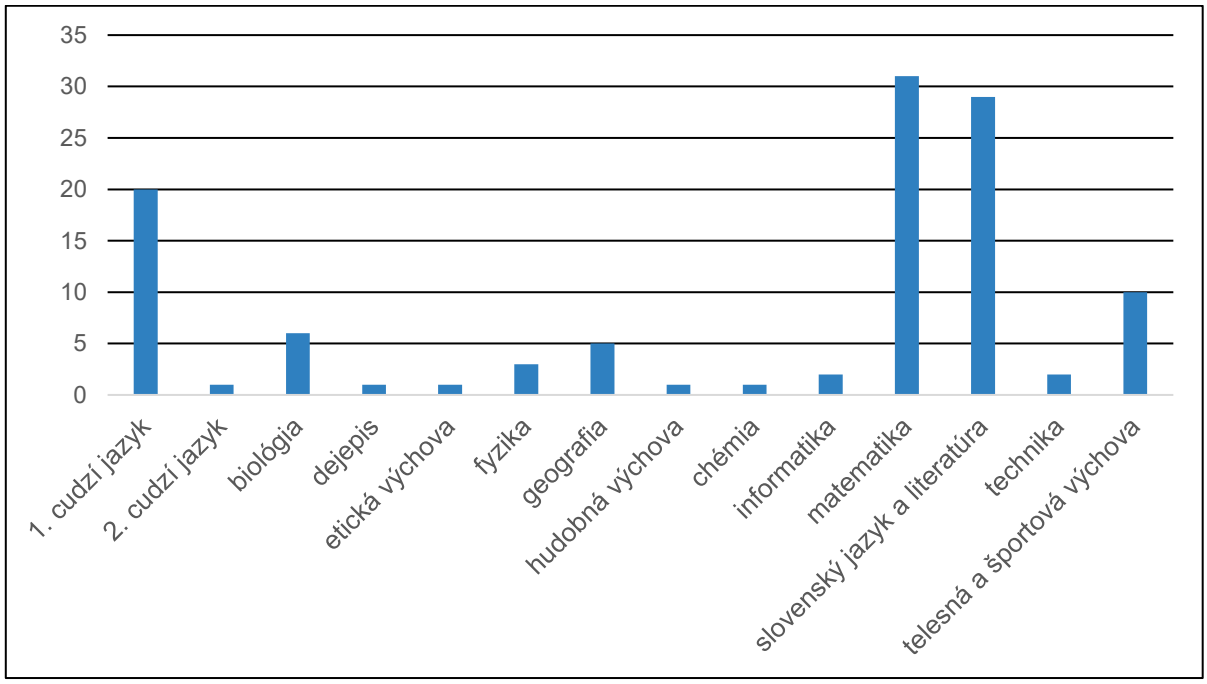
S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať nasledovné: výrazne najviac respondentov uviedlo, že nový predmet rozširuje a prehlbuje matematiku.

Tabuľka 35

Odpovede na otázku o povinnom vyučovacom predmete, ktorého obsah rozširuje a prehlbuje nový vyučovací predmet (2. stupeň)

Vyučovací predmet	Počet odpovedí
1. cudzí jazyk	20
2. cudzí jazyk	1
biológia	6
dejepis	1
etická výchova	1
fyzika	3
geografia	5
hudobná výchova	1
chémia	1
informatika	2
matematika	31
slovenský jazyk a literatúra	29
*slovenský jazyk a slovenská literatúra**	0
technika	2
telesná a športová výchova	10

*vypĺňali len školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

Graf 34 ***Povinný vyučovací predmet, ktorého obsah rozširujú a prehlbujú nové vyučovacie predmety (2. stupeň)***

V Tabuľke 36 sú uvedené odpovede na otázku o vzdelávacej oblasti, do ktorej je zaradený nový vyučovací predmet z Tabuľky 32. Podľa Grafu 35 najviac respondentov označilo vzdelávaciu oblasť Človek a príroda, ktorá získala najvyšší počet hlasov (29). Ďalšími najčastejšie vybranými vzdelávacími oblasťami sú Jazyk a komunikácia, ktorú označilo 26 respondentov a Človek a spoločnosť, ktorú označilo 25 respondentov. Nasleduje Matematika a práca s informáciami (21 respondentov). Minimum hlasov získala vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra.

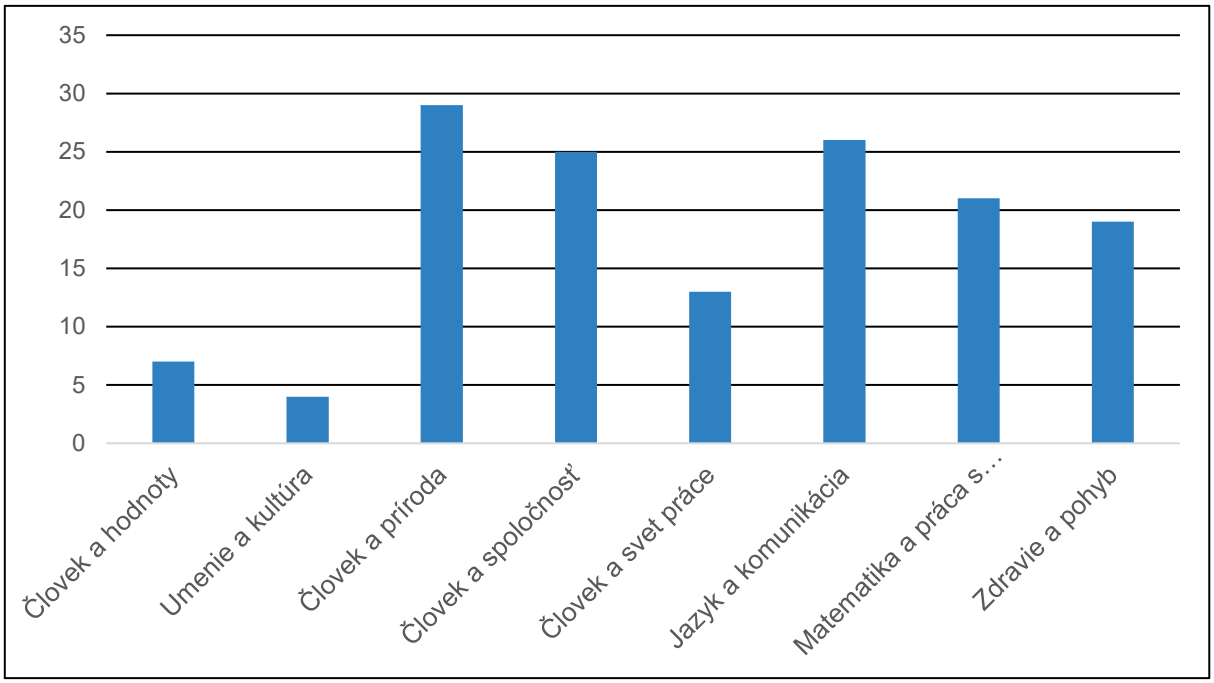
Výsledky jasne ukazujú, že nové predmety na školách sa približne rovnomerne zameriavajú na prírodovedné, spoločenskovedné, jazykovedné a matematické vzdelávanie.

S ohľadom na STE(A)M predmety možno konštatovať, že nové predmety najviac respondentov zaradilo do vzdelávacej oblasti Človek a príroda, tak ako na 1. stupni.

Tabuľka 36

Odpovede na otázku o vzdelávacej oblasti, do ktorej je zaradený nový vyučovací predmet (2. stupeň)

Vzdelávacia oblasť	Počet odpovedí
Človek a hodnoty	7
Umenie a kultúra	4
Človek a príroda	29
Človek a spoločnosť	25
Človek a svet práce	13
Jazyk a komunikácia	26
Matematika a práca s informáciami	21
Zdravie a pohyb	19

Graf 35 ***Vzdelávacia oblasť, do ktorej je zaradený nový vyučovací predmet (2. stupeň)***

Zhrnutie

Analýza ukazuje, že školy využívajú voliteľné (disponibilné) hodiny predovšetkým na posilňovanie povinných vyučovacích predmetov, pričom na oboch stupňoch je najväčší dôraz kladený na matematiku a slovenský jazyk a literatúru. Na 2. stupni sa zároveň prejavuje výrazné posilňovanie informatiky, čo priamo súvisí s rozvojom kompetencií v rámci STE(A)M oblastí. Naopak, posilňovanie predmetov ako telesná a športová, výtvarná, etická alebo náboženská výchova je najmenej časté.

Čo sa týka novovytvorených predmetov v súvislosti so STE(A)M, tie sú vytvárané najčastejšie na 2. stupni, pričom ich obsah sa často sústreďuje na predmety ako programovanie, robotika a digitálne zručnosti, čo potvrdzuje záujem škôl prehĺbiť vzdelávanie v technicky a prírodovedne orientovaných odboroch nad rámec povinných hodín. Používanie disponibilných hodín na tvorbu takýchto predmetov je výrazným signálom, že školy vidia priestor a potrebu pre modernizáciu kurikula.

Celkové zistenia poukazujú na to, že školy pociťujú potrebu väčšej flexibility v kurikule, aktívne využívajú voliteľné hodiny na posilnenie kľúčových predmetov ako matematika a slovenský jazyk a literatúra a na tvorbu STE(A)M orientovaných nových predmetov, najmä na druhom stupni.

3.4 Časť D. Školský vzdelávací program

Časť D dotazníka sa zameriavala na školský vzdelávací program ako kľúčový dokument, prostredníctvom ktorého školy konkretizujú a rozvíjajú požiadavky štátneho vzdelávacieho programu. Cieľom tejto časti analýzy bolo zistiť, do akej miery majú školy priestor na tvorbu a úpravu vlastného obsahu vzdelávania, ako tento priestor využívajú a či do svojich učebných plánov zaraďujú aj nepovinné hodiny financované z vlastných zdrojov.

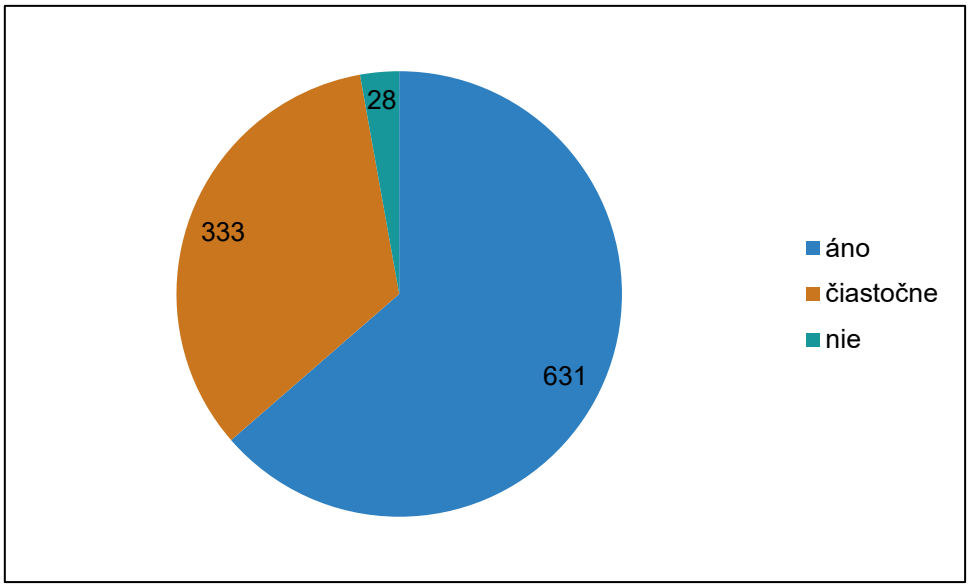
V Tabuľke 37 sú uvedené odpovede na otázku „Dáva vám ŠVP dostatočný priestor a možnosti na dotvorenie obsahu vzdelávania vo vašej škole prostredníctvom vlastného ŠkVP?“. Podľa Grafu 36 väčšina respondentov (631) odpovedala „áno“, čo naznačuje, že školy vo veľkej miere považujú ŠVP za flexibilný a umožňujúci prispôsobenie obsahu vlastným potrebám. „Čiastočne“ odpovedalo 333 respondentov, čo poukazuje na existenciu určitých obmedzení, hoci ŠVP stále vnímajú ako relatívne flexibilný. Len 28 respondentov uviedlo „nie“, čo znamená, že len malé percento škôl považuje ŠVP za príliš rigidný a neumožňujúci potrebnú úpravu obsahu vzdelávania.

Celkovo výsledky ukazujú, že väčšina škôl oceňuje flexibilitu ŠVP, pričom časť z nich identifikuje priestor na zlepšenie možností prispôsobenia obsahu vzdelávania podľa vlastných potrieb. Len zanedbateľný podiel respondentov považuje súčasný systém za nedostatočný v tomto smere.

Tabuľka 37

Odpovede na otázku o flexibilite ŠkVP pri tvorbe obsahu vzdelávania

Odpoveď	Počet odpovedí
áno	631
čiastočne	333
nie	28

Graf 36 ***Flexibilita ŠkVP pri tvorbe obsahu vzdelávania***

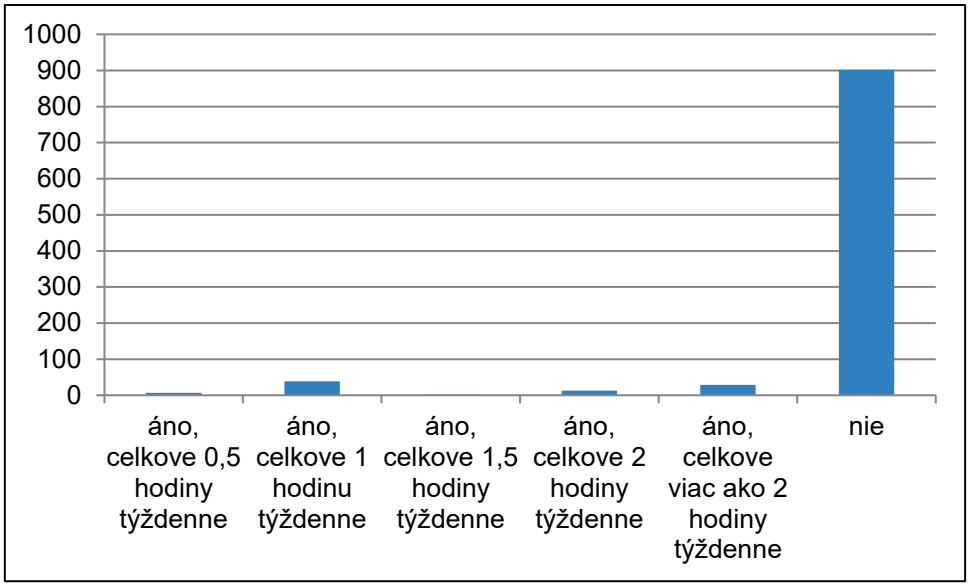
V Tabuľke 38 sú uvedené odpovede na otázku „Zaradili ste do učebného plánu v ŠkVP okrem základných a voliteľných (disponibilných) hodín aj nepovinné hodiny, financované z vlastných zdrojov školy (poznámka pod RUP v ŠVP)?“. Podľa Grafu 37 väčšina respondentov (viac ako 900) odpovedala „nie“, čo naznačuje, že väčšina škôl nemá kapacity alebo finančné možnosti na zabezpečenie takýchto hodín mimo štandardného rámca financovaného štátom. Len malá časť škôl tieto hodiny zaradila, pričom najčastejšie išlo o 1 hodinu týždenne, menej často 0,5; 1,5; 2 hodiny alebo viac. Tento výsledok naznačuje, že takéto prípady sú skôr výnimkou.

Výsledky teda ukazujú, že nepovinné hodiny financované školami sú využívané len minimálne a väčšina škôl sa spolieha výlučne na štátom financovaný rozsah hodín. Ako možné dôvody sa javí obmedzená finančná kapacita škôl, nedostatok personálu alebo nízky záujem zo strany žiakov a rodičov.

Tabuľka 38

Odpovede na otázku zaradenia nepovinných hodín financovaných školou

Odpoveď	Počet odpovedí
nie	902
áno, celkove 1 hodinu týždenne	39
áno, celkove viac ako 2 hodiny týždenne	29
áno, celkove 2 hodiny týždenne	13
áno, celkove 0,5 hodiny týždenne	7
áno, celkove 1,5 hodiny týždenne	2

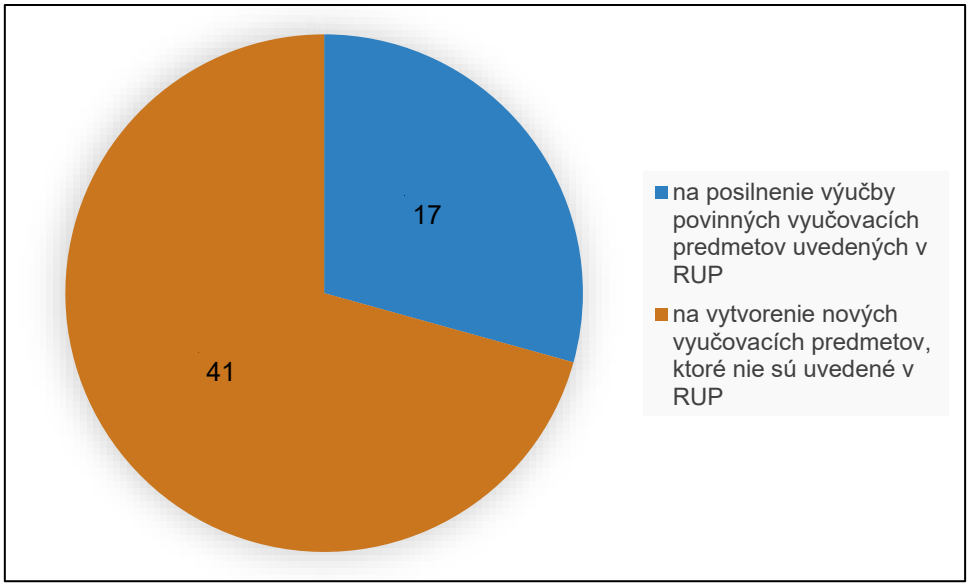
Graf 37 ***Zaradenie nepovinných hodín financovaných školou***

Na základe odpovedí na predchádzajúcu položku bola následná otázka zameraná na konkrétne využitie nepovinných hodín financovaných z vlastných zdrojov. V Tabuľke 39 sú uvedené odpovede na otázku „Nepovinné hodiny financované z vlastných zdrojov využila vaša škola:“. Podľa Grafu 38 väčšina škôl tieto hodiny nezaraďuje a ak áno, využíva ich na vytvorenie nových vyučovacích predmetov, ktoré nie sú uvedené v RUP.

Tabuľka 39

Odpovede na otázku účelu využitia nepovinných hodín

Odpoveď	Počet odpovedí
na posilnenie výučby povinných vyučovacích predmetov uvedených v RUP	17
na vytvorenie nových vyučovacích predmetov, ktoré nie sú uvedené v RUP	41

Graf 38 *Účel využitia nepovinných hodín*

Zhrnutie

Analýza ukazuje, že školy vo všeobecnosti vnímajú ŠVP ako flexibilný dokument, ktorý umožňuje prispôsobenie obsahu vzdelávania vlastným potrebám. Väčšina respondentov potvrdila, že ŠVP poskytuje dostatočný priestor na tvorbu a úpravu obsahu, hoci časť škôl identifikovala určité obmedzenia.

Praktické využitie nepovinných hodín financovaných z vlastných zdrojov je obmedzené. Väčšina škôl tieto hodiny nezaraďuje a medzi tými, ktoré ich využívajú, dominuje rozšírenie ponuky o nové predmety.

Celkové zistenia poukazujú na to, že hoci školy oceňujú flexibilitu ŠkVP, implementácia doplnkových hodín mimo štandardného štátom financovaného rámca je limitovaná najmä finančnými a personálnymi kapacitami, ako aj nízkym záujmom zo strany žiakov a rodičov.

3.5 Časť E. Delenie tried

Časť E dotazníka sa zameriava na organizáciu vyučovania prostredníctvom delenia tried na menšie skupiny. Cieľom tejto časti analýzy bolo zistiť, ako základné školy na 1. a 2. stupni pristupujú k deleniu tried, v ktorých vyučovacích predmetoch sa tento organizačný prvok uplatňuje a ako vplýva na kvalitu vzdelávacieho procesu. Osobitná pozornosť bola venovaná STE(A)M predmetom.

Podľa § 29 ods. 5 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) je určený najvyšší počet žiakov v triede na 1. stupni základnej školy 25 žiakov a na 2. stupni 29 žiakov. Naopak, minimálny počet žiakov v triede je stanovený na 13

(1. stupeň) a 15 (2. stupeň), pričom v obciach s nízkym počtom detí môže byť nižší so súhlasom zriaďovateľa alebo ministerstva.

Získané údaje ukazujú, že spôsob organizácie vyučovania sa medzi školami výrazne líši. Veľkosť tried, miera ich delenia i zameranie predmetov sú do značnej miery ovplyvnené veľkosťou školy, regionálnymi podmienkami a personálnymi kapacitami. Významným faktorom sú aj demografické rozdiely – menšie školy v odľahlejších oblastiach majú často triedy s nižším počtom žiakov, zatiaľ čo väčšie mestské školy sa približujú alebo prekračujú zákonom stanovené limity.

V Tabuľke 40 sú uvedené odpovede na otázku „Koľko žiakov priemerne má jedna trieda vašej školy na 1. stupni?“. Podľa Grafu 39 najčastejším intervalom odpovedí bol počet 16 až 20 žiakov, ktorý uviedlo približne 350 škôl. Tento výsledok naznačuje, že väčšina tried na 1. stupni má stredne veľké kolektívy, čo možno považovať za optimálne z hľadiska individuálneho prístupu učiteľa a efektívnosti vyučovania.

Druhou najčastejšou kategóriou bol interval 11 až 15 žiakov (približne 250 škôl), ktorý poukazuje na existenciu menších tried, najmä v regiónoch s nižšou hustotou obyvateľstva alebo v malotriednych školách.

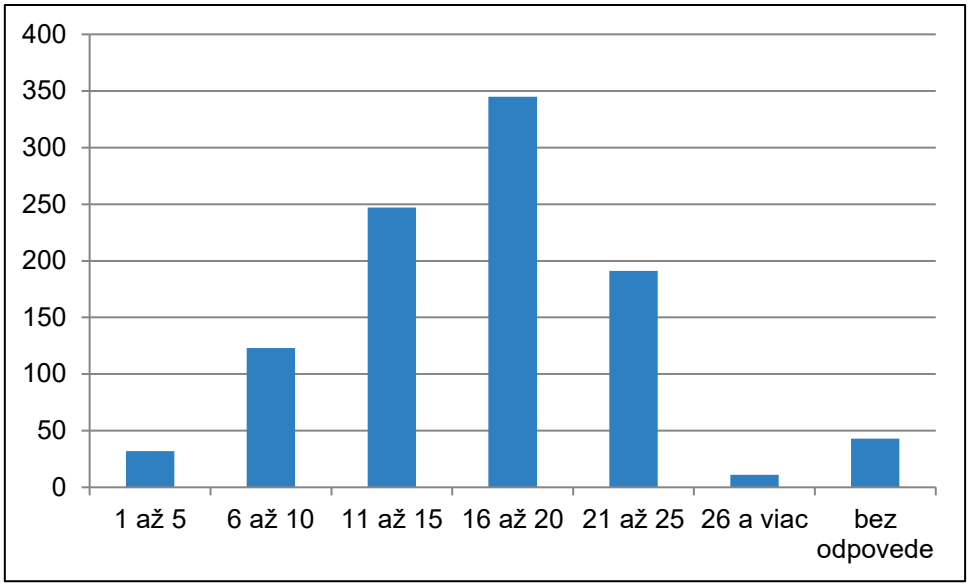
Kategóriu 21 až 25 žiakov uviedlo asi 200 respondentov, čo naznačuje, že v niektorých školách sú triedy väčšie, no stále v prijateľných medziach. Menší počet odpovedí bol zaznamenaný v kategóriách 6 až 10 žiakov (asi 120 škôl) a 1 až 5 žiakov, ktoré predstavujú len malé percento s extrémne nízkym počtom žiakov. Kategória 26 a viac žiakov sa vyskytovala len ojedinele.

Celkovo možno konštatovať, že triedy na 1. stupni sú prevažne malé až stredne veľké, pričom najčastejšie zastúpenie má rozsah 16 až 20 žiakov. Veľmi malé a extrémne veľké triedy sa vyskytujú len výnimočne.

Tabuľka 40

Odpovede na otázku o priemernom počte žiakov v triede na 1. stupni

Odpoveď	Počet odpovedí
1 až 5	32
6 až 10	123
11 až 15	247
16 až 20	345
21 až 25	191
26 a viac	11
bez odpovede	43

Graf 39 ***Priemerný počet žiakov v triede na 1. stupni***

V Tabuľke 41 sú uvedené odpovede na otázku „Využíva vaša škola delenie tried na skupiny na 1. stupni?“. Podľa Grafu 40 delenie tried na menšie skupiny využíva väčšina škôl (513 respondentov), čo potvrdzuje rozšírenú prax umožňujúcu individuálnejší prístup k žiakom a efektívnejšiu výučbu, najmä vo vyučovacích predmetoch vyžadujúcich praktickú činnosť alebo komunikáciu.

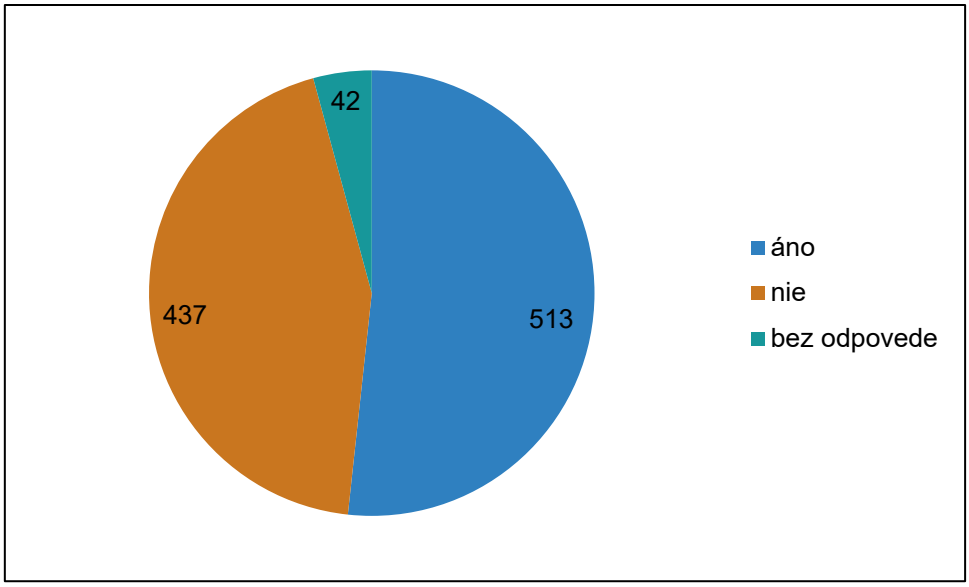
437 respondentov uviedlo, že triedy nedelia, čo môže súvisieť s nižším počtom žiakov, nedostatkom učiteľov alebo s finančnými a priestorovými obmedzeniami. 42 škôl na otázku neodpovedalo.

Výsledky ukazujú, že väčšina škôl delenie tried uplatňuje, no značná časť ho nevyužíva z organizačných či kapacitných dôvodov.

Tabuľka 41

Odpovede na otázku o využívaní delenia tried na skupiny na 1. stupni

Odpoveď	Počet odpovedí
áno	513
nie	437
bez odpovede	42

Graf 40 ***Využívanie delenia tried na skupiny na 1. stupni***

V Tabuľke 42 sú uvedené odpovede na otázku „Vyberte vyučovacie predmety a ročníky, v ktorých vaša škola využíva delenie tried na skupiny na 1. stupni.“. Podľa Grafu 41 najčastejšie deleným predmetom je 1. cudzí jazyk, a to naprieč všetkými ročníkmi, čo potvrdzuje dôležitosť individuálneho prístupu vo výučbe jazykov, ktorá je zakotvená aj poznámkou v RUP.

Podobne časté je delenie pri predmete informatika, ktorý patrí medzi kľúčové STE(A)M predmety. Nevyhnutnosť delenia žiakov na skupiny v tomto vyučovacom predmete vyplýva z poznámok RUP a často sa viaže na kapacitu počítačových učební a potrebu praktickej práce so zariadeniami.

Matematika sa delí v menšom počte škôl, prevažne v jednom až dvoch ročníkoch. Tam, kde sa delenie uplatňuje, prispieva k rozvoju logického myslenia a poskytuje priestor na individuálnu podporu žiakov.

Z ostatných STE(A)M predmetov sa delenie objavuje zriedkavejšie – v prvouke, prírodovede, pracovnom vyučovaní či výtvarnej výchove. Tieto oblasti majú pritom potenciál pre rozvoj tvorivosti, technického myslenia a praktických zručností. Ich nižšie zastúpenie z hľadiska delenia triedy môže naznačovať, že školy uprednostňujú jazykové predmety pred experimentálnymi a tvorivými činnosťami.

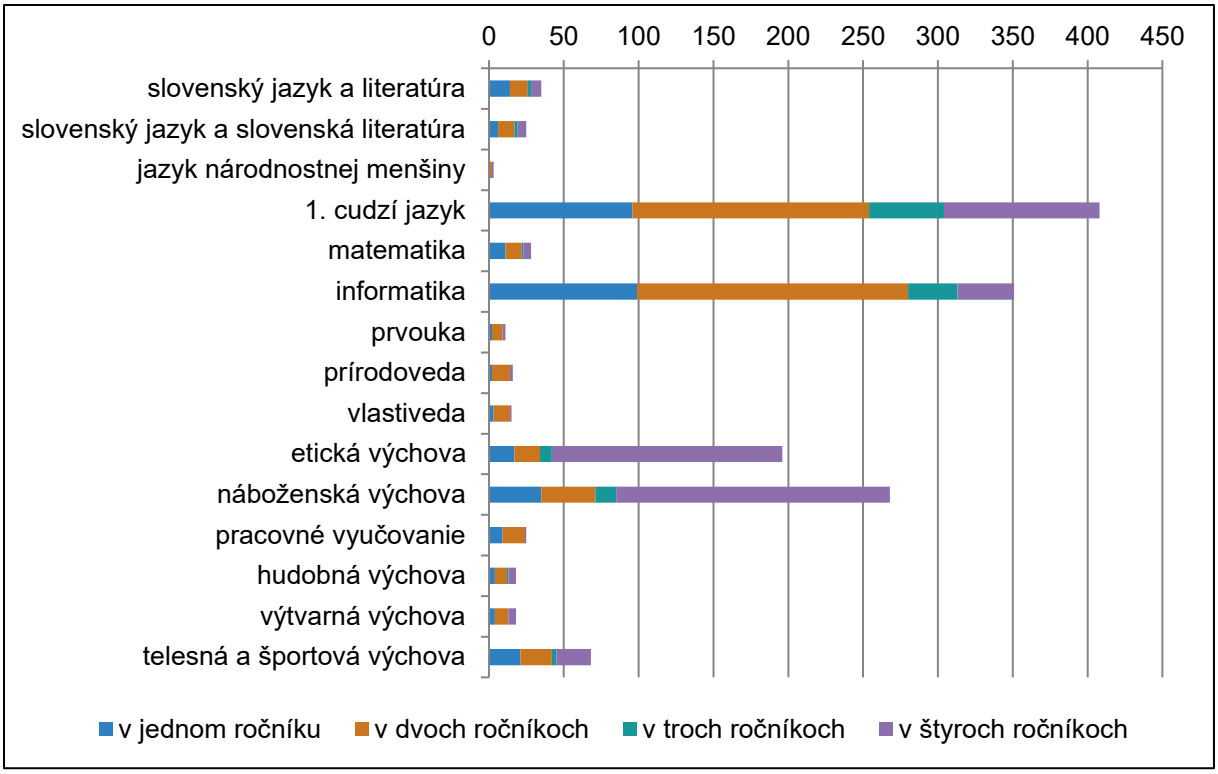
Celkovo možno konštatovať, že na 1. stupni sa delenie tried uplatňuje predovšetkým v cudzích jazykoch a informatike, zatiaľ čo v ostatných STE(A)M predmetoch zostáva menej časté.

Tabuľka 42

Odpovede na otázku o predmetoch a ročníkoch, v ktorých sa triedy delia na skupiny (1. stupeň)

Odpoveď/Počet odpovedí	v jednom ročníku	v dvoch roční-koch	v troch roční-koch	v štyroch roční-koch
slovenský jazyk a literatúra	14	12	2	7
*slovenský jazyk a slovenská literatúra**	6	11	2	6
jazyk národnostnej menšiny		2		1
1. cudzí jazyk	96	158	50	104
matematika	11	11	1	5
informatika	99	181	33	38
prvouka	2	7		2
prírodoveda	2	12		2
vlastiveda	3	11		1
etická výchova	17	17	8	154
náboženská výchova	35	36	14	183
pracovné vyučovanie	9	15		1
hudobná výchova	4	8	1	5
výtvarná výchova	4	9		5
telesná a športová výchova	21	21	3	23

*vypĺňali len školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

Graf 41 ***Predmety a ročníky, v ktorých sa triedy delia na skupiny (1. stupeň)***

V Tabuľke 43 sú uvedené odpovede na otázku „Koľko žiakov priemerne má jedna trieda Vašej školy na 2. stupni?“. Podľa Grafu 42 najčastejšie odpovede sa sústreďujú v intervaloch 16 až 20 žiakov a 21 až 25 žiakov (spolu približne 500 respondentov), čo naznačuje, že triedy na 2. stupni sú stredne veľké až väčšie.

Interval 11 až 15 žiakov uviedlo asi 100 respondentov, čo môže odrážať situáciu menších škôl alebo regiónov s nižšou populačnou hustotou. Menšie zastúpenie majú kategórie 6 až 10 žiakov (asi 50 odpovedí) a 1 až 5 žiakov (minimálne prípady). Kategóriu 26 a viac žiakov označilo približne 60 respondentov, čo poukazuje na väčšie triedy najmä v mestských oblastiach.

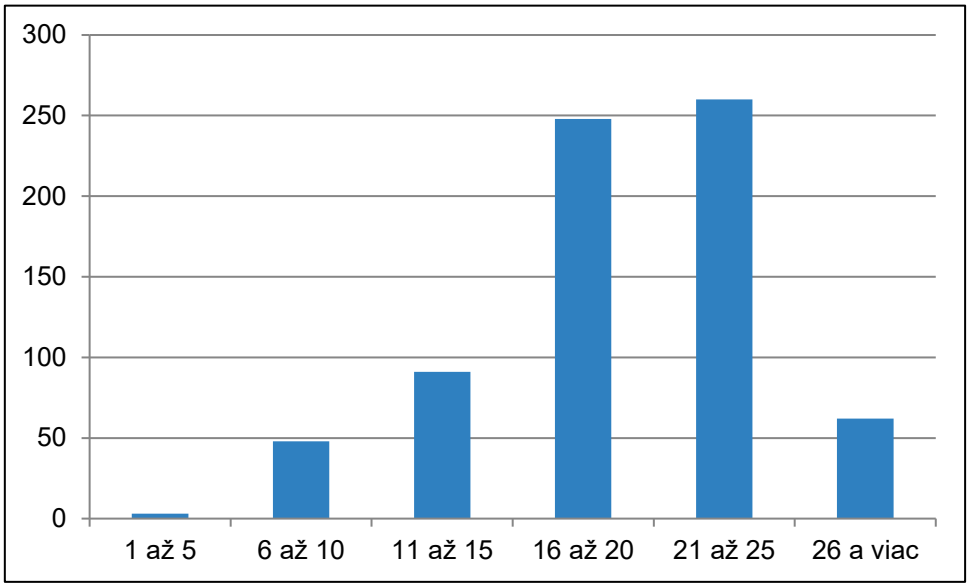
Z výsledkov vyplýva, že triedy na 2. stupni sú vo všeobecnosti väčšie ako na 1. stupni, pričom najčastejšie sa vyskytujú v rozsahu 16 až 25 žiakov.

Tabuľka 43

Odpovede na otázku o priemernom počte žiakov v triede na 2. stupni

Odpoveď	Počet odpovedí
1 až 5	3
6 až 10	48
11 až 15	91
16 až 20	248

Odpoveď	Počet odpovedí
21 až 25	260
26 a viac	62

Graf 42 ***Priemerný počet žiakov v triede na 2. stupni***

V Tabuľke 44 sú uvedené odpovede na otázku „Využíva Vaša škola delenie tried na skupiny na 2. stupni?“. Podľa Grafu 43 delenie tried na 2. stupni využíva 608 škôl, čo potvrdzuje jeho široké uplatnenie. Tento prístup umožňuje efektívnejšiu prácu v predmetoch, kde je potrebný individuálny prístup alebo praktická činnosť – najmä v cudzích jazykoch, informatike, matematike a prírodovedných predmetoch.

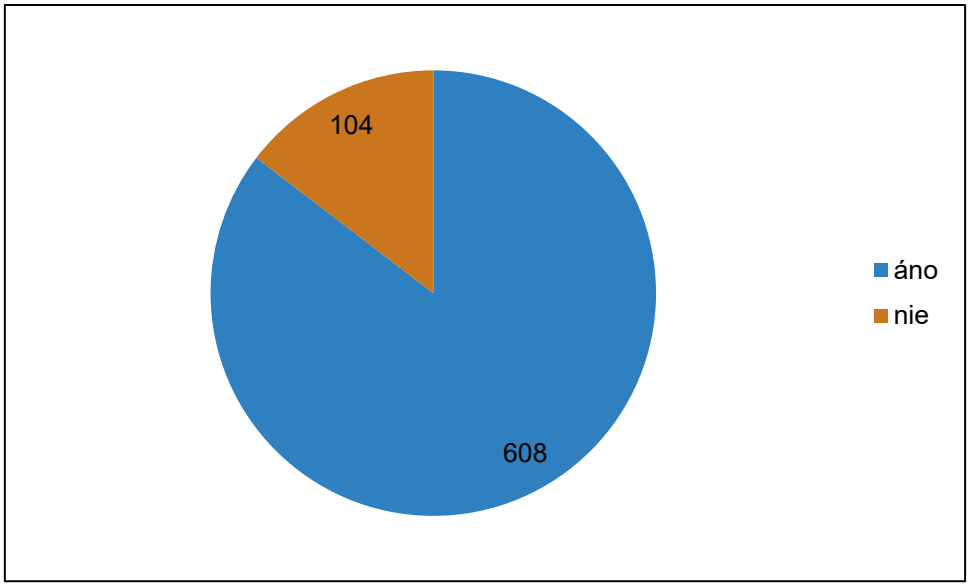
104 respondentov uviedlo, že triedy nedelia, čo možno pripísať organizačným obmedzeniam alebo nedostatku personálnych kapacít.

Delenie tried je teda na 2. stupni rozšírenejšie než na 1. stupni, čo súvisí so zvyšujúcou sa náročnosťou učiva a potrebou špecializovanej výučby.

Tabuľka 44

Odpovede na otázku o využívaní delenia tried na skupiny na 2. stupni

Odpoveď	Počet odpovedí
áno	608
nie	104
bez odpovede	280

Graf 43 ***Využívanie delenia tried na skupiny na 2. stupni***

V tabuľke 45 sú uvedené odpovede na otázku „Vyberte vyučovacie predmety, na ktorých Vaša škola využíva delenie tried na skupiny na 2. stupni a vyznačte, v koľkých ročníkoch sa triedy delia na skupiny v danom vyučovacom predmete.“. Podľa Grafu 44 najčastejšie delené predmety sú 1. cudzí jazyk, 2. cudzí jazyk, informatika, technika, telesná a športová výchova, pričom delenie sa realizuje vo viacerých ročníkoch. Tento prístup umožňuje individuálnu prácu so žiakmi a zvyšuje kvalitu výučby. Delenie v týchto vyučovacích predmetoch stanovujú aj poznámky v RUP.

Z hľadiska STE(A)M vzdelávania patrí medzi najčastejšie delené predmety informatika a technika. V týchto predmetoch má delenie osobitný význam, pretože podporujú rozvoj digitálnych, technických, manuálnych a inžinierskych zručností.

Matematika je delená menej často, no tam, kde sa uplatňuje, ide spravidla o rozdelenie podľa úrovne schopností žiakov. Tento prístup prispieva k lepšiemu porozumeniu učiva a efektívnejšej príprave na testovania.

V prírodovedných predmetoch (fyzika, chémia a biológia) sa delenie vyskytuje v menšej miere, najčastejšie v jednom až dvoch ročníkoch. Jeho realizácia súvisí s laboratórnymi cvičeniami a praktickými úlohami, ktoré si vyžadujú menšie skupiny.

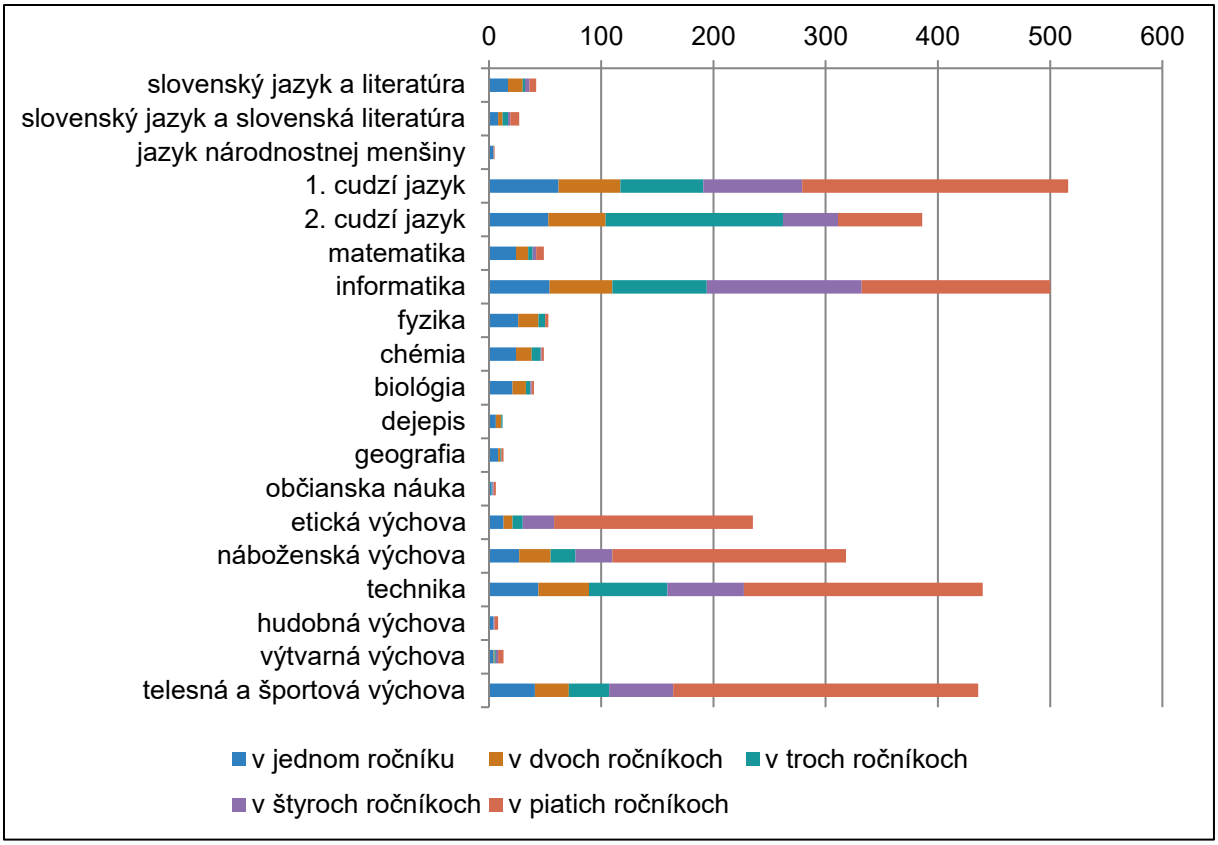
Z oblasti „Arts“ v rámci STE(A)M je výtvarná výchova delená len výnimočne, hoci predstavuje dôležitý prostriedok rozvoja tvorivosti, estetického vnímania a vizuálnej predstavivosti, ktoré sú súčasťou inovatívneho učenia.

Tabuľka 45

Odpovede na otázku o predmetoch, v ktorých sa triedy delia na skupiny (2. stupeň)

Odpoveď/Počet odpovedí	v jednom ročníku	v dvoch ročníkoch	v troch ročníkoch	v štyroch ročníkoch	v piatich ročníkoch
slovenský jazyk a literatúra	17	13	2	4	6
*slovenský jazyk a slovenská literatúra**	8	4	5	2	8
jazyk národnostnej menšiny	4				1
1. cudzí jazyk	62	55	74	88	237
2. cudzí jazyk	53	51	158	49	75
matematika	24	11	4	3	7
informatika	54	56	84	138	168
fyzika	26	18	6		3
chémia	24	14	8	1	2
biológia	21	12	4	1	2
dejepis	6	5	1		
geografia	8	2	1		2
občianska náuka	2		1	1	2
etická výchova	13	8	9	28	177
náboženská výchova	27	28	22	33	208
technika	44	45	70	68	213
hudobná výchova	4			1	3
výtvarná výchova	4	1	1	2	5
telesná a športová výchova	41	30	36	57	272

*vypĺňali len školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

Graf 44 ***Predmety, v ktorých sa triedy delia na skupiny (2. stupeň)***

Zhrnutie

Analýza ukazuje, že na oboch stupňoch základnej školy je najčastejšie delený 1. cudzí jazyk a následne informatika. Delenie tried v predmetoch STE(A)M je v školách uplatňované nerovnomerne. Najčastejšie sa realizuje v informatike a potom v technike. Menej často sa využíva v matematike, prírodovedných predmetoch, pracovnom vyučovaní a výtvarnej výchove.

Zistenia naznačujú potrebu posilniť organizačné a materiálne podmienky škôl, aby bolo možné systematickejšie podporovať praktickú, projektovú a experimentálnu výučbu v STE(A)M predmetoch. Takýto prístup by prispel k rozvoju kompetencií žiakov v oblasti vied, technológií a tvorivého riešenia problémov, čo je v súlade s cieľmi moderného vzdelávania.

3.6 Časť F. Zmena rozdelenia hodinových dotácií voči RUP v ŠVP

Časť F dotazníka sa zameriavala na zistenie, do akej miery školy využívajú možnosť upraviť rámcový učebný plán uvedený v štátnom vzdelávacom programe a vytvoriť si

vlastný učebný plán s odlišným prerozdelením hodinových dotácií povinných vyučovacích predmetov. Cieľom tejto časti analýzy bolo identifikovať rozsah, úroveň a charakter týchto úprav, ako aj zistiť, na ktorých stupňoch vzdelávania k nim dochádza.

V Tabuľke 46 sú uvedené odpovede na otázku „Pripravila Vaša škola svoj vlastný učebný plán s prerozdelením hodinových dotácií povinných vyučovacích predmetov v jednotlivých ročníkoch, ktorý je odlišný od RUP v ŠVP?“. Podľa Grafu 45 väčšina respondentov (763) uviedla, že nepripravila vlastný učebný plán s odlišným prerozdelením hodinových dotácií, čo znamená, že sa školy vo všeobecnosti držia rámcového učebného plánu uvedeného v ŠVP. Tento výsledok môže súvisieť so snahou zachovať jednotný systém vzdelávania, s administratívnymi obmedzeniami či s nedostatkom personálnych alebo organizačných kapacít na tvorbu vlastného plánu.

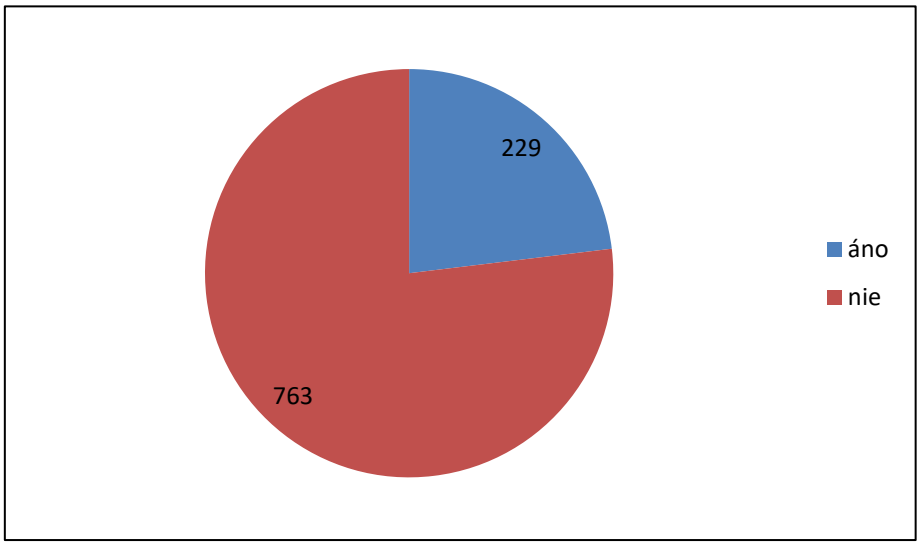
Naopak, 229 škôl využilo možnosť prispôsobiť si učebný plán vlastným podmienkam. Tieto školy pravdepodobne reagovali na špecifické potreby svojich žiakov alebo profiláciu školy – napríklad posilnením cudzích jazykov, matematiky, prírodovedných predmetov či iných oblastí.

Celkovo možno konštatovať, že približne 23 % škôl využilo flexibilitu systému a upravilo rozdelenie hodinových dotácií podľa svojich potrieb, zatiaľ čo väčšina zostala pri štandardnom rámci RUP.

Tabuľka 46

Odpovede na otázku o tvorbe vlastného učebného plánu školy

Odpoveď	Počet odpovedí
áno	229
nie	763

Graf 45 ***Tvorba vlastného učebného plánu***

V Tabuľke 47 sú uvedené odpovede na otázku „Vaša škola prerozdelila hodinové dotácie:“. Podľa Grafu 46 najviac škôl (123) upravilo hodinové dotácie na oboch stupňoch vzdelávania, čo naznačuje komplexný prístup k úprave učebného plánu. Takéto školy pravdepodobne pristupovali k zmenám systémovo – napríklad posilnením vybraných predmetov v celom vzdelávacom stupni.

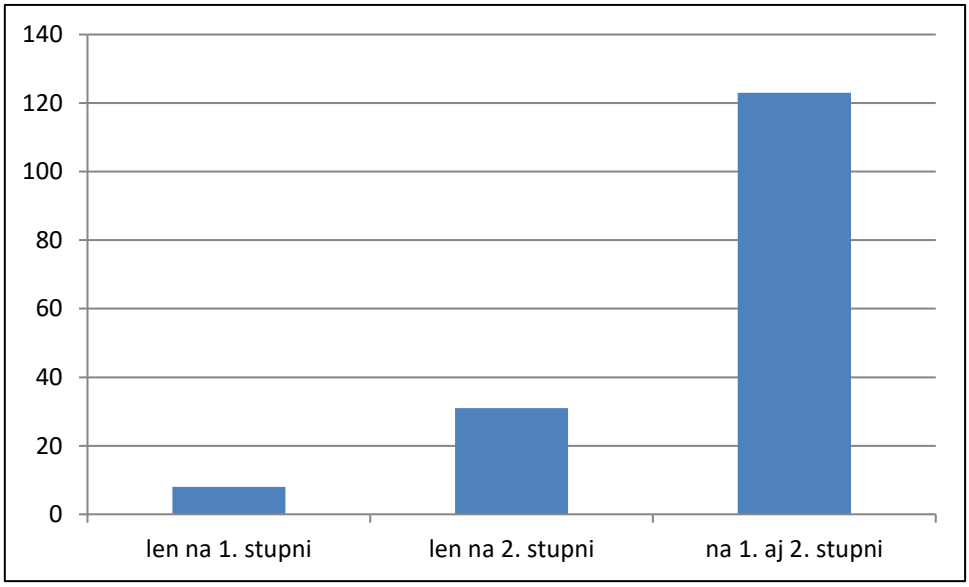
Približne 31 škôl vykonalo úpravy len na 2. stupni, čo môže súvisieť s potrebou reagovať na náročnejší obsah učiva, prípravu na testovania alebo dôraz na odborné a prírodovedné predmety.

Najmenej škôl (8) respondentov, prerozdelilo hodinové dotácie len na 1. stupni. Môže to naznačovať zameranie na rozvoj základných zručností (jazyková a matematická gramotnosť) alebo posilniť predmety s praktickým a pohybovým zameraním.

Tabuľka 47

Odpovede na otázku o stupni vzdelávania, na ktorom došlo k prerozdeleniu hodinových dotácií

Odpoveď	Počet odpovedí
len na 1. stupni	8
len na 2. stupni	31
na 1. aj 2. stupni	123

Graf 46 *Stupeň vzdelávania, na ktorom došlo k prerozdeleniu*

V Tabuľke 48 sú uvedené odpovede na otázku „Vaša škola prerozdelila hodinové dotácie:“. Podľa Grafu 47 väčšina škôl (199) upravila svoj učebný plán tak, že prerozdelila

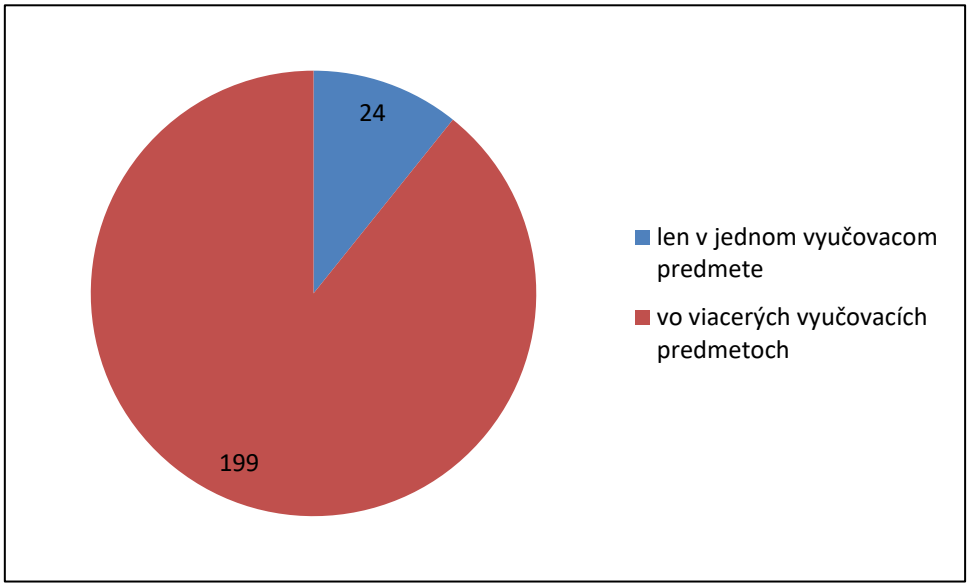
hodinové dotácie vo viacerých vyučovacích predmetoch. Tento výsledok poukazuje na komplexnejší prístup k úpravám a snahu optimalizovať vyučovací proces v širšom kontexte. Školy tak mohli posilniť kľúčové predmety, ako je slovenský jazyk, matematika či cudzie jazyky, alebo upraviť rovnováhu medzi vzdelávacími oblasťami.

Len 24 škôl realizovalo zmeny v rámci jediného predmetu, čo môže znamenať cielené posilnenie konkrétnej oblasti, napríklad cudzieho jazyka alebo matematiky, v reakcii na potreby žiakov či profiláciu školy.

Tabuľka 48

Odpovede na otázku o rozsahu úprav v rámci vyučovacích predmetov

Odpoveď	Počet odpovedí
len v jednom vyučovacom predmete	24
vo viacerých vyučovacích predmetoch	199

Graf 47 ***Rozsah úprav v rámci vyučovacích predmetov***

Zhrnutie

Analýza ukazuje, že väčšina škôl (približne tri štvrtiny) zostáva pri štandardnom rámcovom učebnom pláne podľa ŠVP a len menšia časť (asi štvrtina) využila možnosť vytvoriť vlastný učebný plán s odlišným rozdelením hodinových dotácií.

Z týchto škôl väčšina realizovala úpravy na oboch stupňoch vzdelávania a vo viacerých vyučovacích predmetoch, čo naznačuje systematický prístup k prispôsobeniu vzdelávacieho obsahu potrebám žiakov a zameraniu školy.

Celkovo možno konštatovať, že hoci flexibilita systému umožňuje školám prispôsobiť rozdelenie hodín vlastným podmienkam, väčšina škôl túto možnosť

nevyužíva, pravdepodobne z dôvodu administratívnych, organizačných alebo personálnych limitov.

3.7 Časť G. Využívanie rôznych foriem vyučovania

Časť G dotazníka sa zameriavala na zistenie, do akej miery školy využívajú rôzne formy a metódy vyučovania, ktoré presahujú tradičné frontálne vyučovanie. Cieľom analýzy je identifikovať, aké formy sú najčastejšie používané, aké preferencie majú školy v rámci jednotlivých stupňov vzdelávania a aké trendy možno pozorovať pri implementácii inovatívnych pedagogických prístupov.

V Tabuľke 49 sú uvedené odpovede na otázku „Ktoré formy a metódy vyučovania využívate na 1. stupni a koľkokrát počas školského roka?“. Podľa Grafu 48 školy na 1. stupni najčastejšie realizujú skupinové/kooperatívne vyučovanie, tematické/projektové a zážitkové učenie, ktoré sa podľa väčšiny respondentov uskutočňujú 10 a viackrát ročne. Tieto formy podporujú aktívne zapojenie žiakov a rozvoj spolupráce.

Časté je aj učenie mimo školy (návštevy knižníc, múzeí, bánk), učenie v špecializovaných priestoroch školy, besedy a učenie vonku, čo naznačuje, že školy čoraz viac využívajú priestorové a materiálne možnosti na prepojenie teórie s praxou.

Naopak, e-learning počas vyučovania, kurzy a workshopy patria k menej využívaným formám, ktoré školy realizujú prevažne len niekoľkokrát ročne. Dôvodom môžu byť organizačné či personálne limity alebo potreba špecifických technických podmienok.

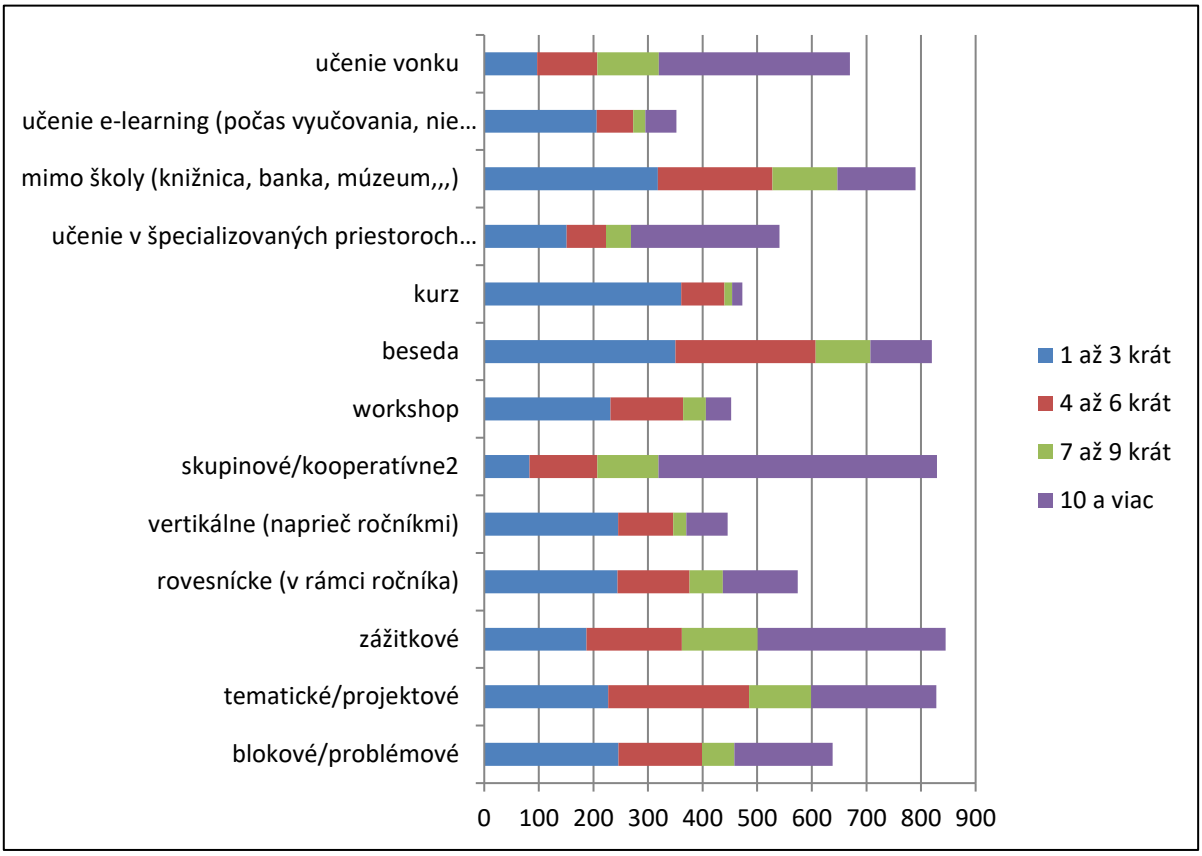
Celkovo možno konštatovať, že školy vo veľkej miere uplatňujú rôzne formy a metódy vyučovania s dôrazom na kooperatívne, zážitkové a projektové formy, ktoré podporujú aktívne učenie a spoluprácu žiakov.

Tabuľka 49

Odpovede na otázku o využívaní rôznych foriem a metód vyučovania na 1. stupni

Odpoveď/Počet odpovedí	1 až 3-krát	4 až 6-krát	7 až 9-krát	10 a viac
blokové/problémové	246	153	59	180
tematické/projektové	227	258	114	229
zážitkové	187	175	139	344
rovesnícke (v rámci ročníka)	244	132	61	137
vertikálne (naprieč ročníkmi)	245	101	24	76
skupinové/kooperatívne	83	124	112	510
workshop	231	133	42	46
beseda	350	257	100	113
kurz	361	79	14	19

Odpoveď/Počet odpovedí	1 až 3-krát	4 až 6-krát	7 až 9-krát	10 a viac
učenie v špecializovaných priestoroch školy	151	72	46	272
mimo školy (knižnica, banka, múzeum)	318	210	119	143
učenie e-learning (počas vyučovania, nie doma)	206	67	22	57
učenie vonku	97	110	113	350

Graf 48 ***Frekvencia využívania foriem a metód vyučovania na 1. stupni***

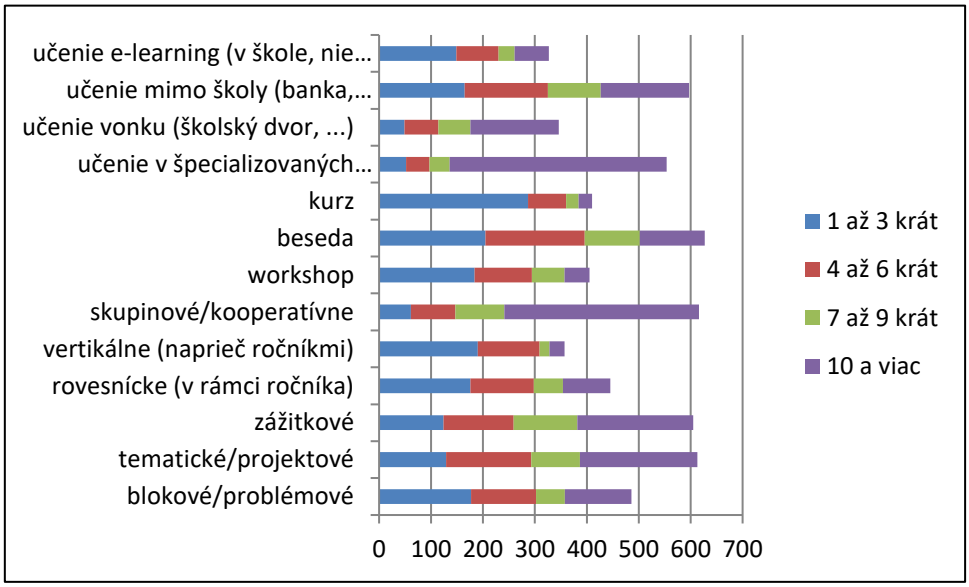
V Tabuľke 50 sú uvedené odpovede na otázku „Ktoré formy a metódy vyučovania využívate na 2. stupni a koľkokrát počas školského roka?“. Podľa Grafu 49 najčastejšie využívanými formami na 2. stupni sú skupinové/kooperatívne vyučovanie, tematické/projektové učenie, zážitkové učenie a učenie v špecializovaných priestoroch školy. Tieto formy školy realizujú pravidelne, často viac ako 10-krát počas školského roka.

Časté je aj učenie mimo školy (návštevy knižníc, múzeí, bánk) a besedy, hoci aj tieto formy zostávajú obľúbené a väčšina škôl ich realizuje aspoň niekoľkokrát ročne. E-learning, kurzy a workshopy patria medzi najmenej využívané metódy, ktoré sú implementované len ojedinele.

Tabuľka 50

Odpovede na otázku o využívaní rôznych foriem a metód vyučovania na 2. stupni

Odpoveď/Počet odpovedí	1 až 3-krát	4 až 6-krát	7 až 9-krát	10 a viac
blokové/problémové	177	125	56	128
tematické/projektové	129	164	94	226
zážitkové	124	135	123	223
rovesnícke (v rámci ročníka)	176	122	56	91
vertikálne (naprieč ročníkmi)	190	119	19	29
skupinové/kooperatívne	61	86	94	375
workshop	184	110	63	48
beseda	205	191	106	125
kurz	287	73	24	26
učenie v špecializovaných priestoroch školy (laboratórium)	52	45	39	418
učenie vonku (školský dvor)	49	65	62	170
učenie mimo školy (banka, knižnica, múzeum, galéria, planetárium)	165	160	102	170
učenie e-learning (v škole, nie doma)	149	81	31	66

Graf 49 *Frekvencia využívania foriem a metód vyučovania na 2. stupni ZŠ*

Zhrnutie

Analýza ukazuje, že školy na Slovensku vo veľkej miere uplatňujú rozmanité a inovatívne formy vyučovania, pričom dôraz kladú najmä na kooperatívne, projektové a zážitkové učenie, ktoré sa stalo jadrom moderného vyučovania. Tieto formy podporujú

aktívne zapojenie žiakov, tímovú prácu a prepájanie teoretických poznatkov s reálnym životom.

Oba stupne vzdelávania kladú dôraz na tieto prístupy, no ich uplatňovanie má odlišné podoby. Prvý stupeň viac využíva učenie vonku a mimo školy, čím posilňuje zážitkové a environmentálne učenie. Druhý stupeň sa naopak viac orientuje na odborné priestory a predmetovú špecializáciu, čo zodpovedá veku žiakov a charakteru učiva.

E-learning, kurzy a workshopy sú na oboch stupňoch zastúpené v menšej miere, čo naznačuje potrebu ďalšej podpory v oblasti digitálnej pedagogiky, technického zázemia a personálnych kapacít.

Celkovo možno konštatovať, že školy preukazujú snahu o modernizáciu vyučovacieho procesu prostredníctvom pestrých a prakticky orientovaných foriem vzdelávania, ktoré vedú k väčšej aktivizácii žiakov a podpore spolupráce.

3.8 Časť H. Zapojenie do pilotného overovania ŠVP ZV 2023

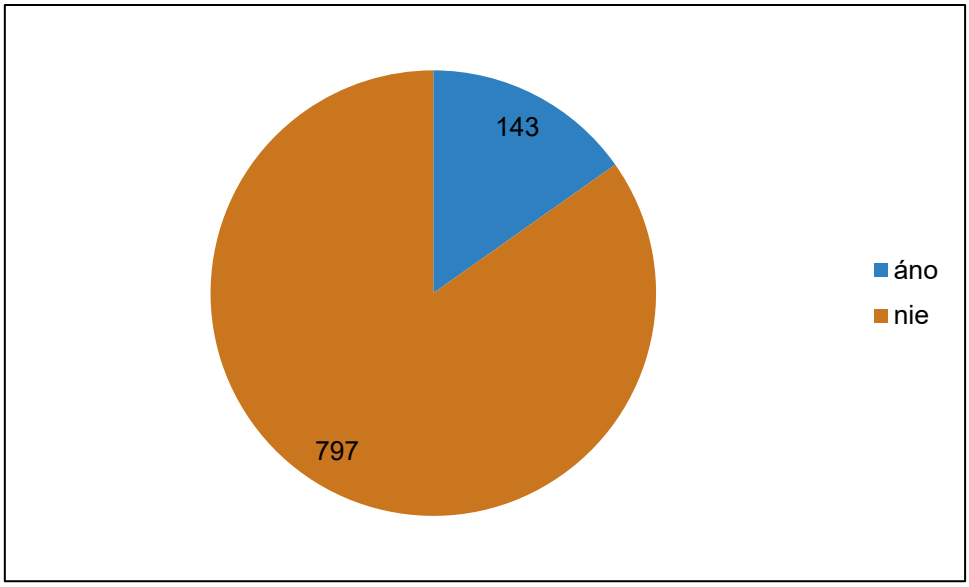
Časť H dotazníka sa zameriavala na zistenie, do akej miery sa školy zúčastňujú v pilotnom overovaní ŠVP ZV 2023. Cieľom analýzy je identifikovať dĺžku zapojenia škôl do pilotného overovania ŠVP ZV 2023.

V Tabuľke 51 sú uvedené odpovede na otázku „Je vaša škola zapojená do pilotného overovania nového ŠVP 2023?“. Podľa Grafu 50 väčšina škôl (797) nie je zapojená do pilotného overovania, aktívne sa na ňom podieľa len 143 škôl.

Tabuľka 51

Odpovede na otázku o zapojení do pilotného overovania ŠVP ZV 2023

Odpoveď	Počet odpovedí
áno	143
nie	797
bez odpovede	52

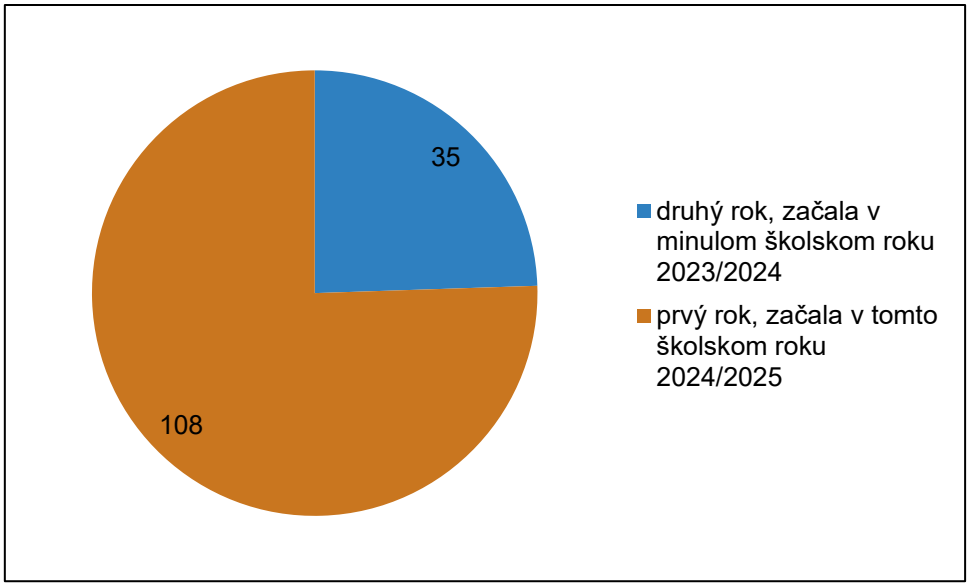
Graf 50 ***Účasť škôl v pilotnom overovaní ŠVP ZV 2023***

V Tabuľke 52 sú uvedené odpovede na otázku „Vaša škola sa pilotného overovania nového ŠVP 2023 zúčastňuje:“. Podľa Grafu 51 z celkového počtu zapojených škôl 108 škôl začalo s pilotným overovaním v školskom roku 2024/2025, zatiaľ čo 35 škôl pokračuje v druhom roku pilotného testovania, ktoré začalo už v školskom roku 2023/2024.

Tabuľka 52

Odpovede na otázku o zúčastnení sa pilotného overovania ŠVP ZV 2023

Odpoveď	Počet odpovedí
druhý rok, začala v minulom školskom roku 2023/2024	35
prvý rok, začala v tomto školskom roku 2024/2025	108

Graf 51 ***Dĺžka zapojenia škôl do pilotného overovania nového ŠVP 2023***

Zhrnutie

Analýza ukazuje, že väčšina škôl je mimo procesu – až 797 škôl (veľká väčšina) nie je do pilotného overovania zapojených. Pilotného overovania sa aktívne zúčastňuje len 143 škôl.

Čo sa týka dĺžky a vlny zapojenia, z celkového počtu 143 zapojených škôl väčšina zapojených (108 škôl) začala s overovaním len v školskom roku 2024/2025. Menšia časť (35 škôl) je v projekte už druhý rok.

3.9 Krížová tabuľková analýza

Detailnejší pohľad na niektoré dáta nám poskytla krížová tabuľková analýza, pomocou ktorej bol skúmaný vzťah medzi nasledovnými otázkami:

- počet žiakov školy – delenie tried na skupiny na 2. stupni,
- počet obyvateľov obce školy – delenie tried na skupiny na 1. stupni,
- počet žiakov školy – využívanie voliteľných (disponibilných) hodín na posilnenie výučby matematiky na 1. stupni,
- priemerný počet žiakov triedy na 2. stupni – využívanie voliteľných (disponibilných) hodín na posilnenie výučby matematiky na 2. stupni.

Uvádzame tie krížové dáta, ktoré vykazovali štatisticky významné závislosti.

Delenie tried na skupiny na 2. stupni podľa počtu žiakov školy

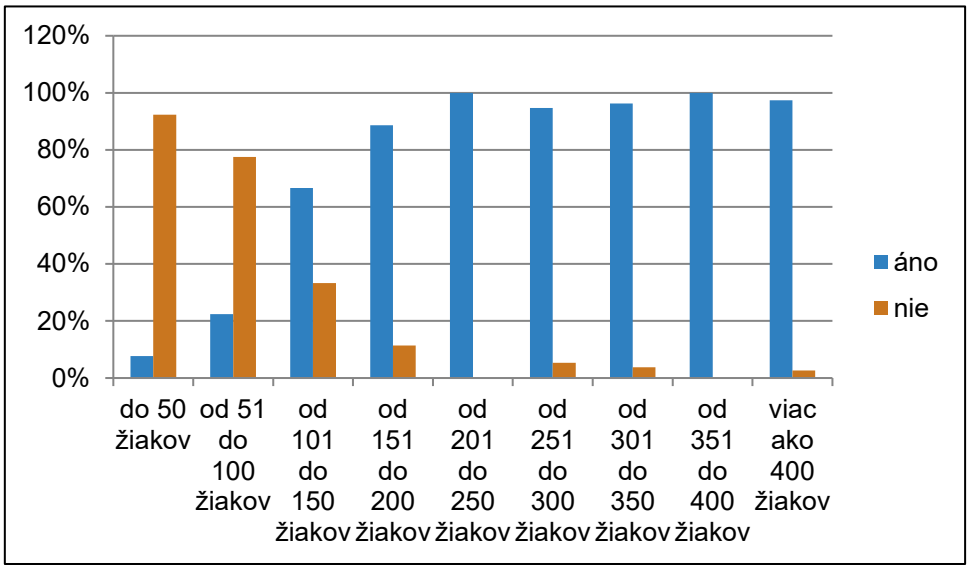
Analýza ukazuje jasný trend medzi veľkosťou školy a využívaním delenia tried na skupiny na 2. stupni (Tabuľka 53 a Graf 52). V najmenších školách s počtom do 50 žiakov len 8 % uviedlo, že delia triedy, zatiaľ čo vo väčších školách je podiel výrazne vyšší.

Napríklad pri školách s 201 až 250 žiakmi delia triedy všetky oslovené školy (100 %), a podobne vysoké podiely sa objavujú aj vo väčších kategóriách – pri školách s viac ako 400 žiakmi delí triedy až 97 %. Naopak, školy s počtom žiakov do 100 delia triedy len zriedkavo – iba približne pätina. Celkovo triedy delí 85 % škôl, pričom viditeľne platí, že čím väčšia škola, tým vyššia pravdepodobnosť využívania tohto prístupu.

Tabuľka 53

Odpovede na otázky: počet žiakov školy – delenie tried na skupiny na 2. stupni

Odpoveď/Počet odpovedí	áno	nie	spolu	áno (v %)	nie (v %)
do 50 žiakov	1	12	13	8	92
od 51 do 100 žiakov	11	38	49	22	78
od 101 do 150 žiakov	62	31	93	67	33
od 151 do 200 žiakov	93	12	105	89	11
od 201 do 250 žiakov	81	0	81	100	0
od 251 do 300 žiakov	53	3	56	95	5
od 301 do 350 žiakov	51	2	53	96	4
od 351 do 400 žiakov	36	0	36	100	0
viac ako 400 žiakov	220	6	226	97	3
Spolu	608	104	712	85	15

Graf 52 ***Počet žiakov školy – delenie tried na skupiny na 2. stupni***

Delenie tried na skupiny na 1. stupni podľa počtu obyvateľov obce školy

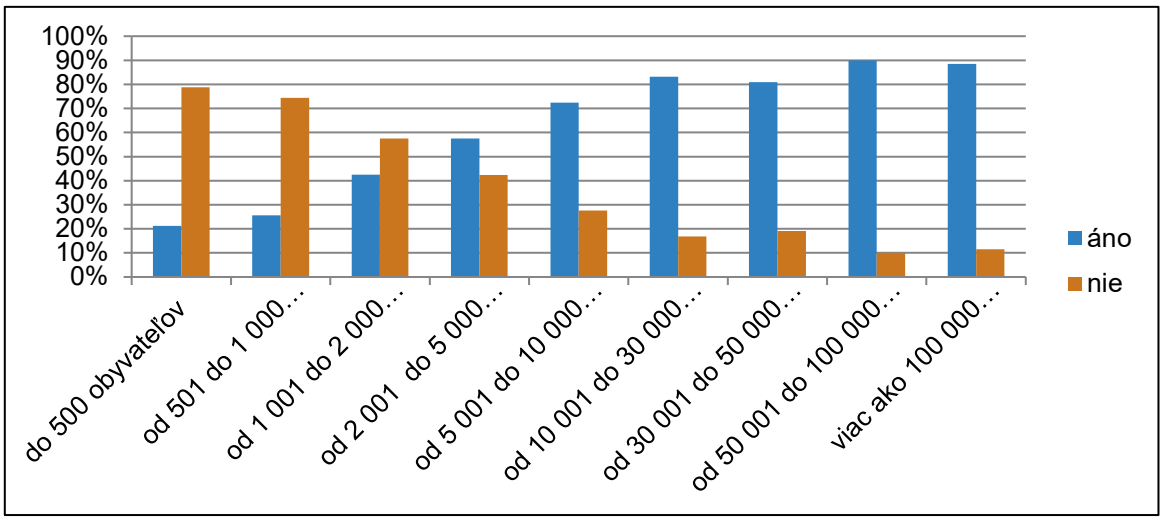
Výsledky ukazujú, že využívanie delenia tried na skupiny na 1. stupni základných škôl výrazne závisí od veľkosti obce, v ktorej sa škola nachádza (Tabuľka 54 a Graf 53).

V malých obciach do 500 obyvateľov delí triedy len 21 % škôl, zatiaľ čo v mestách s viac ako 50 000 obyvateľmi ich delí až 88 – 90 %. S rastúcim počtom obyvateľov obce podiel škôl, ktoré delia triedy na skupiny, narastá – napríklad pri obciach od 2 001 do 5 000 obyvateľov je to už 58 %, pri obciach od 5 001 do 10 000 je to 72 %. V mestách nad 10 000 obyvateľov presahuje tento podiel 80 %, pričom najvyšší je pri školách v mestách od 50 001 do 100 000 obyvateľov (90 %). Celkovo delí triedy na 1. stupni 54 % škôl, no výrazné rozdiely medzi obcami poukazujú na to, že dostupnosť a pravdepodobnosť delenia tried súvisí najmä s veľkosťou sídla a pravdepodobne aj s kapacitnými a personálnymi možnosťami školy.

Tabuľka 54

Odpovede na otázky: počet obyvateľov obce školy – delenie tried na skupiny na 1. stupni

Odpoveď/Počet odpovedí	áno	nie	spolu	áno (v %)	nie (v %)
do 500 obyvateľov	10	37	47	21	79
od 501 do 1 000 obyvateľov	43	125	168	26	74
od 1 001 do 2 000 obyvateľov	113	153	266	42	58
od 2 001 do 5 000 obyvateľov	95	70	165	58	42
od 5 001 do 10 000 obyvateľov	42	16	58	72	28
od 10 001 do 30 000 obyvateľov	79	16	95	83	17
od 30 001 do 50 000 obyvateľov	38	9	47	81	19
od 50 001 do 100 000 obyvateľov	45	5	50	90	10
viac ako 100 000 obyvateľov	46	6	52	88	12
Spolu	511	437	948	54	46

Graf 53 *Počet obyvateľov obce školy – delenie tried na skupiny na 1. stupni*

Využívanie voliteľných (disponibilných) hodín na posilnenie výučby matematiky na 1. stupni podľa počtu žiakov školy

Analýza využívania voliteľných (disponibilných) hodín na posilnenie matematiky podľa veľkosti školy ukazuje, že najčastejšie školy prideľujú na tento účel 1 až 2 hodiny týždenne (Tabuľka 55 a Graf 54). Najviac škôl (31 %) využíva práve 1 hodinu, nasledovaných 25 % škôl, ktoré využívajú 2 hodiny. Približne pätina škôl prideľuje 3 alebo 4 hodiny (po 20 %). Výrazne menej škôl používa len 0,5 hodiny (1 %) alebo 5 a viac hodín (2 % spolu).

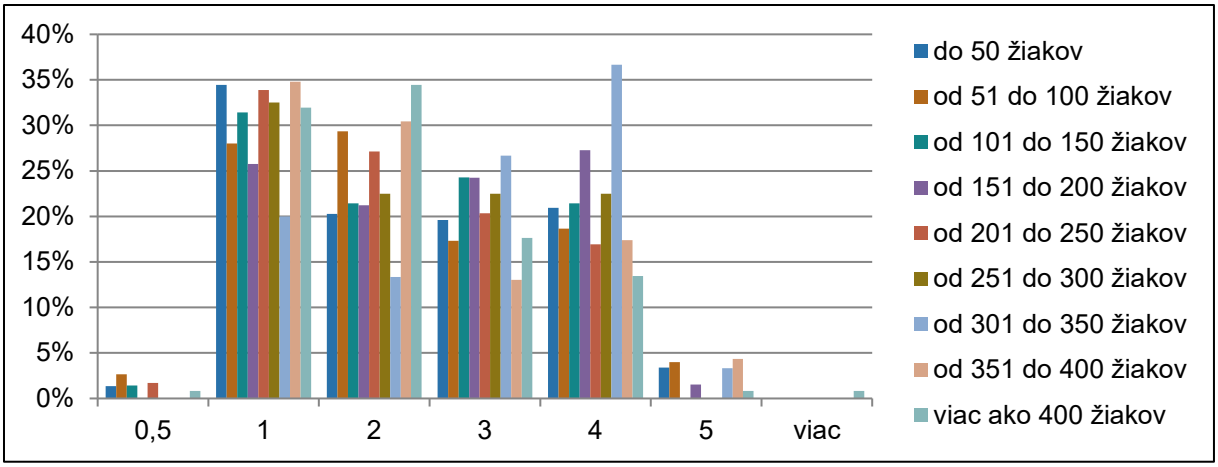
Rozdiely sú však viditeľné pri porovnaní podľa veľkosti školy. V menších školách do 100 žiakov je vyšší podiel tých, ktoré prideľujú len 1 alebo 2 hodiny. V školách s 301 až 350 žiakmi až 37 % prideľuje 4 hodiny, čo je najvyšší podiel zo všetkých kategórií. Vo veľmi veľkých školách (viac ako 400 žiakov) dominujú 1 až 2 hodiny, pričom v tejto skupine sa objavuje aj prideľovanie viac ako 5 hodín (1 %), čo v menších školách vôbec nenastáva.

Celkovo sa ukazuje, že školy bežne využívajú voliteľné hodiny na posilnenie matematiky, a to najčastejšie v rozsahu 1 – 2 hodín týždenne. Vo väčších školách je tendencia posilniť výučbu matematiky intenzívnejšie, čo môže súvisieť s väčšími možnosťami organizácie vyučovania i využívania voliteľných (disponibilných) hodín na posilnenie výučby matematiky na 1. stupni väčším počtom žiakov so širšou škálou potrieb.

Tabuľka 55

Odpovede na otázky: počet žiakov školy – využívanie voliteľných (disponibilných) hodín na posilnenie výučby matematiky na 1. stupni

Odpoveď (v %)	0,5 h	1 h	2 h	3 h	4 h	5 h	viac h
do 50 žiakov	1	34	20	20	21	3	0
od 51 do 100 žiakov	3	28	29	17	19	4	0
od 101 do 150 žiakov	1	31	21	24	21	0	0
od 151 do 200 žiakov	0	26	21	24	27	2	0
od 201 do 250 žiakov	2	34	27	20	17	0	0
od 251 do 300 žiakov	0	33	23	23	23	0	0
od 301 do 350 žiakov	0	20	13	27	37	3	0
od 351 do 400 žiakov	0	35	30	13	17	4	0
viac ako 400 žiakov	1	32	34	18	13	1	1
Celkový súčet	1	31	25	20	20	2	0

Graf 54 Počet žiakov školy – využívanie voliteľných (disponibilných) hodín na posilnenie výučby matematiky na 1. stupni

Využívanie voliteľných (disponibilných) hodín na posilnenie výučby matematiky na 2. stupni podľa priemerného počtu žiakov triedy

Z analýzy vyplýva, že využívanie voliteľných (disponibilných) hodín na posilnenie matematiky na 2. stupni základných škôl výrazne súvisí s priemernou veľkosťou tried (Tabuľka 56 a Graf 55).

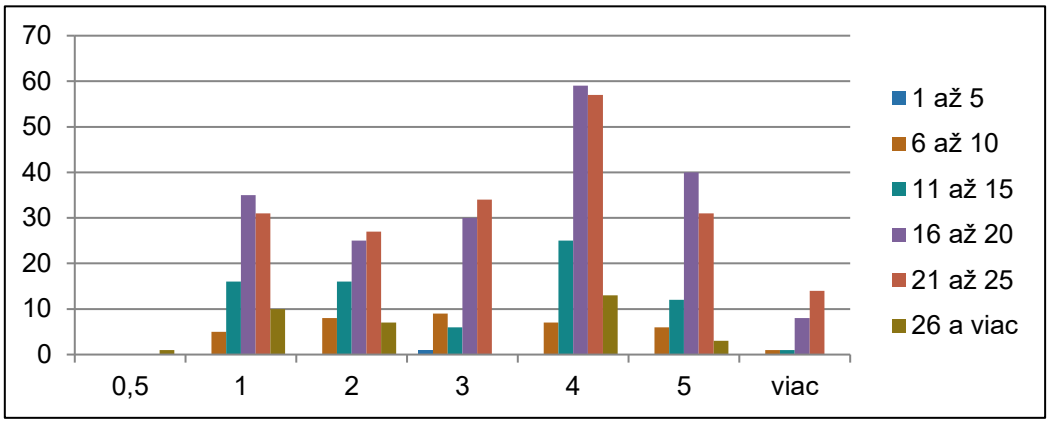
Najviac škôl, ktoré posilňujú matematiku 4 vyučovacími hodinami, majú triedy s priemerným počtom 16 až 20 žiakov (59 škôl) a 21 až 25 žiakov (57 škôl). V týchto dvoch skupinách je zároveň najväčšia koncentrácia škôl celkovo, čo naznačuje, že ide o najbežnejšie veľkosti tried. S rastúcim počtom žiakov v triede (napr. 26 a viac) však dochádza k miernemu poklesu intenzity podpory – v tejto skupine sa napríklad zriedkavejšie objavuje využitie 5 a viac hodín. Školy s veľmi malými triedami (do 10 žiakov) najčastejšie prideľujú 2 až 4 hodiny, pričom len výnimočne využívajú viac ako 5. Naopak, školy s triedami v rozmedzí 16 až 25 žiakov častejšie siahajú po posilnení 4 až 5 hodinami, a v niektorých prípadoch dokonca aj viac (napr. 14 škôl v kategórii 21 až 25 žiakov využíva viac ako 5 hodín).

Celkovo najčastejšou voľbou je posilnenie matematiky o 4 hodiny týždenne (161 škôl z 538), čo predstavuje približne 30 % všetkých škôl. Nasledujú 1-hodinové a 5-hodinové posilnenia. Školy teda vo veľkej miere využívajú dostupné možnosti na podporu matematiky, najmä pri triedach strednej veľkosti, kde je potreba individualizácie výučby často najvyššia.

Tabuľka 56

Odpovede na otázky: priemerný počet žiakov triedy – využívanie voliteľných (disponibilných) hodín na posilnenie výučby matematiky na 2. stupni

Odpoveď	0,5 h	1 h	2 h	3 h	4 h	5 h	viac h	Spolu
1 až 5 žiakov				1				1
6 až 10 žiakov		5	8	9	7	6	1	36
11 až 15 žiakov		16	16	6	25	12	1	76
16 až 20 žiakov		35	25	30	59	40	8	197
21 až 25 žiakov		31	27	34	57	31	14	194
26 a viac žiakov	1	10	7		13	3		34
Spolu	1	97	83	80	161	92	24	538

Graf 55 *Priemerný počet žiakov triedy na 2. stupni – využívanie voliteľných (disponibilných) hodín na posilnenie výučby matematiky na 2. stupni*

Zhrnutie

Krížová analýza dát ukazuje na nasledovné faktory ovplyvňujúce organizáciu výučby na základných školách:

DELENIE TRIED NA SKUPINY

Na 2. stupni: Existuje priama úmera medzi veľkosťou školy a delením tried. Kým pri malých školách (do 50 žiakov) delí triedy len 8 %, pri veľkých školách (nad 200 žiakov) je to takmer 100 %. Celkový priemer je 85 %.

Na 1. stupni: Rozhodujúcim faktorom je veľkosť obce. V malých obciach (do 500 obyvateľov) delí triedy len 21 % škôl, zatiaľ čo vo veľkých mestách je to až 90 %. Celkovo na 1. stupni delí triedy 54 % škôl.

POSILNENIE MATEMATIKY VOLITEĽNÝMI HODINAMI

Na 1. stupni: Väčšina škôl pridáva 1 až 2 hodiny matematiky týždenne. Väčšie školy majú tendenciu posilňovať výučbu intenzívnejšie (často až 4 hodiny), čo súvisí s lepšími personálnymi a organizačnými možnosťami.

Na 2. stupni: Najčastejším modelom je posilnenie o 4 hodiny týždenne (približne 30 % škôl). Najintenzívnejšia podpora je v triedach so stredným počtom žiakov (16 – 25 žiakov).
Pri extrémne veľkých triedach (nad 26 žiakov) intenzita podpory mierne klesá.

Celkovo možno konštatovať, že väčšie školy a školy vo väčších sídlach majú výrazne vyššiu mieru delenia tried aj intenzívnejšiu podporu výučby matematiky prostredníctvom disponibilných hodín.

4 Vízia vyučovania STE(A)M na Slovensku

STE(A)M vzdelávanie je transdisciplinárny pedagogický prístup, integrujúci päť oblastí: Science (Veda), Technology (Technológie), Engineering (Inžinierstvo), Art (Umenie), Mathematics (Matematika).

STE(A)M je prístup, v ktorom sa využívajú poznatky vedy, matematiky, technológie, inžinierstva a umenia na riešenie každodenných alebo spoločenských problémov, čím sa vzdelávanie stáva zmysluplnejším, viac zasadeným do kontextu a prepojeným so životom.

Z definície vyplývajúce **vyzdvihnuté atribúty** pre STE(A)M vo vyučovaní na slovenských školách:

- určite zahrnúť umenie – A (Art),
- STE(A)M je pedagogický prístup (koncept, platforma),
- nie je to nový predmet, nie je to forma vyučovania,
- preferuje sa činnostné vyučovanie, bádateľský prístup, tvorivé myslenie, aktívne riešenie problémov,
- pri riešení problémov sa uplatňuje spolupráca a sebareflexia (načo sa toto učíme? čo sme dosiahli?),
- pri riešení problémov nie je rozhodujúci výsledok, ale proces, stratégia, postup riešenia („how to“) – proces je dôležitejší ako obsah,
- priamo nabáda na uplatňovanie vedeckých foriem práce počas vyučovania,
- rovnocenne zahŕňa aj spoločenské vedy,
- samozrejmosťou je masívne zapojenie prudko sa rozvíjajúcich technológií,
- tvorí základ pre celoživotné vzdelávanie dnešnej mladej generácie, aby bol žiak „pripravený do života“.

Ako ďalej – na čo sa máme vo vyučovaní v prístupe STE(A)M na Slovensku zamerať:

- Projektové a bádateľské vyučovanie:
  - Navrhovať a implementovať projekty rozvíjajúce kritické myslenie, kreativitu a riešenie problémov.
  - Vytvoriť optimálne podmienky pre bádateľské vyučovanie a ako podporiť autonómiu žiakov.

- Vrátiť do učebných plánov základných a stredných škôl väčšiu a dostačujúcu hodinovú dotáciu prírodovedných a technických predmetov. Najprv musí mať žiak znalosť a zručnosť v konkrétnom predmete, potom príde aplikácia v STE(A)M.
- Znova zabezpečiť v učebných plánoch základných a stredných škôl povinnosť deliť triedy s väčším počtom žiakov na menšie skupiny, aby sa dalo realizovať experimentálne a bádateľské vyučovanie.
- Ponúknuť žiakom pestrejšiu a širšiu paletu učebníc a pracovných zošitov.

- Interdisciplinárna a transdisciplinárna integrácia:
  - Prepájať jednotlivé STE(A)M disciplíny v rámci vyučovania.

Dôležitou súčasťou prístupu STE(A)M vo vyučovaní sú **učitelia** a ich potreby:

- Profesijný rozvoj:
  - Potreby učiteľov v oblasti STE(A)M vzdelávania je nutné napĺňať: treba s učiteľmi pracovať, aby nabrali odvahu a aby v STE(A)M prístupe videli zmysel. Niektorí najprv musia zmeniť svoj postoj.
  - Pripraviť učiteľov na integráciu transdisciplinárnch prístupov a technológií do vyučovania. Ako?
  - Preškolenie učiteľov treba začať organizovať jednoduchšie a efektívnejšie, aby bolo pre každého dostupné.
  - Dôležitý je didaktický komfort učiteľa. Je potrebné citlivo zvážiť komunikáciu v súvislosti so STE(A)M smerom k školskej praxi a verejnosti (zároveň prichádzajú aj ďalšie novinky – nové kurikulum).
- Spolupráca a zdieľanie:
  - Podporovať spoluprácu a zdieľanie medzi učiteľmi v oblasti STE(A)M vzdelávania. Ponúknuť učiteľom spoluprácu s ďalšími kolegami.
  - Vytvárať komunity praxe a podporovať vzájomné učenie.
  - Motivovať k spolupráci učiteľov ZŠ, SŠ a VŠ.
- Materiály k výučbe:
  - Pripraviť učiteľom „support, servis“, teda všestrannú podporu v podobe dostupných metodických materiálov (v tlačenej, elektronickej podobe): učebné texty, učebnice, metodické príručky, pracovné listy, osvedčené príklady dobrej praxe. Ale nie všetko nalinkovať ako kuchársky recept – radšej nechať učiteľovi aj priestor na vlastný individuálny vklad („podľa seba to urobia lepšie“).
  - Vytvoriť portály a fóra na zdieľanie.
- Výučbové priestory:

- Navrhnúť a realizovať moderné učebné priestory vhodné na skupinovú prácu, bádateľské aktivity, experimentovanie.
- Možnosť inšpirovať sa tiež zahraničím (a adaptovať na naše podmienky).

5 Zhrnutie a závery výskumu

Výskum ukázal, že školy využívajú flexibilitu ŠVP na prispôsobenie výučby svojim potrebám. Prevládajúci typ škôl v prieskume tvorili štátne základné školy, pričom respondenti – najčastejšie riaditelia – potvrdili, že celková hodinová dotácia v RUP je síce prijateľná, ale existuje silný dopyt po prerozdelení týchto hodín.

Školy by najčastejšie uberali hodiny etickej a náboženskej výchove a uvoľnené kapacity by prioritne presúvali na posilnenie matematiky a slovenského jazyka a literatúry na oboch stupňoch. Matematika je celkovo najžiadanejším predmetom na posilnenie.

Pokiaľ ide o kurikulárne dokumenty, školy sú spokojné s jasnosťou RUP, no želajú si zachovať možnosť tvoriť si vlastný Školský vzdelávací program, avšak s miernym usmernením od štátu. Disponibilné hodiny školy aktívne využívajú primárne na posilnenie povinných predmetov, najčastejšie opäť matematiky, pričom mnohé by si želali ich počet ešte navýšiť.

Školy taktiež iniciatívne využívajú flexibilitu v RUP a ŠkVP. Delia triedy na menšie skupiny častejšie, ako im ukladá zákon, aby zlepšili kvalitu výučby predmetov, ako sú cudzie jazyky a prírodovedné predmety. Školy zmenili aj odporúčané rozdelenie hodín v RUP, predovšetkým v prospech predmetov STE(A)M, pričom tieto zmeny hodnotia pozitívne. Celkovo školy aktívne diverzifikujú vyučovanie a za najprínosnejšie považujú projektové vyučovanie a praktické aktivity.

Z uvedenej analýzy školských vzdelávacích programov vyplynuli nasledovné odporúčania pre prax:

Prehodnotenie hodinovej dotácie v RUP: Zvážiť oficiálne zníženie hodinovej dotácie pre výchovné predmety, najmä náboženskú a etickú výchovu, ako odpoveď na silný dopyt škôl po uvoľnení týchto hodín.

Oficiálne posilnenie kľúčových predmetov: Systémovo posilniť hodinovú dotáciu matematiky a slovenského jazyka a literatúry na oboch stupňoch, nakoľko školy tieto predmety považujú za kľúčové a masovo ich posilňujú aj cez disponibilné hodiny.

Podpora STE(A)M predmetov: Vytvoriť mechanizmy na sySTE(A)Matické posilňovanie STE(A)M predmetov (vrátane informatiky, fyziky, biológie, chémie), keďže školy už iniciatívne menia rozdelenie dotácií voči RUP v ich prospech.

Zvýšenie flexibility disponibilných hodín: Zvážiť navýšenie počtu voliteľných (disponibilných) hodín, aby sa školám umožnila ešte väčšia miera prispôsobenia učebného plánu, o ktorú prejavujú záujem.

Zachovanie autonómie ŠkVP: Udržať a formálne podporiť existujúci model tvorby vlastného školského vzdelávacieho programu (ŠkVP) s cieľom zachovať flexibilitu, pričom by štátna úroveň mohla poskytnúť mierne usmernenia.

Finančná a personálna podpora delenia tried: Zabezpečiť dostatočné zdroje (personálne a finančné) pre delenie tried na skupiny v niektorých predmetoch, keďže školy toto delenie považujú za kľúčové pre zvýšenie kvality výučby.

Podpora moderných foriem výučby: Propagovať, školiť a finančne podporovať projektové vyučovanie a praktické aktivity, ktoré školy identifikovali ako najefektívnejšie a najprínosnejšie formy vyučovania.

Jasná a konzistentná metodika RUP: Zachovať jasnosť a zrozumiteľnosť sprievodných poznámok k RUP, ktoré sú v súčasnosti školami hodnotené pozitívne.

6 Zoznam použitej literatúry

Koperová, D., Páleníková, M., Kelecsényi, P., Čipková Hamplová, L. & Kelecsényi, P. (2024). *Analýza učebného plánu školských vzdelávacích programov základných škôl a gymnázií: Priebežná správa*. https://www.statpedu.sk/sk/vyskum/vyskumne-ulohy/analyza-ucebneho-planu-skolskych-vzdelavacich-programov-zakladnych-skol-gymnazii-priebezna-sprava/.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. (2019). Dodatok č. 3 k štátnemu vzdelávaciemu programu: Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským. https://www.minedu.sk/data/att/3be/22150.180136.pdf

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. (2019). Dodatok č. 4 k štátnemu vzdelávaciemu programu: Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny. https://www.minedu.sk/data/att/974/16496.70d6fb.pdf

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. (2015). Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny. https://www.minedu.sk/data/att/962/22020.68063a.pdf

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. (2015). Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským. https://www.minedu.sk/data/att/473/22021.94bec0.pdf